

Omställningen i de 21 regionerna

**Bilaga 5 till rapporten Uppföljning av omställningen till en mer nära vård
– utvecklingen i regioner och kommuner och uppföljning av
överenskommelsen En investering för utvecklade förutsättningar
för vårdens medarbetare**

2020-08-31

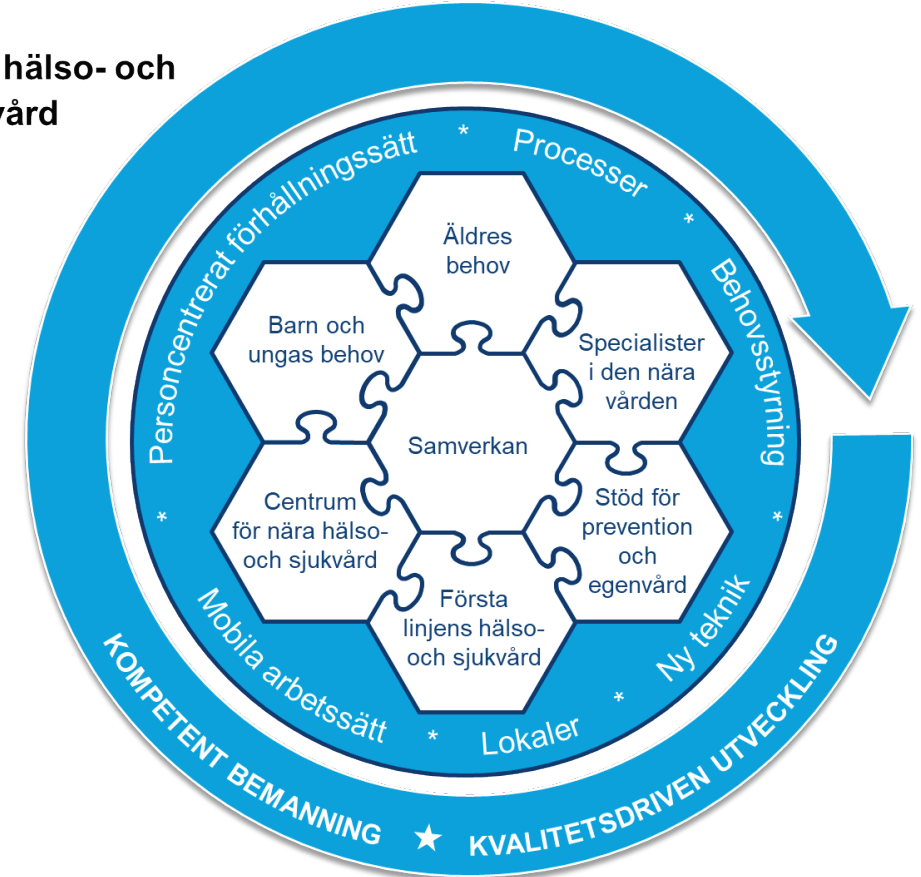

Region Blekinge

Inriktning, målbild och målområden

- Region Blekinge arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för sitt arbete med framtidens hälso- och sjukvård.
- I *Programplan Framtidens hälso- och sjukvård från 2016*, samt i inriktningsbeslut från 2017 för den nära hälso- och sjukvården, redovisas regionens långsiktiga strategier för att möta nuvarande och framtida utmaningar.
- Den nära hälso- och sjukvården beskrivs i form av följande delområden:
 - Samverkan
 - Specialister i den nära vården
 - Stöd för prevention och egenvård
 - Första linjens hälso- och sjukvård
 - Centrum för nära hälso- och sjukvård
 - Barns och ungas behov
 - Äldres behov

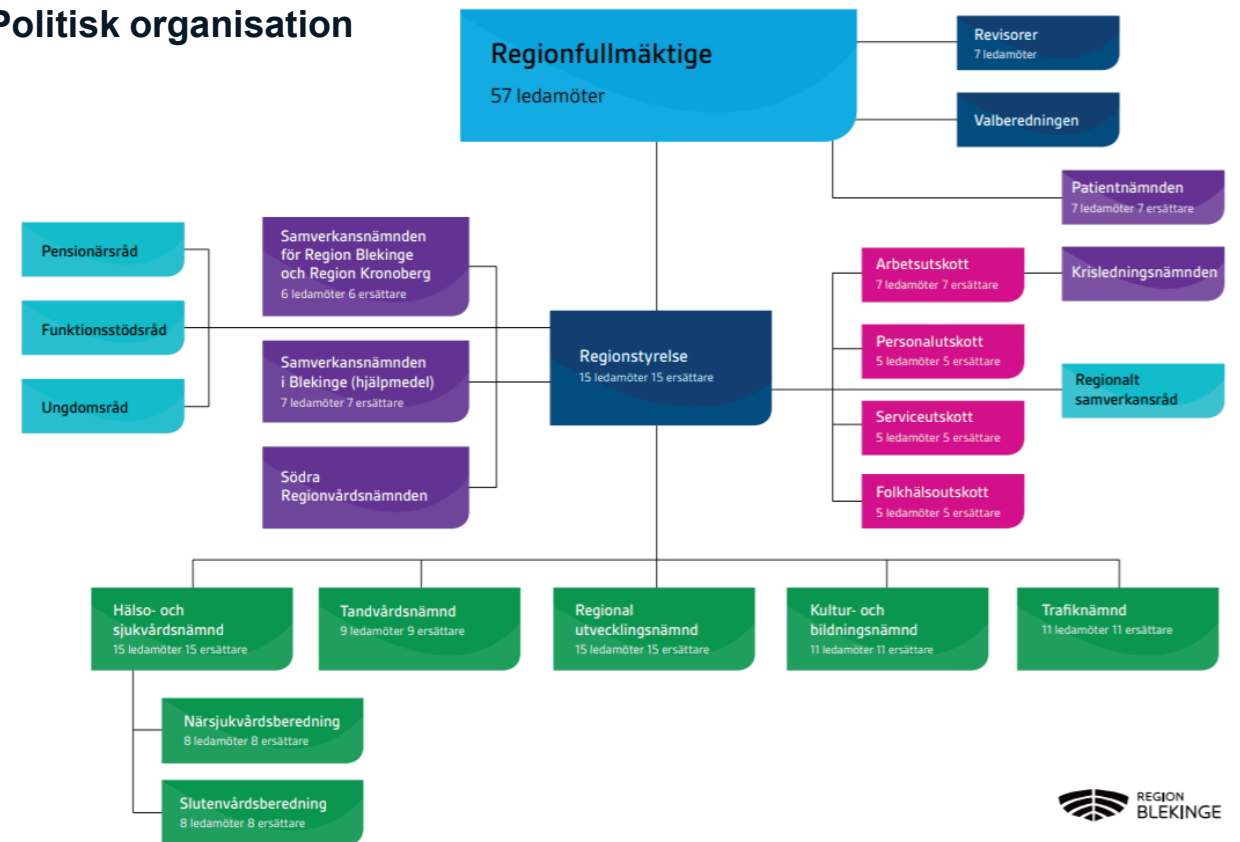
Nära hälso- och sjukvård

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- I samband med att Region Blekinge bildades i januari 2019 förändrades hälso- och sjukvårdens organisation, och tre förvaltningar samlades i en förvaltning med tre verksamhetsområden:
 - Nära vård
 - Specialiserad vård
 - Medicinsk service
- Arbetet leds av hälso- och sjukvårdsdirektören.
- Under 2019 har arbetet inom verksamhetsområde Nära vård karaktäriserats av att på ledningsnivå påbörja den utveckling som ska leda till en hållbar vård med service för invånarna i fokus. För arbetet finns ett nyligen etablerat programkontor.

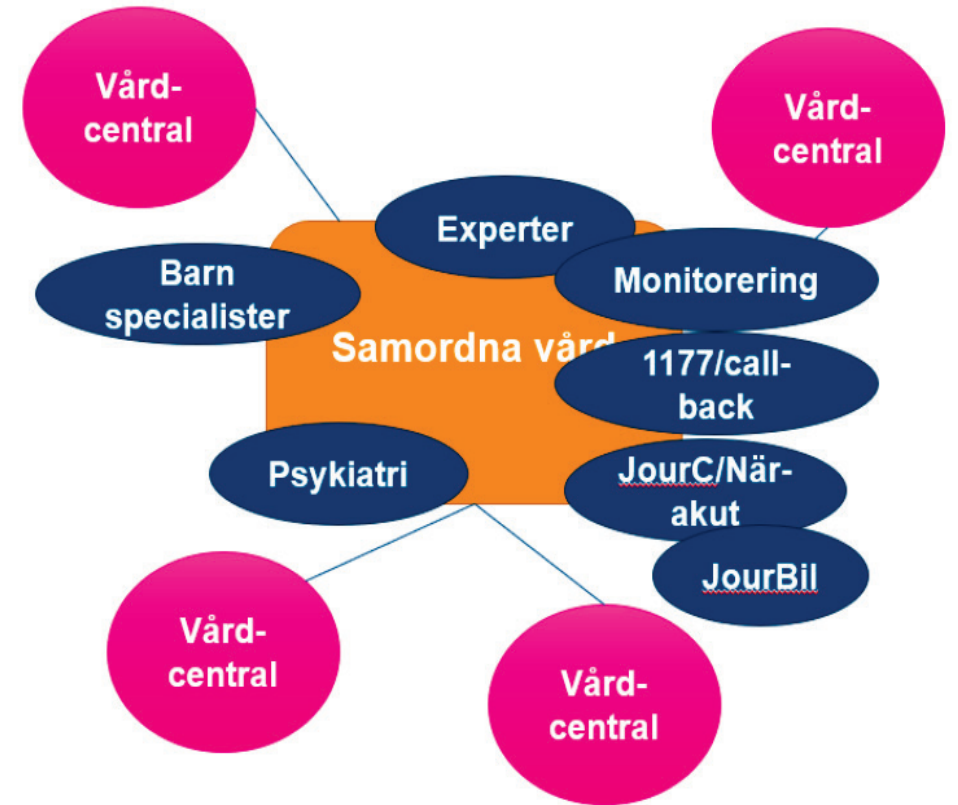
Politisk organisation

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

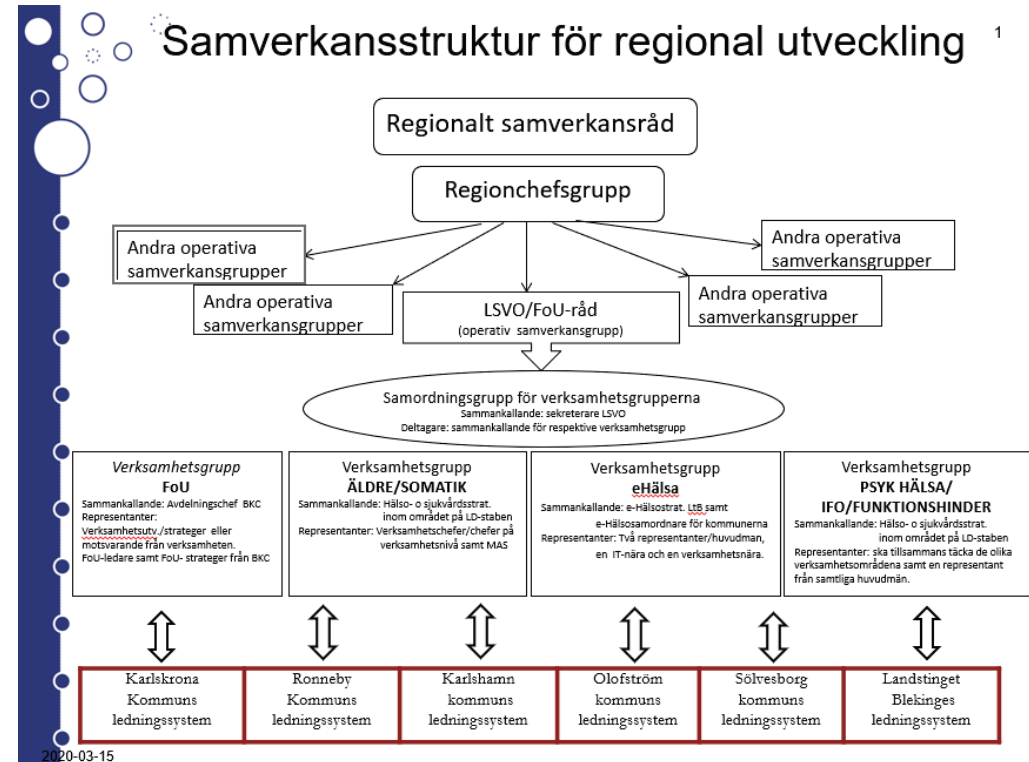
I verksamhetsområdet Nära vård sker följande utveckling:

- Skapa Nära vård-center för att hantera akuta vårdflöden på primärvårdsnivå samt för att erbjuda tillgång till konsultativ expertis. Målet är att uppnå ökad effektivitet och stärkta insatser för invånare med kronisk sjukdom och komplexa behov.
- Utveckla akutvårdsprocessen med målet att akuta och planerade vårdflöden ska vara separerade. Arbetet ska utgå från allmänmedicinens vision om en sammanhållen vård för länets invånare.
- Det pågår ett projekt för att etablera mobil närsjukvård, en vård som ska erbjuda kontinuitet och kvalitet till äldre personer med omfattande och komplexa behov.
- Utveckling av mobila arbetssätt sker även genom löpande utveckling av primärvårdens läkarbil, akuta insatser för vård i hemmet via akutverksamhetens team samt mobil nyföddhetsvård.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- Det finns en överenskommelse mellan Region Blekinge och kommunerna i länet om regional samverkan.
- Länssamverkan kring vård och omsorg, LSVO, utgör samverkansorgan för chefstjänstemän inom vård och omsorg. Det finns även ett regionalt samverkansråd, en regionchefsgrupp samt operativa samverkansgrupper.
- Våren 2019 inleddes ett arbete för att utveckla en gemensam målbild. Arbetet resulterade i ett utkast till målbild som ska spegla den service som invånarna ska erbjudas om fem år.
 - Den nära vården i Blekinge är lätt att nå.
 - Den nära vården i Blekinge utgår ifrån invånarnas behov.
 - Den nära vården i Blekinge erbjuder service anpassad efter dina behov och önskemål.
 - Den nära vården i Blekinge är hälsofrämjande, förebyggande och erbjuder tidiga insatser.
 - Den nära vården i Blekinge är sömlös och koordinerad.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Det utkast till gemensam målbild för regionen och länets kommuner som utarbetades 2019 utgör en berättelse som speglar den service som länets invånare ska erbjudas om fem år.
- Berättelsen har via länsamverkan kring vård och omsorg (LSVO) förmedlats till kommunerna och använts för dialog med invånare.
- Fler invånardialoger kommer att ske framåt och dialoger kommer fortsatt även att ske med medarbetare på arbetsplatsträffar i de ingående organisationerna.
- En första plan för genomförande av dialoger med invånare och medarbetare presenterades i samband med regionens budgetberedning inför 2020.

Region Dalarna

Inriktning, målbild och målområden

- Region Dalarnas Regionplan 2019–2021 och budget 2019 inleds med visionen: En god hälsa genom trygghet, kvalitet och hållbar utveckling nära invånarna i Dalarna.
- För att uppnå visionen framhålls följande målområden, där de tre första är särskilt prioriterade i arbetet med att ställa om till god och nära vård:
 - Mer nära vård
 - Vård utan köer
 - Vårdkvaliteten ska öka
 - Fler medarbetare som trivs på jobbet
 - Minskad påverkan på klimat och miljö
 - En långsiktigt hållbar ekonomi
 - Regional utveckling

Ett tidigare pilotprojekt övergick i juli 2019 till ett bredare utvecklingsarbete för omställning till god och nära vård.

Mål – God och nära vård 2019–2022

- Befolkningen i Dalarna ska ha tillgång till en nära vård som är tillgänglig och trygg.
- Svårt sjuka ska kunna få den sjukvård i hemmet som är möjlig att eråålla där – med stöd av modern teknik och ökad kompetens.
- Den nära vårdens andel av sjukvårdsbudgeten ska öka.
- Behovet av akuta inläggningar för de allra mest sjuka och sköra patienterna ska minska.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Sedan sommaren 2019 driver Region Dalarna omställningen till en god och nära vård i form av ett program som från och med juni 2020 leds och samordnas av en programchef.
- För programmet finns en styrgrupp bestående av förvaltningsledningen för hälso- och sjukvården i Region Dalarna. För arbetet tillsammans med kommunerna så har en gemensam styrgrupp bildats parallellt med regionens styrgrupp.
- Hösten 2019 inledde regionen ett arbete med att utveckla målbild och färdplan för omställningen till en god och nära vård. Hösten 2020 ska detta arbete utvidgas och ske i samverkan med länets kommuner.
- På länets vårdcentraler har det bildats arbetsgrupper för nära vård som samordnas av verksamhetsutvecklare eller motsvarande. I dessa arbetsgrupper ingår även representanter från kommunen.
- En arbetsgrupp har bildats bestående av representanter från hälso- och sjukvård, folktandvård, E-hälsa, HR, ekonomi, fastighet, service, analys och hälsoval.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

- **Uppbyggnad och utveckling av mobila team**
 - Mobilt team i samverkan mellan Falun kommun och medicinkliniken
 - Mobila team inom psykiatrin
- **Fortsatt utveckling av den nya vårdgarantin och patientkontrakt**
 - Förstärkt tillgänglighet och utveckling av patientkontrakt på länets vårdcentraler
- **Projektet digitalt processtöd**
 - Upphandling av processtöd för anamnesupptagning och triagering
- **Utveckling av digitala invånartjänster**
 - Anslutning till 1177 och systemet patientkontrakt
 - Utveckling av Hälsorum
 - Utveckling av möjlighet till distansrond
 - Fortsatt utveckling av Min vård
 - Utveckling och breddinförande av Hälsoplan
- **Utrustningsuppdatering**
 - För att undvika onödiga transporter till akutmottagningar behöver vårdcentralerna ha samma möjligheter till undersökningar och diagnostik

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Dalarna finns en etablerad samverkans- och stödstruktur som för närvarande håller på att anpassas till arbetet med en god och nära vård.
- Vårdrådet är en politiskt tillsatt grupp som kommer överens och gör beställningar på politisk nivå.
- I ett chefsnätverk ingår socialchefer, områdessamordnare och vissa divisionschefer.
- Det finns en styrgrupp för god och nära vård med representanter från kommunerna och regionen där programchefen för god och nära vård ingår. En gemensam processledare är under anställning.

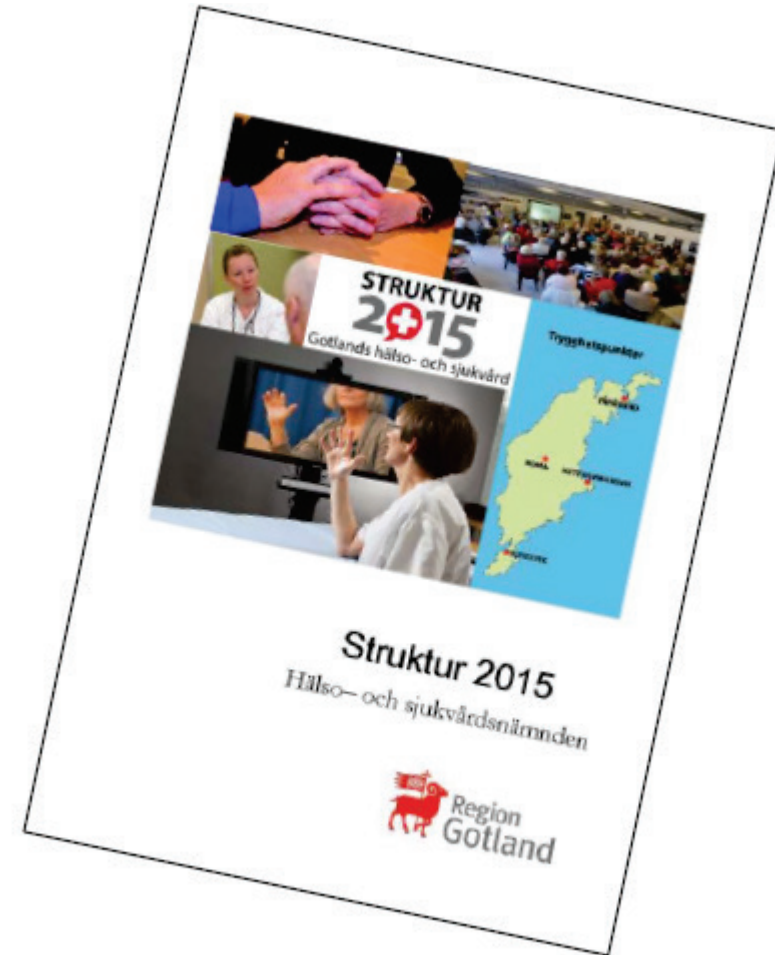
Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Region Dalarna och länets kommuner har under hösten 2019 inlett ett arbete för att ta fram en gemensam målbild och strategi för en god och nära vård. Detta arbete fortsätter under 2020.

Region Gotland

Inriktning, målbild och målområden

- I Region Gotland har hälso- och sjukvårdsförvaltningens utredning Struktur 2015 legat till grund för arbetet med omställningen till en god och nära vård.
- I Struktur 2015 framhålls följande ledord:
 - trygghet
 - mer vård nära patienten
 - vård på distans
 - kostnadseffektivitet.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden har i verksamhetsplan 2020 gett hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att ta fram en samlad färdplan för en god och nära vård på Gotland.
- Diskussioner pågår mellan hälso- och sjukvårdsförvaltningen, socialförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen om hur omställningsarbetet ska utformas.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Region Gotland har både regionalt och kommunalt ansvar.
- I hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan för 2017–2019 har de prioriterade utvecklingsområdena haft en tydlig koppling till omställningen till en god och nära vård.
- Det finns en processledare som har ansvar för att driva omställningen mot en god och nära vård i samarbete med berörda förvaltningar och politiska nämnder.
- Det finns även en processledare som har ansvar för att hålla ihop, stötta och driva aktiviteter kopplade till omställningen på verksamhetsnivå.
- Under 2019 har fokus varit att öka verksamheternas kunskap om omställningen till en god och nära vård och hur förutsättningarna ser ut på Gotland.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Förändrade arbetssätt och mer vård nära

- Trygghetspunkter
- Palliativa teamet
- Äldresjukvårdsteam
- Psykiatriskt omvårdnadsteam
- Anslutning till stöd- och behandlingsplattformen
- Specialistinskrivningsmottagning via länk

Kompetensförsörjning

- Satsning på ST i allmänmedicin
- Lönesatsning för läkare i allmänmedicin
- Rätt använd kompetens
- Oberoende av hyrpersonal
- Utbildningsanställningar för sjuksköterskor

Förebyggande och hälsofrämjande

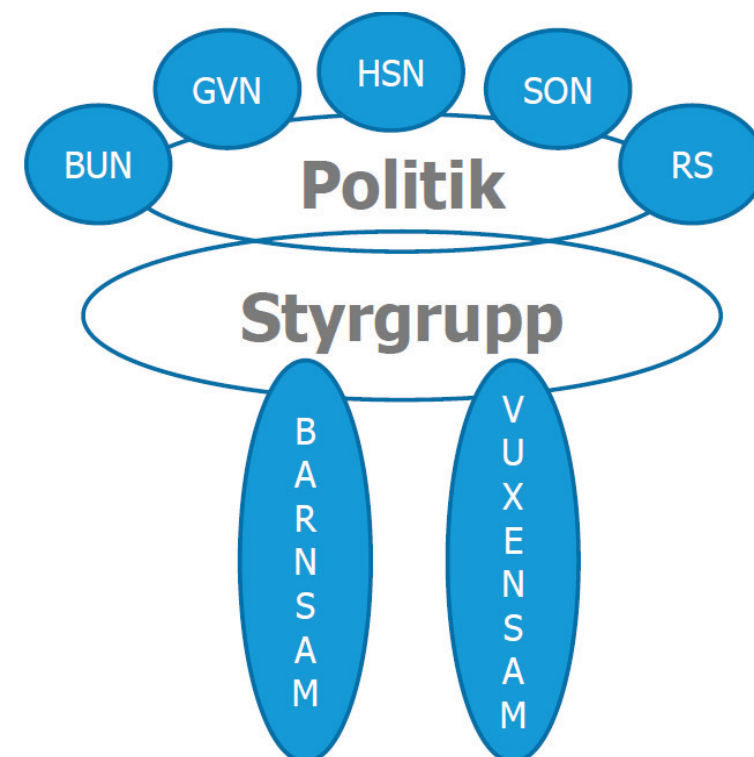
- Hälsorum på vårdcentraler
- Rökstopp och alkoholuppehåll i samband med operation
- Fokus på hälsa

Stärkt primärvård och sammanhållen vård och omsorg

- Förändringar utifrån den förstärkta vårdgarantin
- Förstärkt tillgänglighet till fysioterapi i primärvård
- Utbildningssatsning i kvinnors hälsa

Samverkan inom Region Gotland

- Inom Region Gotland finns en samverkans- och stödstruktur (RSS) för samverkan, kunskapsutveckling och kunskapsstyrning inom de områden där socialförvaltningen, hälso- och sjukvårdsförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har gemensamma beröringspunkter.
- Det finns en styrgrupp som möter politiska företrädare för information och dialog samt en verksamhetsledare för VuxenSam respektive för BarnSam.
- Fokus i samverkansarbetet är individer, i alla åldrar, i riskgrupper med komplexa och sammansatta behov.
- Målet är att skapa förutsättningar för en samordnad och effektiv kunskapsstyrning genom att
 - prioritera gemensamma utvecklingsområden, samordna processer och lösa komplexa, gränsöverskridande uppgifter med individens bästa för ögonen
 - erbjuda långsiktigt stöd för samordnad kunskapsutveckling, implementering av riktlinjer och ny kunskap samt uppföljning och utvärdering
 - kommunicera beslut, kunskap och resultat
 - skapa underlag för politiska beslut.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst

Barn och unga – Samverkansstrukturen för barn och unga 0–24 år benämns BarnSam.

- **Barnahus** – Målet är att ge barn som misstänks vara utsatta för brott hjälp i form av rättstrygghet, brottsskydd, gott bemötande, samt vid behov omgående kris- och behandlingsinsatser.
- **Integrerad mottagning för barns och ungas psykiska hälsa** – Mottagningen vänder sig till barn och unga 6–17 år och deras föräldrar.
- **Socialpsykiatriskt team** – Teamet vänder sig till ungdomar 13–18 år med komplexa svårigheter och behov av sammansatt stöd. Målet är att undvika placeringar.
- **MiniMaria** – Verksamheten vänder sig till ungdomar till och med 24 år med beroendeproblematik.

Vuxna och äldre – Samverkansstrukturen för vuxna och äldre benämns VuxenSam.

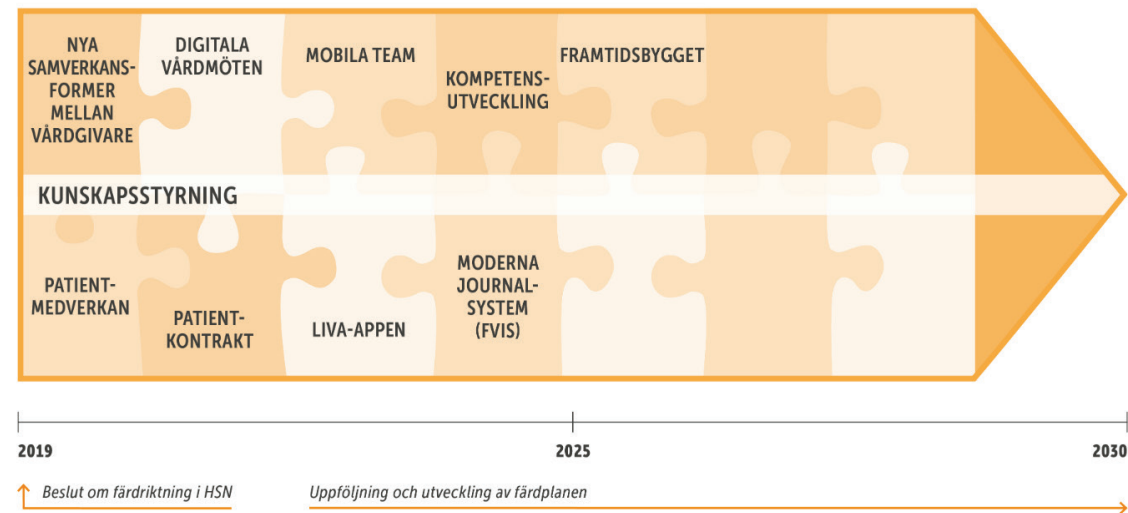
- **Samverkan vid utskrivning från sjukhus** – Anpassning av arbetssätt för att möta kraven i den nya lagstiftningen.
- **Integrerad missbruks- och beroendevård** – 2018 startade Integrerad missbruks- och beroendevård.
- **Proaktivt arbetssätt, SIP i förebyggande syfte** – Målet är att förhindra onödiga inläggningar på sjukhus genom tidiga insatser.
- **Mottagaranpassad samhällsinformation** – Målet är att på ett proaktivt sätt informera äldre och blivande äldre personer om vad man själv kan behöva tänka på och planera för, vilka tjänster man kan få hjälp med, kontaktvägar m.m.

Region Gävleborg

Inriktning, målbild och målområden

- I Region Gävleborg har hälso- och sjukvårdsnämnden, HSN, beslutat att utveckla vården i riktning mot en god och nära vård, och politisk inriktning framgår i budgetskrivningarna.
- HSN beslutade 2018 att ge hälso- och sjukvårdsdirektören, HSD, i uppdrag att genomföra en fördjupad regional analys i syfte att föreslå åtgärder som stöder utvecklingen av en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård med fokus på den nära vården.
- Baserat på resultat av analysen beslutade HSN 2019 att ge HSD i uppdrag att fortsätta arbetet med att utveckla en god och nära vård i enlighet med den inriktning och de åtgärder som beskrivits i analysen.
- Arbetet utgår från den nationella målbild och färdplan som presenteras i utredningen för samordnad utveckling av en god och nära vård.

GOD OCH NÄRA VÅRD

MÅLBILD

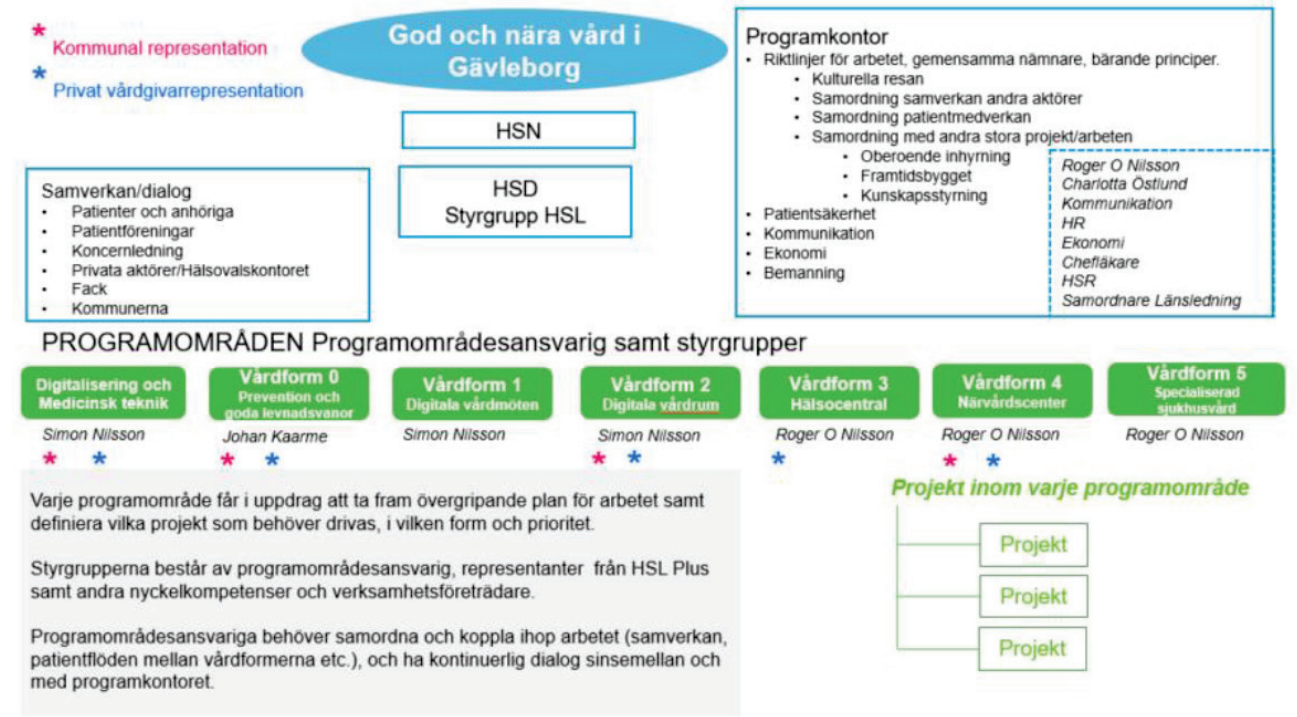
Målet är att patienten får en god, nära och samordnad vård och omsorg som stärker hälsan.

Målet är också att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser.

Primärvården är navet i vården och omsorgen och samspelar både med annan specialistvård på och utanför sjukhusen, med övrig kommunal hälso- och sjukvård och med socialtjänsten.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Under 2019 har Region Gävleborg utvecklat en struktur för långsiktig styrning och ledning av utvecklingsarbetet mot en god och nära vård. Arbetet, som drivs i programform, har införlivats i ordinarie styr- och ledningsstruktur.
- HSL är styrgrupp och hälso- och sjukvårdsdirektören är portföljägare. Ett programkontor fungerar som beredning till HSL.
- För respektive programområde finns en tvärsammansatt styrgrupp med verksamhetschefer från specialistvård och primärvård, privata vårdaktörer och kommuner. Samtliga verksamhetschefer inom regionens hälso- och sjukvård ingår i minst en styrgrupp.
- De sju styrgrupperna leds av programområdesansvariga som är medlemmar i HSL, vilket ger en koppling till övrigt styr- och ledningsarbete i hälso- och sjukvården.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

PO Digitalisering och Medicinsk Teknik

Sex identifierade projekt de första tre åren

1. Nationella tjänster.
2. Stöd och behandling.
3. Automatisering av standardiserade repetitiva arbetsuppgifter (AI, RPA)
4. Ta fram beslutsunderlag och rekommendation inför beslut av nytt vårdinformationssystem
5. Bygga upp ändamålsenliga arbetsformer för att värdera och prioritera önskemål om ny funktionalitet avseende IT/MT-utrustning från verksamheten
6. Tekniska lösningar vid ny- och ombyggnationer, t ex Framtidsbygget

PO Vårdform 0 Prevention och goda levnadsvanor

Åtta identifierade projekt de första tre åren

1. KVA-kodning samt dokumentation
2. Uppföljning av indikatorer och mätstyrning (månatligt?)
3. Stöd till implementering av systematiskt förbättringsarbete med levnadsvanor i verksamheterna
4. Rök och alkoholfri i samband med operation-*Stark för kirurgi*
5. Individuellt anpassade insatser för jämlik vård, resurseffektivitet. Insatser individuellt eller i grupp: appar, natiölsningar, andra åtgärder? (ta fram översikt med länkar för vårdgivare – kompetenskartan)
6. Hälsosamma levnadsvanor vid psykisk ohälsa
7. Hälsosamma levnadsvanor vid cancerbehandling och rehabilitering
8. Utvärdera möjligheterna till att utöka antalet hälsosamtal till fler invånare och åldersgrupper

PO Vårdform 1 Digitala vårdmöten

Fyra identifierade projekt de första tre åren

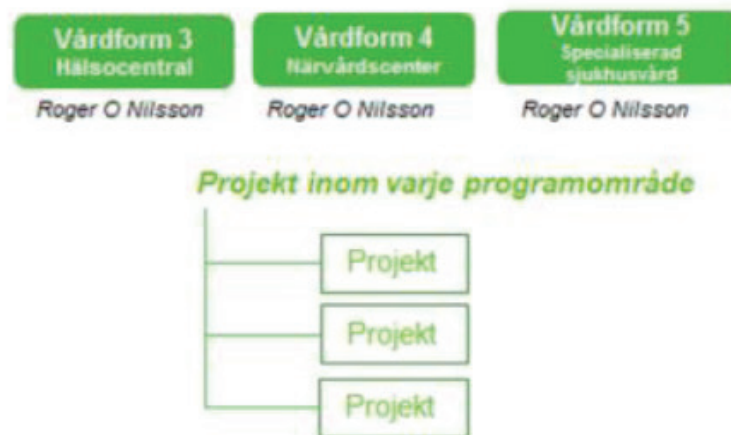
1. Upphandling av teknisk plattform
2. Bemanning, arbetssätt och utbildning
3. Hårdvaruförsörjning
4. Vidareutveckling av programvara samt integration av stödsystem

PO Vårdform 2 Digitala vårdrum

Tre identifierade projekt de tre första åren:

1. Definiera innehåll och utformning av digitala vårdrum
2. Utredda och föreslå lämpliga platser för digitala vårdrum, utifrån lokala behov och förutsättningar
3. Implementeringsplan för drift, inklusive utbildning, kommunikation, bemanning m.m.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

➔ **Programdirektiv**
Mall framtagna, några gemensamma stycken/skrivningar oavsett PO: rubrikerna 1,6,7,8,10

PO Vårdform 3 Hälsocentral

Ett identifierat projekt de tre första åren:

1. Tydliggöra Hälsocentralernas roll och funktion i samspel med övriga vårdformer och vad som ska vara lika och vad som kan skilja sig utifrån lokala behov. Att parallellt förändra Handbok Hälsoval utifrån detta arbete.

PO Vårdform 4 Närvårdscenter

Sex identifierade projekt de tre första åren:

- 1) Närvårdscenter Hudiksvall
- 2) Närvårdscenter Ljusdal
- 3) Närvårdscenter Bollnäs
- 4) Närvårdscenter Söderhamn
- 5) Närvårdscenter Sandviken
- 6) Närvårdscenter Gävle

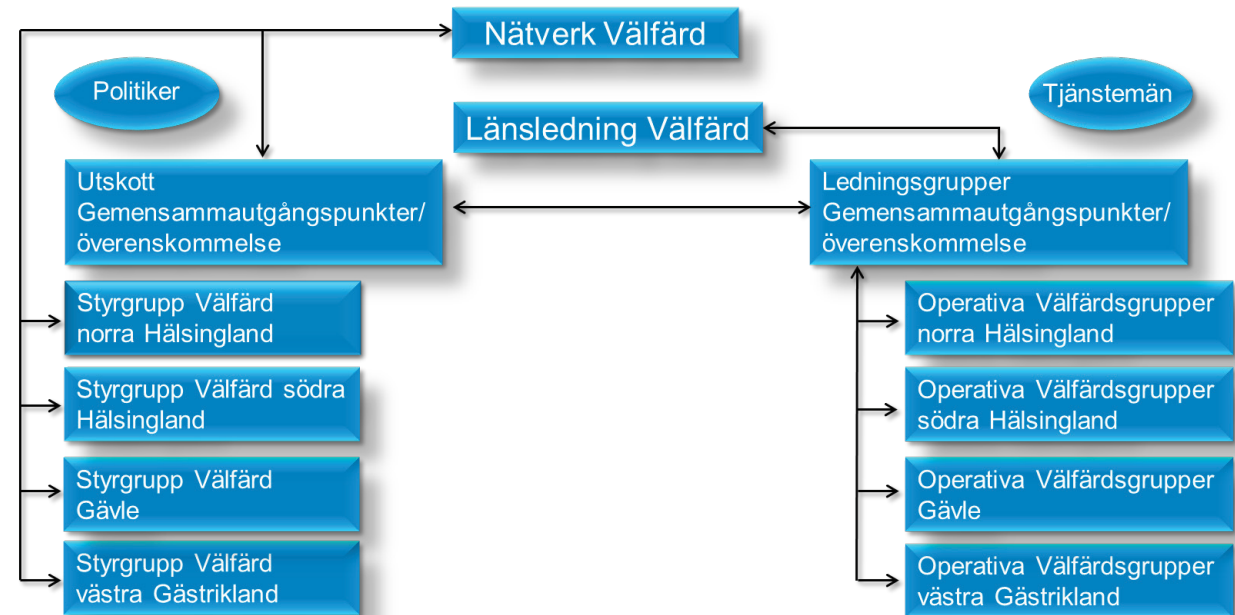
PO Vårdform 5 Specialiserad sjukhusvård

Sex identifierade projekt de tre första åren:

- 1) Förbättrade akuta flöden
- 2) Ökad operationskapacitet i Gävle och Hudiksvall
- 3) Utveckla en flexibel vårdplatsstruktur för specialiserad sjukhusvård
- 4) Utveckla gemensam dagsjukvård
- 5) Utveckla gemensamma mottagningar
- 6) Nyfödd sammanhållen familj

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Gävleborg finns en etablerad samverkans- och stödstruktur mellan regionen och kommunerna i länet, och samverkan kring en god och nära vård berörs i ett flertal forum.
- Samverkan på politisk nivå sker inom *Nätverk Valfärd*, där nära vård är ett prioriterat område.
- I *Länsledning Valfärd* sker samverkan kring välfärdsfrågor. Från kommunerna deltar socialchef och skolchef. Från regionen deltar hälso- och sjukvårdsdirektör, HSD, biträdande HSD, kultur- och kompetensdirektör, medicinsk rådgivare samt samordnare nära vård.
- För att få samsyn kring gemensamma samhällsutmaningar har analys gjorts inom socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård. Resultatet ska ligga till grund för utveckling av en gemensam välfärdsstrategi, ett arbete som ska ske parallellt med utvecklingen av en god och nära vård.

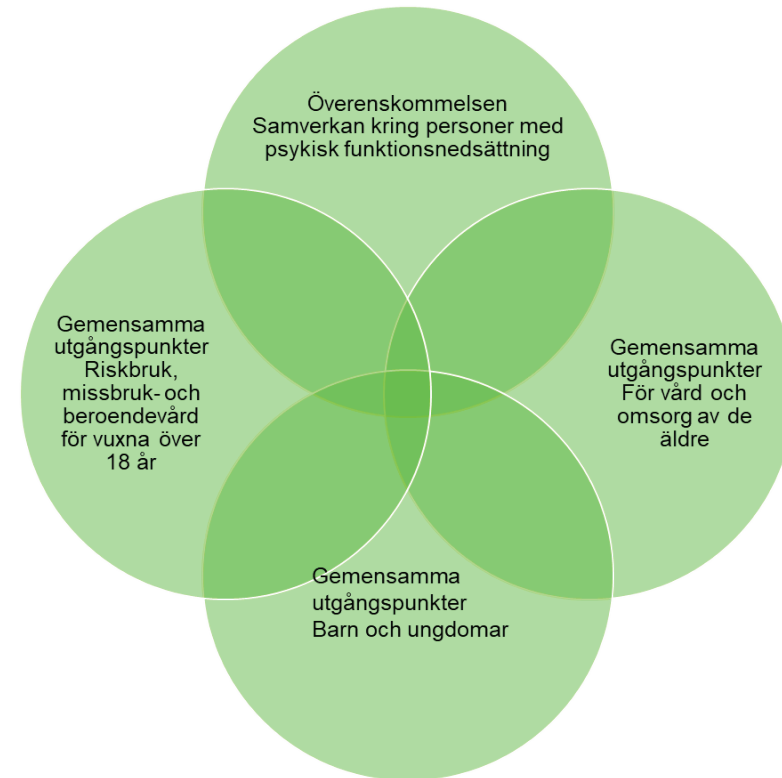

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

I fyra av programområdena inom *God och nära vård i Gävleborg* finns kommunal representation. Utöver det arbete som sker där pågår flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

- **Vård- och omsorgscollege** – Gemensam regional styrgrupp där dialoger förs om vad nära vård innebär för upplägg och innehåll av vård- och omsorgsutbildningarna i länet.
- **Mobila team** – Modellen innebär bemanning och samverkan mellan specialistvård, primärvård och kommun.
- **Utskrivning från slutenvård** – Samverkansdagar, gemensamma SIP-utbildningar.
- **Patientkontrakt** – Kommunerna är involverade i regionens processarbete för patientkontrakt och en kommunrepresentant ingår i styrgruppen.

Sedan tidigare finns ett antal gemensamma utgångspunkter för samverkan. Länsledning Välfärd har i uppdrag att sammanställa dessa till en gemensam strategi.

Region Halland

Inriktning, målbild och målområden

- Region Halland arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för sitt arbete med Hälsa- och sjukvårdsstrategin i Halland 2017–2025 och det övergripande målet *En hälso- och sjukvård för bättre hälsa*.
- Strategin beslutades av regionfullmäktige 2015 och utgör en långsiktig inriktning för politiker, tjänstemän och utförare.
- I strategin finns delmål som anger att hälso- och sjukvården
 - arbetar hälsofrämjande och levererar en individuell hälso- och sjukvård av hög kvalitet för en god och jämlik hälsa
 - är trygg, sammanhållen och utformas tillsammans med patient och närstående
 - arbetar med ständig förbättring för en bättre hälsa hos invånare
 - möjliggör att invånare själva tar ansvar utifrån egen förmåga
 - har en tydlig prioritering av hur kompetens och resurser används.

Strategiskt ramverk för hälso- och sjukvårdsstrategin

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Hälsa- och sjukvårdsdirektören har i uppdrag från regiondirektören att leda omställningen till en god och nära vård, och arbete pågår för att utveckla styrningen av regionens arbete.
- I hälsa- och sjukvårdsstrategin framgår strategiska val som ska genomsyra arbetet:
 - invånarnas och patienternas fokus
 - hälsa- och sjukvårdsutbud utifrån behov, patientsäkerhet och kvalitet
 - rätt kompetens på rätt nivå
 - flödes- och resurseffektivitet i allt vi gör
 - digitalisering och e-hälsa för invånare, patienter och profession.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

För att nå de övergripande målen beslutar politiken årligen om regiongemensamma fokusområden. Fokusområden i 2019 års budget var kunskapsstyrning hjärtsjukvård, digitalisering och möta fler behov nära samt sammanhållen vård. Nedan ges några exempel på utvecklingsarbete som stöttar omställningen till en god och nära vård:

- **Vårdval Halland närsjukvård** – Inriktningsbeslut togs 2017. I uppdraget för vårdvalet har kraven ökat avseende digitala tjänster för att erbjuda en mer nära vård, basutbud 1177, journal via nätet och webbtidbokning.
- **God tillgång till läkare i hemsjukvården** – Arbetet har drivits sedan 2015.
- **Insatser för att utveckla samordning inom eller mellan vårdgivare** – Arbeta med kunskapsstyrning, omställning av vård i öppnare vårdformer inom specialistvården och införandet av lag om samverkan vid utskrivning.
- **Stärkt kompetensförsörjning** – Utvecklad arbetsfördelning och tryggad bemanning kvällar, helger och nätter.
- **Anpassa vårdinsatser till patienter med psykisk ohälsa** – En gemensam väg in i vården för barn och unga med psykisk ohälsa, modell för första linjens vård, standardiserade vårdförlopp för depression och ångest samt ADHD hos vuxna.
- **Utveckling av hälsofrämjande och förebyggande arbete** – Riktade hälsosamtal, insatser mot övervikt och fetma.
- **Utveckling av arbetssätt med digital teknik** – Piloter med olika former av distanskontakter.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Halland finns en etablerad samverkans- och stödstruktur, och ett flertal utvecklings- och förbättringsarbeten drivs för att stärka samverkan mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård.
- Kommun- och regionledningsforum syftar till att samordna kommunal och regional utveckling.
- Chefsgrupp Halland består av kommunchefer och regiondirektör. Chefsgrupp Halland är uppdragsgivare för den strategiska gruppen.
- Strategisk grupp för socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård är uppdragsgivare för den taktiska nivån. I gruppen ingår förvaltningschefer inom kommuner och region.
- Det finns tre taktiska grupper: *Barn, unga och familj*, *Mitt i livet* och *Senior*. De taktiska grupperna består av chefer från region och kommun och ger uppdrag till arbetsgrupper inom fokusområdena digital tillgänglighet, hälso- och sjukvård, psykisk hälsa och funktionsnedsättning.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

Region Halland och länets kommuner driver flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

- Utveckla processen för trygg och effektiv utskrivning i syfte att få bättre flöden i vårdsystemet.
- Modell för att fastställa gemensamma rutiner.
- Utbildning Vård- och stödsamordning inom psykiatri och socialpsykiatri – Syftet är att ge en gemensam kunskapsbas gällande samverkan för vård och stöd till personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik, samt att verksamheterna ska arbeta med integrerad psykiatri.
- Stärkt skydd för barn och unga – Pågående arbete med framtagande av en regional handlingsplan samt lokalt utvecklingsarbete.
- Läkarmedverkan i hemsjukvården – Genom det nya arbetssättet ska patienter med hemsjukvård och deras närstående få ökad trygghet, bättre vårdkvalitet och slippa onödiga sjukhusbesök.

Kungsbacka

Varbergs
kommun

FALKENBERG
Hitta det här.

HYLTE

Halmstad

Laholm

BÄSTA LIVSPLATSEN

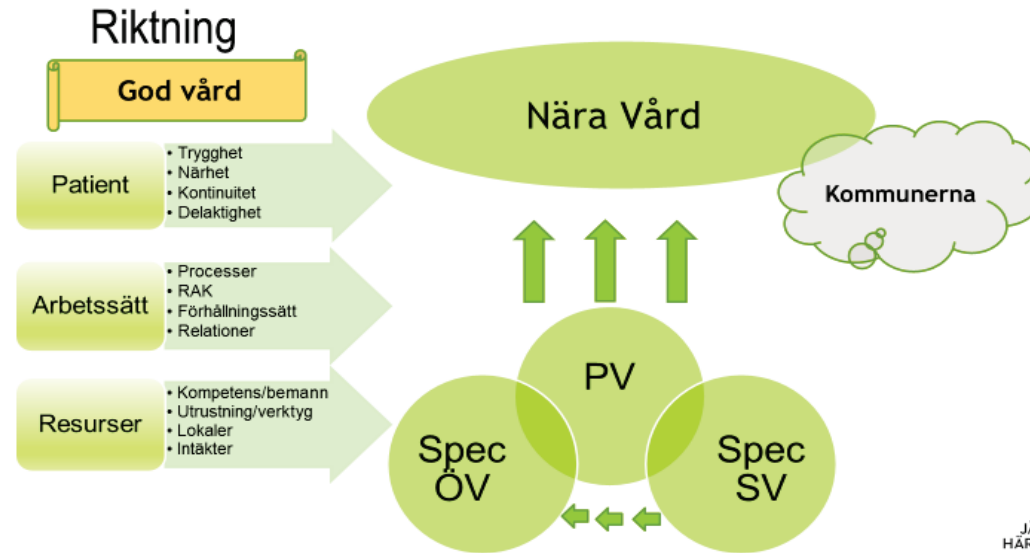
Region Halland

Region Jämtland Härjedalen

Inriktning, målbild och målområden

- Region Jämtland Härjedalens viljeinriktning att ställa om till god och nära vård framgår i regionplanen.
- I regionplanen för 2019 lyfts modern sjukvård i närmiljön fram som ett prioriterat område där digitalisering och teknikutveckling framhålls som en möjliggörare. Primärvården framhålls som den sammanhållande länken för patienten.
- Regionledningen beslutade under 2019 om framtagande av riktning och strategi för arbetet mot nära vård. Planen har antagits av hälso- och sjukvårdsnämnden.

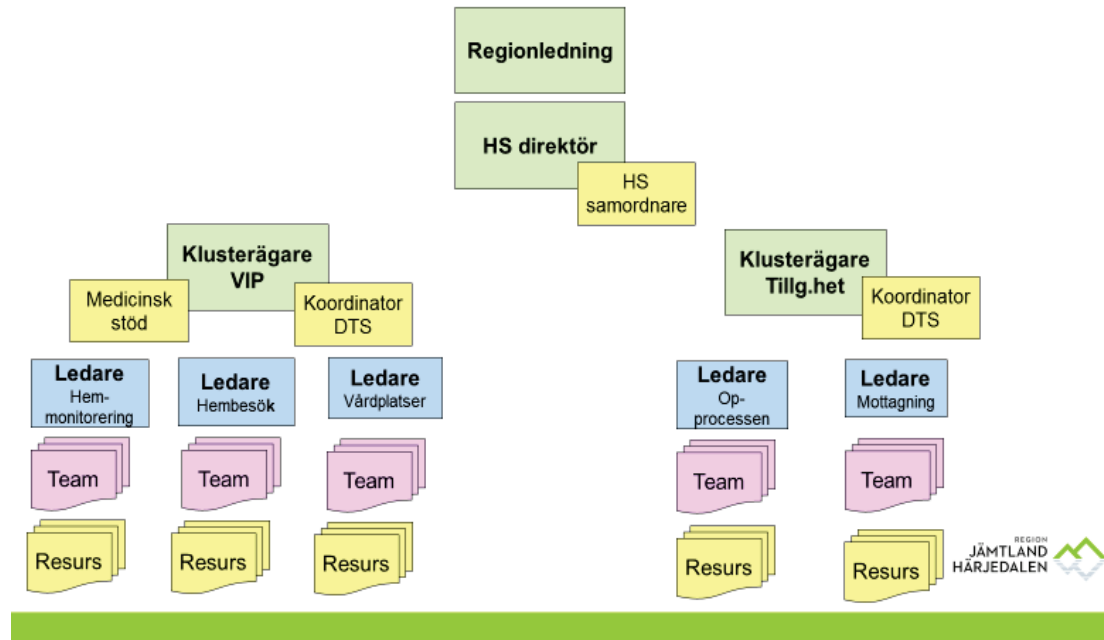
Visuell beskrivning av Riktning Nära vård

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Ledning och styrning av nära vård sker horisontellt, dels i linjen, dels uppdelat i två kluster med underliggande delaktiviteter. De två klustren är
 - VIP (Very Important Patients)
 - tillgänglighet.
- Hälsa- och sjukvårdens ledningsgrupp beslutar i frågor av strategisk karaktär.
- Varje kluster har flera ben med en ledare för respektive ben. Ledaren skapar team på mikronivå och begär eller tilldelas resurser efter behov.

Ledningsorganisation Nära vård

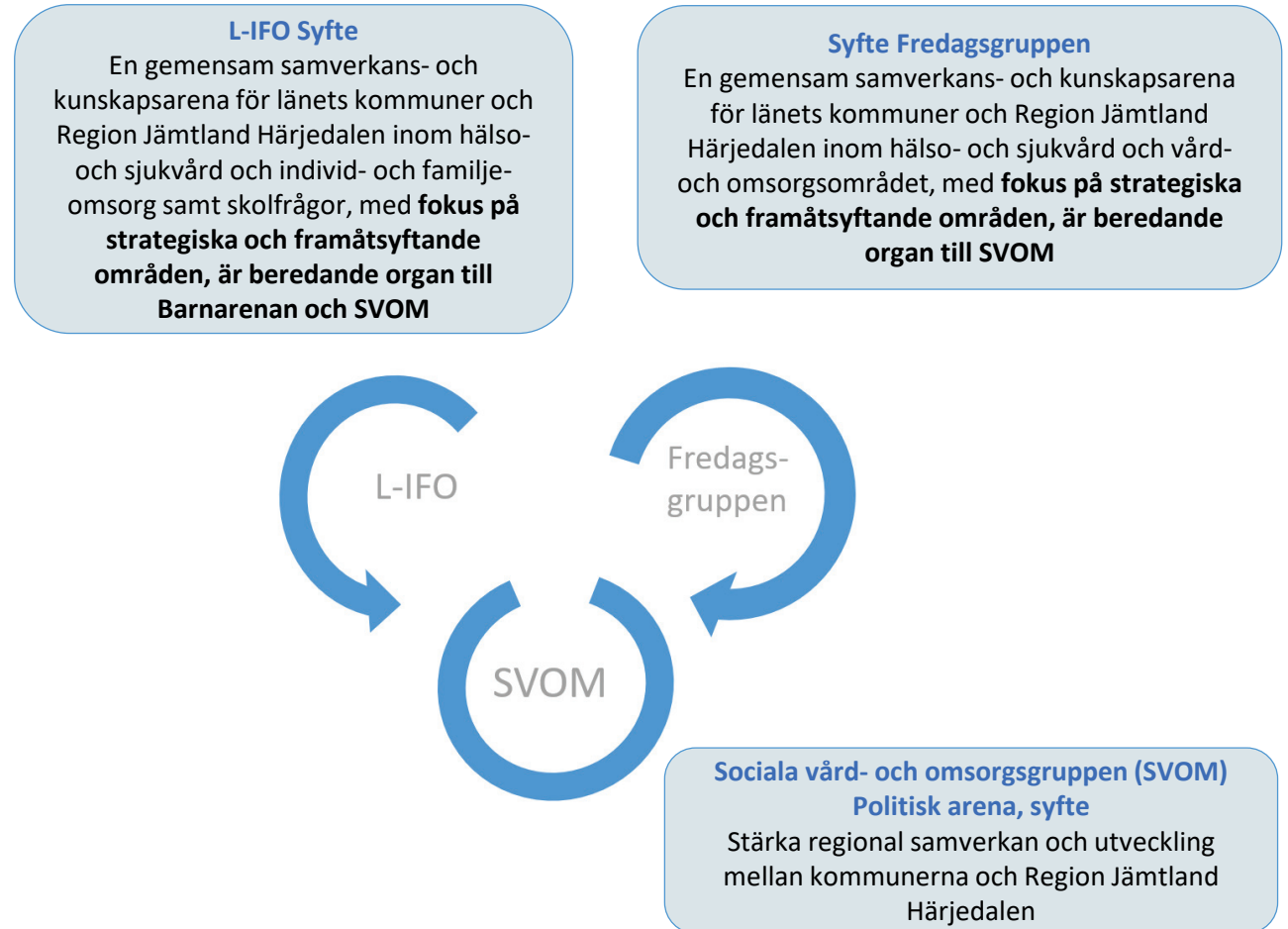

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

- **Virtuella hälsorum och virtuella akutrum** – Syftet med insatserna är bl.a. att undvika långa resor för medborgarna. I de virtuella akutrummen finns specialistläkare med via videolänk.
- **Hemmonitorering** – Regionen har, i samverkan med patienter, genomfört ett projekt med hemmonitorering avseende självmätning och digital kommunikation för personer med kronisk sjukdom.
- **Mobila team** – Mobila team i form av mammografibuss och Storsjögläntan som är ett palliativt hemsjukvårdsteam. Mobila team har även utvecklats med t.ex. strokevården, och ett mobilt närvårdsteam har inrättats.
- **Tillgänglighet inom psykiatri** – För att öka tillgängligheten har psykiatri påbörjat ett förändringsarbete kallat Fenix, som bl.a. innebär att man samordnar besök samt att det införts ett specialpsykiatriskt omvårdnadsteam (SPOT).
- **Samverkande sjukvård** – Projektet har påbörjats i syfte att bidra till att förbättra och utveckla samarbetet mellan de befintliga hälso- och sjukvårdsresurserna. Detta för att skapa en ökad trygghet och tillgänglighet till sjukvård genom att finna samverkansformer så att invånarna vid behov kan erbjudas vård i eller nära hemmet.
- **Utveckling och digitalisering** – Inrättande av en ny enhet vars uppdrag är att utveckla e-hälsa.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- För regionen och länets kommuner finns en etablerad samverkans- och stödstruktur.
- Gemensamma frågor styrs politiskt genom SVOM (Sociala vård- och omsorgsgruppen) med representanter från varje kommun och regionen.
- Ärenden bereds i en tjänstemannagrupp bestående av socialchefer eller vård- och omsorgschefer från kommunerna samt områdeschefer för regionen.
- I varje kommun finns lokala samverkansarenor med representanter från primärvård och kommun, samt sedan 2019 även ambulansen.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

Kommunerna och Region Jämtland Härjedalen har ambition att ta fram en gemensam målbild för nära vård.

I samverkan pågår även flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

- Ett digitalt stöd för att utveckla utskrivningsplaneringen och SIP har införts. Gemensamma utbildningar i SIP har genomförts för personal i specialiserad vård, primärvård och kommunal hemsjukvård och socialtjänst.

Region Jönköpings län

Inriktning, målbild och målområden

- Region Jönköpings län arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för sitt arbete med strategin *Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård*. Strategin beslutades av regionfullmäktige 2016 och återfinns i budget och verksamhetsplan.
- Målet är att huvuddelen av invånarnas behov av öppen hälso- och sjukvård tillgodoses i den nära vården.
- Hösten 2019 har uppdraget att arbeta med omställningen till nära vård och framtidens hälso- och sjukvård förtydligats och beslutats i nämnden för folkhälsa och sjukvård.
- Regionen ska under våren 2020 ta fram en strategisk plan för nära vård som ska omfatta
 - hur tre akutsjukhus ska garanteras på lång sikt
 - hur omställningen till mer nära vård ska genomföras
 - kompetensförsörjning
 - investeringar.

Omställningen illustrerad i strategin *Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård*

Vardagsliv

Stöd för kropp
och själ

Primär-
vård

Specialiserad
vård

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Arbetet med strategin *Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård* leds av hälso- och sjukvårdsdirektören, och sjukvårdens ledningsgrupp är styrgrupp.
- Arbetet har sedan starten 2016–2017 organiserats både i projektformer och som kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete i linjeorganisationen.
- För att stötta arbetet i linjestrukturen finns en programgrupp med utvecklingschefer, utvecklingsledare, programansvarig och hälso- och sjukvårdsstrateg för att samordna arbetet med projektgrupperna.
- Det finns en projektledare/samordnare för det samlade omställningsarbetet samt en stödorganisation med administratörer, kommunikatörer och utvecklingsledare.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

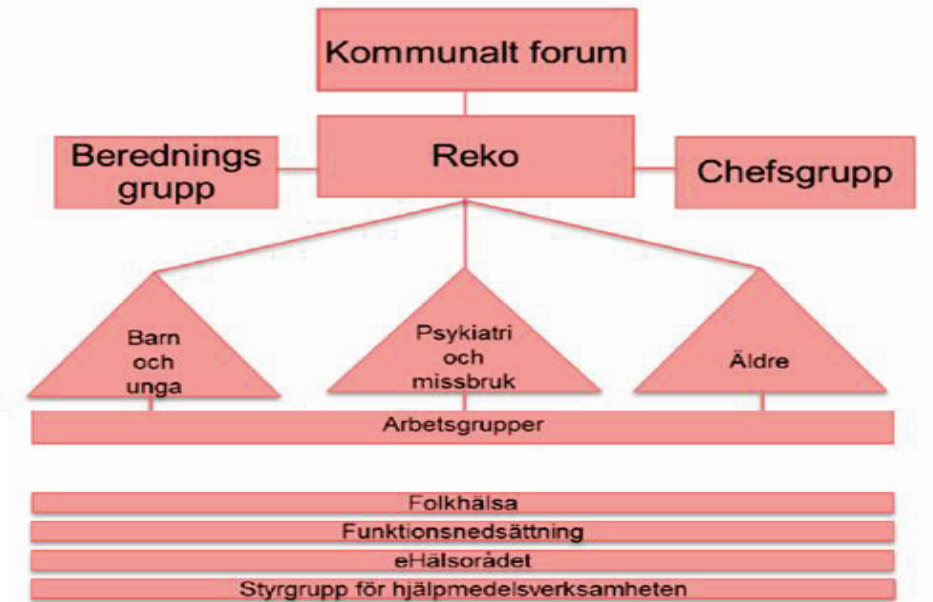
Delområden i Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård 2019

- I strategiarbetet finns 23 olika delområden med utvecklingsprojekt inom respektive område.
- Projekten utgörs dels av uppdrag från Region Jönköpings läns budget och verksamhetsplan, dels av nationella överenskommelser.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I region Jönköpings län finns en etablerad samverkans- och stödstruktur, och arbete pågår för att ta fram en gemensam plan för framtidens hälso- och sjukvård, där utveckling av den nära vården ingår.
- Kommunalt forum är ett nätverk med politiker från regionen och länets kommuner för samråd och inriktningsbeslut i frågor inom folkhälsa och sjukvård och regional utveckling.
- I samverkansstrukturen finns Ledningsgruppen för samverkan Region Jönköpings län och Jönköpings läns kommuner (ReKo). ReKo är länken mellan Kommunalt forum och strategigrupperna.
- Regionen representeras av hälso- och sjukvårdsdirektör, utvecklingsdirektör, direktör Bra Liv, representant för primärvårdsenheten, psykiatri, kirurgi, medicin, ordförande i eHälsorådet och folkhälsochef. Kommunerna representeras av tre socialchefer, tre skolchefer samt utvecklingschefen för kommunal utveckling.
- Det finns tre strategigrupper: *Barn och unga*, *Psykiatri och missbruk* och *Äldre*.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- **Strategi för hälsa** – Prioriterat arbete med barn och unga, med inriktning på fullföljda studier, psykisk hälsa och fysisk aktivitet.
- **Kulturunderstödd rehabilitering** – Vänder sig till invånare med psykisk ohälsa.
- **Samfinansiering av samordnare** – Länets familjecentraler och ungdomsmottagningar.
- **Trygg och säker omsorg** – Vårdsamordning, mobila team/trygg hemma och stödstrukturer.
- **Peer-support inom specialist- och socialpsykiatri** – Personer med erfarenhet av psykisk ohälsa bidrar genom föreläsningar, deltar i utvecklingsgrupper m.m.
- **Rehabkedjan, jämlik rehabilitering** – Stärka samverkan i rehabkedjan.
- **Bästa platsen att växa upp bo och åldras på** – fokus på barn och ungas hälsa samverkansprojekt med kommuner, Skottland och Cincinnati.

Region Kalmar län

Inriktning, målbild och målområden

- Region Kalmar län arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för arbetet med regionens målbild för framtidens hälso- och sjukvård. Målbilden återfinns i regionplanen för 2020 som beslutades av regionfullmäktige 2019.
- Målbilden tydliggör att hälso- och sjukvården ska flytta närmare invånarna med fokus på prevention och trygghet. Hälso- och sjukvården ska flytta fokus från vård på sjukhus till att underlätta för invånarna att själva kunna ta ansvar för och engagera sig i sin hälsa.
- Regionen har en handlingsplan för omställning till nära vård 2020–2022 som utgår från utredningarna Effektiv vård och Samordnad utveckling för god och nära vård. Handlingsplanen beslutades av regionstyrelsen 2019.
- En strategi för arbetet med nära vård är under framtagande.

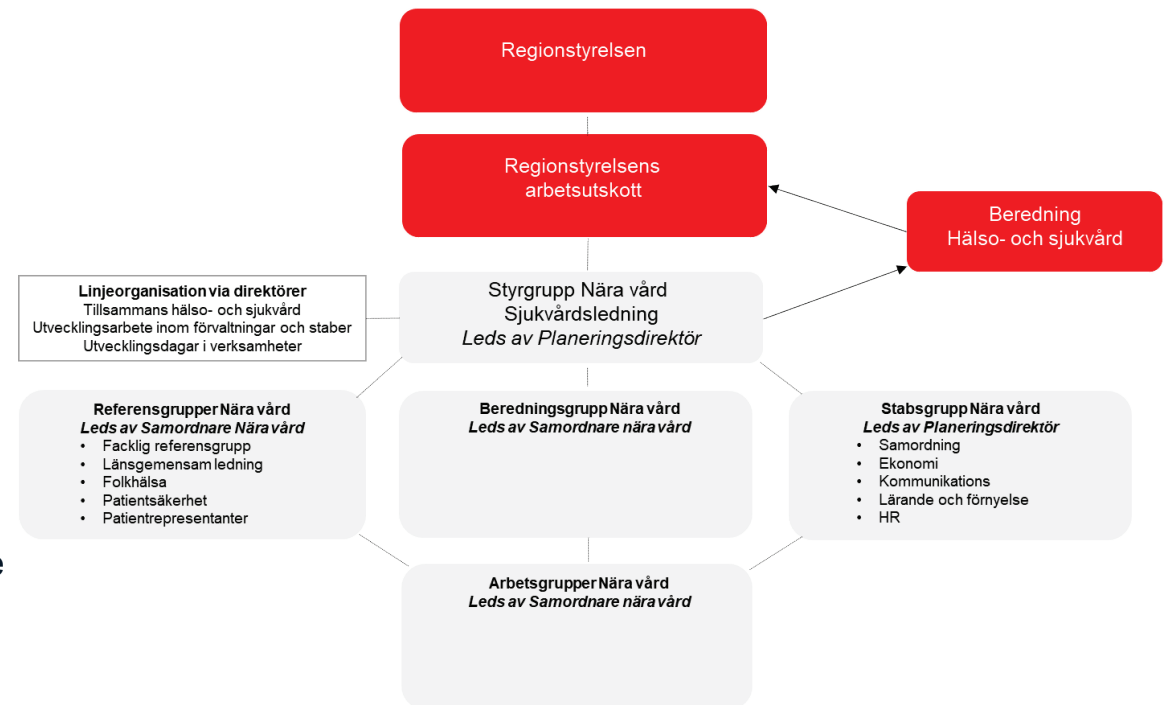
Målbild för Region Kalmar läns hälso- och sjukvård

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Sjukvårdsledningen är styrgrupp för arbetet med nära vård, och det finns en beredningsgrupp med representation från förvaltningarna. Vid behov av fördjupning i frågor avseende omställningen tillsätts uppdragsbegränsade arbetsgrupper.
- Det finns en samordnare med uppdrag att samordna och utveckla nya arbetssätt i omställningen mot en nära vård.
- Som stöd för arbetet finns bl.a. riktlinjer som beskriver arbetssätt för omställningen, en kommunikationsplan och en webbplats för att följa det löpande arbetet.
- Regionens styrande principer för omställningen till nära vård:
 - främja hälsa
 - möta invånare i öppna och nära vårdformer
 - skapa trygghet och kontinuitet för invånare och medarbetare
 - skapa förutsättningar för delaktighet
 - tydligt visa nästa steg i vården
 - samverka över organisationsgränser
 - utveckla genom ordnad samverkan.

Nära vård i Kalmar län – Så organiseras arbetet

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

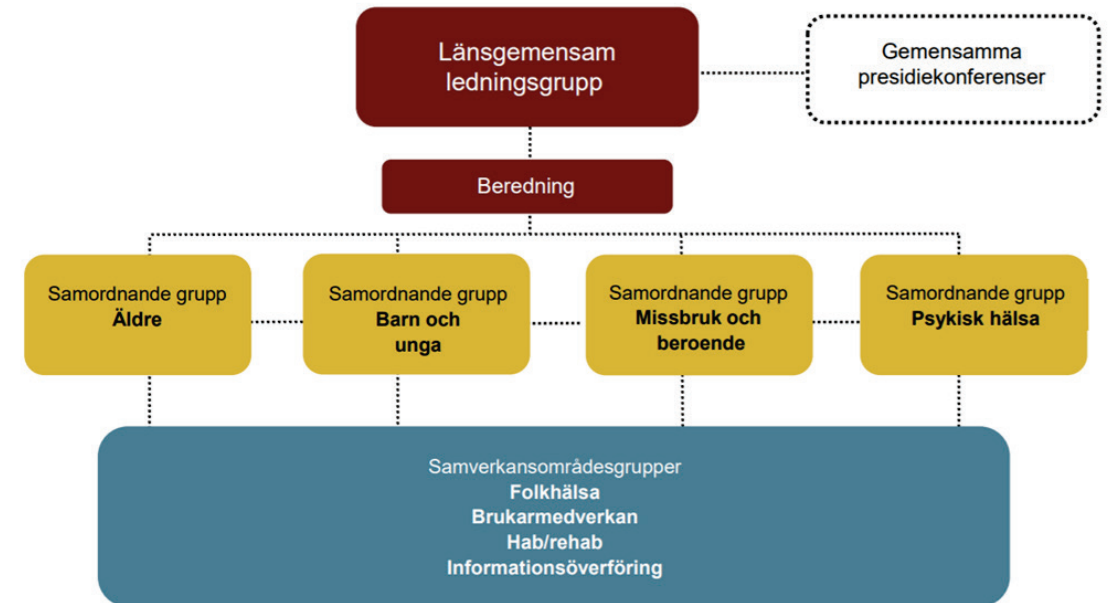
Som stöd för riktning av aktiviteter har regionen arbetat fram ett kunskapsunderlag som beskriver förutsättningar för ett friskare, tryggare och rikare liv och en hållbar utveckling i Kalmar län.

Nedan beskrivs exempel på några pågående satsningar:

- **Kompetensförsörjning** – Det finns en strategi och handlingsplan för att uppnå långsiktig kompetensförsörjning. Exempel på satsningar är erbjudande om heltid, sjukvårdssvenska och språkpraktik för nyanlända, mentorsutbildning och introduktionsår för nyanställda inom flera professioner.
- **Digitala vårdmöten** – En lösning som möjliggör att möta patienter via video är implementerad. Utveckling av arbetssätt och tjänsteerbjudande pågår inom flera olika verksamheter.
- **Triagering** – Projekt pågår för utvärdering av digitalt verktyg för anamnesupptagning.
- **Stöd och behandling** – Exempel på utvecklingsarbete inom stöd- och behandlingsprogram via nätet är iKBT, digital artrosskola, endometriosskola, sjukskrivningskollen och tobakshjälpen.
- **Distansmonitorering kroniker** – Utvärdering av pilot pågår som grund för beslut och förutsättningar för framtida breddning.
- **Folkhälsa** – Handlingsplan för folkhälsoarbete finns framtagen med utvecklingsområdena främja hälsa, tobaksfritt län, fysiskt aktiva invånare, psykisk hälsa och jämställd och jämlik hälsa genom hela livet.
- **Gemensam lösning för bilder** – Flera verksamheters bildkällor kopplas till en gemensam bildhantering och lagring av bilder.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- Struktur och modell för samverkan och gemensam ledning och styrning i länet finns sedan 2013. Målet är att modellen långsiktigt ska försörja regionen med ett praktiskt verksamhetsstöd och stimulera till goda insatser som kan ge förbättringar för patienter och brukare samt att utveckla arbetssätt.
- Läns-gemensamma ledningsgruppen, som består av förvaltningschefer från kommunerna och regionen, har i uppdrag att bereda samt omsätta politiska intentioner i praktisk verksamhet inom vård- och omsorgsarbetet i länet.
- Läns-gemensamma ledningsgruppen leder arbetet med utgångspunkt i presidiekonferensernas uppdrag och det regionala styrdokumentet för 2019–2020, *Läns-gemensam ledning i samverkan inom socialtjänst, angränsande område hälso- och sjukvård och skolan*.
- Fortsatt arbete pågår för att säkerställa samordnade insatser inom de fyra verksamhetsområden som är fastställda i Läns-gemensam ledning: *Barn och unga, Missbruk och beroende, Psykisk hälsa* samt *Äldre*.
- Ett utvecklingsråd med brukare, patienter och närstående finns kopplat till Läns-gemensam ledning. Rådet ska verka för att brukare, patienter och närståendes erfarenheter och kunskaper tas till vara.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

Region Kalmar län och länets kommuner driver flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

- **Oskarsprojektet** – Nya samverkansformer med sömlösa och nära övergångar.
- **Hemsjukhuset Borgholm** – Samverkan mellan hälsocentral, kommunal hemsjukvård och ambulanspersonal som syftar till att skapa en tryggare och säkrare vårdssituation för äldre.
- **Geriatriskt rådgivningsteam** – Multiprofessionellt team som är rådgivande till läkare och sjuksköterskor på länets hälsocentraler, sjukhus och kommuner.
- **Mobila lösningar och konsultation** – En analys av möjliga arbetssätt för mobila team i regionen ska genomföras.
- **Hälsa hos barn och unga** – Planerad start 2020.

Länsgemensam ledning tog 2015 beslut om *Modell för brukares, patienters och närståendes medverkan i Kalmar län*. Syftet är att förbättra stöd, vård och omsorg genom att brukare, patienter, närstående och tjänstepersoner arbetar tillsammans i Länsgemensam ledning. Modellen omfattar

- länsgemensam struktur för brukare, patienter och närstående som ska medverka i aktiviteter på olika nivåer
- tydliga uppdrag med ersättning för brukare, patienter och närstående som medverkar
- kompetensutveckling för brukare, patienter, närstående och medarbetare.

Region Kronoberg

Inriktning, målbild och målområden

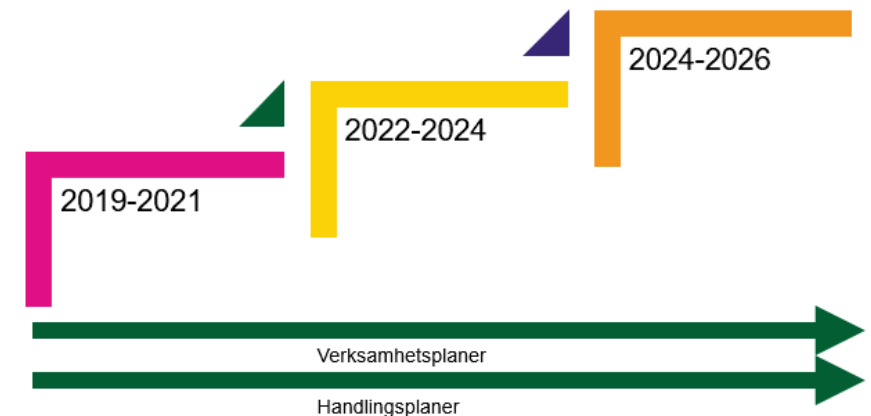
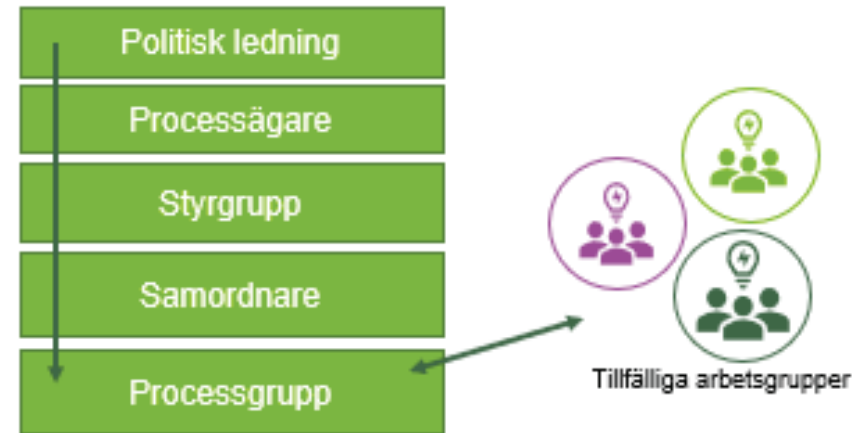
- Region Kronoberg arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för sitt arbete med *Närmare Kronobergaren – Utvecklingsstrategi inom hälso- och sjukvård 2017–2027*, som beslutades i regionfullmäktige 2017.
- Målbilden i utvecklingsstrategin är en *nära vård* med fokus på öppen vård och flexibilitet och en vård som är *nära individen* med hög grad av delaktighet.
- Strategin är regionens gemensamma målbild och fungerar som ett stöd för beslutsfattare och är utgångspunkt i budgetarbete och verksamhetsplaner.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Region Kronoberg har etablerat en ny process- och beslutsstruktur för ordnat införande och uppföljning av omställningen till nära vård.
- Hälso- och sjukvårdsnämnd samt regionstyrelse utgör den politiska ledningen.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören är processägare och hälso- och sjukvårdens strategigrupp är styrgrupp för arbetet.
- En samordnare, utsedd av hälso- och sjukvårdsdirektören, har mandat att driva och samordna beslutade utvecklings- och omställningsprocesser.
- En processgrupp som leds av samordnare driver och bereder hälso- och sjukvårdsgemensamma utvecklingsfrågor.
- En resursgrupp med patient- och närstående representanter har etablerats som stöd för omställningsarbetet.
- En medicinsk digitaliseringschef för hälso- och sjukvården har tillsatts.
- Arbetet sker genom budgettrappa samt verkställs genom ordinarie verksamhets- och handlingsplaner.

Närmare Kronobergaren
- en god vård nära individen med primärvården som nav

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

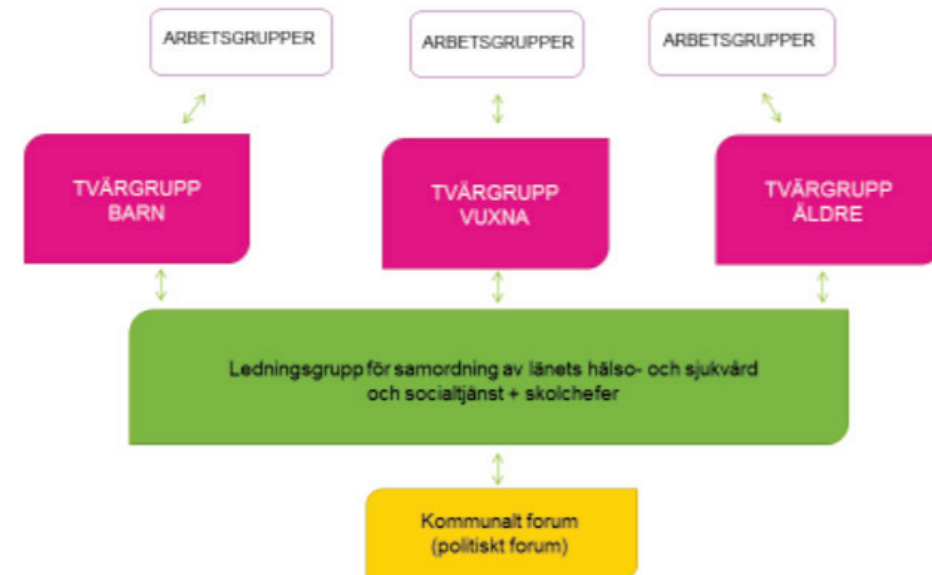
Intentionen i Region Kronobergs långsiktiga utvecklingsstrategi, Närmare Kronobergaren, är att allt utvecklingsarbete ska gå i riktningen mot en god och nära vård. Nedan ges några exempel på utvecklingsarbete som pågår:

- **Mobila vårdteam och arbetssätt** – Fortsatt utveckling av mobila arbetssätt bl.a. genom två mobila läkare som utgår från sjukhusvården. Samtliga enheter inom psykiatri arbetar mobilt utifrån behov och även barn- och ungdomskliniken använder sig av mobila arbetssätt. I länet finns även en mobil tandvårdsbuss.
- **Hälsofrämjande och förebyggande insatser** – Framtagande av basutbildning via webben avseende levnadsvanor, hälsosamtal och hälsoundersökningar.
- **Förändrade arbetssätt** – Processorienterat arbetssätt, pilotprojekt Ryd (inspiration från Borgholmsmodellen) och teambaserat arbetssätt på akuten.
- **Första linjens vård** – Här finns länets familjecentraler, barnavårdscentraler och familjehälsan. Regionen har stärkt upp det samlade arbetet med våld i nära relationer, barn som far illa och barn som närstående genom familjeombud.
- **Kompetensförsörjning** – Oberoende av hyrpersonal, fler AT-tjänster, digilyft för chefer, ledarskapsprogram befintliga chefer, utbildningsanställningar sjuksköterskor och KBT-utbildning.
- **Digitalisering** – Distanskontakter, breddinförande Nova, pilot distansmonitorering, pilot mobilt stöd för bildremisser, förstudie digital triagering, pilot digitala kallelser.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Kronoberg finns en etablerad samverkans- och stödstruktur för regionen och länets kommuner.
- På politisk nivå finns ett kommunalt forum, ett samverkansorgan och en mötesarena för dialog och inriktningsbeslut.
- I ledningsgruppen för samordning av länets hälso- och sjukvård och socialtjänst sitter Region Kronobergs hälso- och sjukvårdsdirektör, sjukhuschef, psykiatrichef och primärvårdschef och socialcheferna för arbete, välfärd och omsorg i länets åtta kommuner. Vid vissa tillfällen deltar även länets skolchefer.
- För att förverkliga ledningsgruppens beslut finns tre operativa tvärgrupper (barn, vuxna, äldre) där personal från regionens och kommunernas verksamheter deltar.
- En gemensam målbild för nära vård har tagits fram. Målet är att patienten får en god, nära och samordnad vård och omsorg som stärker hälsan. Målet är också att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser. Primärvården är navet i vården och omsorgen och samspelar både med annan specialistvård på och utanför sjukhusen, med övrig kommunal hälso- och sjukvård och med socialtjänsten.

Regional samverkans- och stödstruktur för socialtjänst och hälso- och sjukvårdsfrågor

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

Region Kronoberg och länets kommuner driver flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

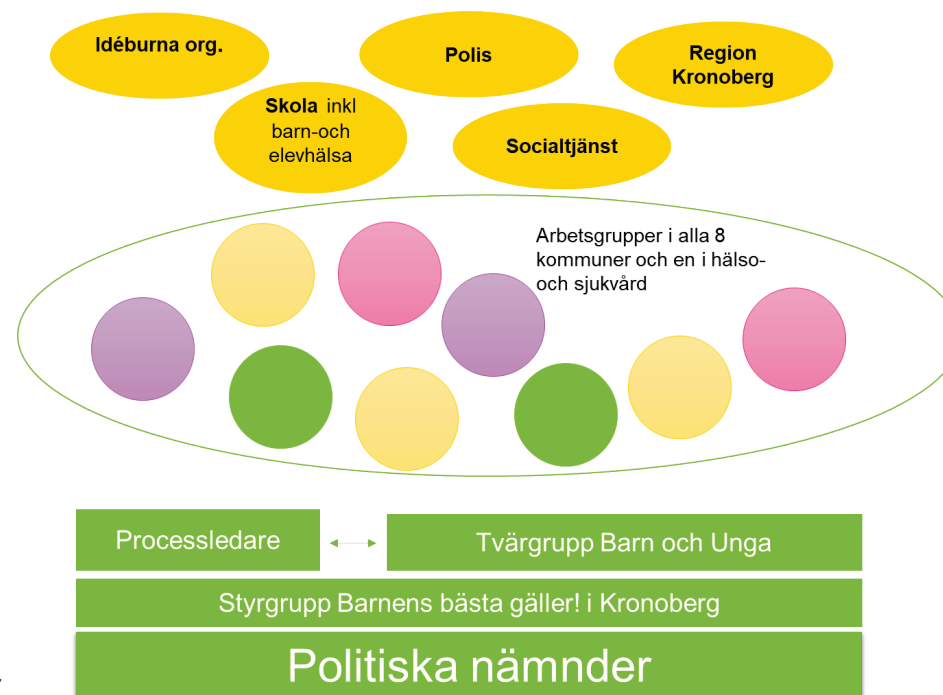
- Samverkan vid utskrivning från sjukhus.
- Integrerad missbruks- och beroendemottagning.
- Barnens bästa gäller! i Kronoberg – Syftet är att tillsammans skapa en trygg och säker uppväxt för VARJE barn med tidiga samordnade insatser för barnens bästa.
- Barnahus Kronoberg – Ge barn som misstänks vara utsatta för brott, den hjälp de behöver i form av rättstrygghet, brottsskydd, gott bemötande och stöd samt vid behov omgående kris- och behandlingsinsatser.
- Äldrehälsa Kronoberg – Utveckla hälsa, vård och omsorg för äldre personer med komplexa vårdbehov.
- Läns gemensam strategi psykisk ohälsa – Pågående arbete genom tvärgrupp vuxen med att ta fram en strategi för länet.
- Gemensam strategi och handlingsplan för de äldre i Kronoberg.
- Familjefrid – För personer fyra år och uppåt erbjuds individuella samtal och gruppverksamhet.

Barnens bästa gäller! i Kronoberg

I uppföljningen av överenskommelsen om en god och nära vård har Socialstyrelsen fått möjlighet att genomföra en fallstudie i Region Kronoberg. I intervjuer beskrivs samarbetet kring *Barnens bästa gäller! i Kronoberg* som ett inspirerande exempel.

- Under 2017 fattades beslut i 17 politiska organ, i regionen och kommunerna, att driva ett gemensamt arbete för tidiga och samordnade insatser för barnens bästa.
- Syftet är att tillsammans skapa en trygg och säker uppväxt för varje barn med målet att utgå från barnets behov och inte hur myndigheterna är organiserade. Arbetet har inspirerats av Skottlands arbete "Getting It Right For Every Child" (GIRFEC).
- Arbetet leds av en styrgrupp med chefer från hälso- och sjukvården, skolan, socialtjänsten och polisen. I länets kommuner finns arbetsgrupper med utgångspunkt i befintliga samverkansgrupper och en i hälso- och sjukvården.
- Utveckling av gemensamma arbetssätt pågår där alla verksamheter som möter barn ska arbeta med samma praxismodell i samverkan. Modellen, barnets plan och andra gemensamma dokument kommer att testas i länet 2020.

Region Norrbotten

Inriktning, målbild och målområden

- Region Norrbotten arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för sitt arbete med den övergripande utvecklingsstrategin *Vägen till framtidens hälsa och vård år 2035*.
- Strategin beslutades av regionstyrelsen 2018. Regionens ledningsgrupp och stabsledningen har fungerat som styrgrupp för arbetet.
- Målbilden i strategin utgår från patientens perspektiv, och fokus ligger på hur regionen ska bidra till att varje individ ska känna trygghet för den egna hälsan och att det finns tillgång till hälso- och sjukvårdens insatser vid behov.

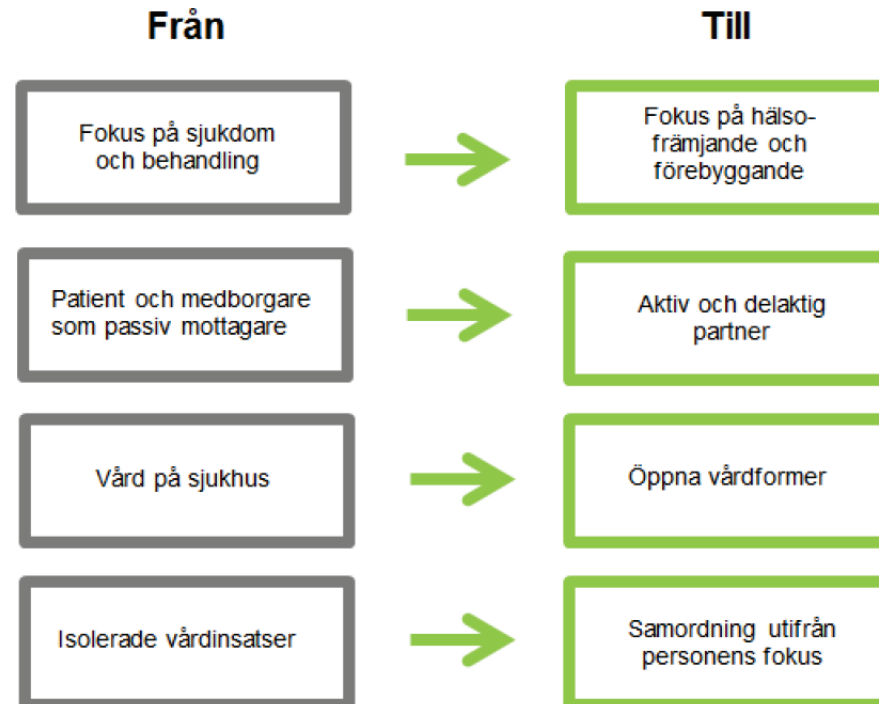
Målbild hälsa och vård år 2035

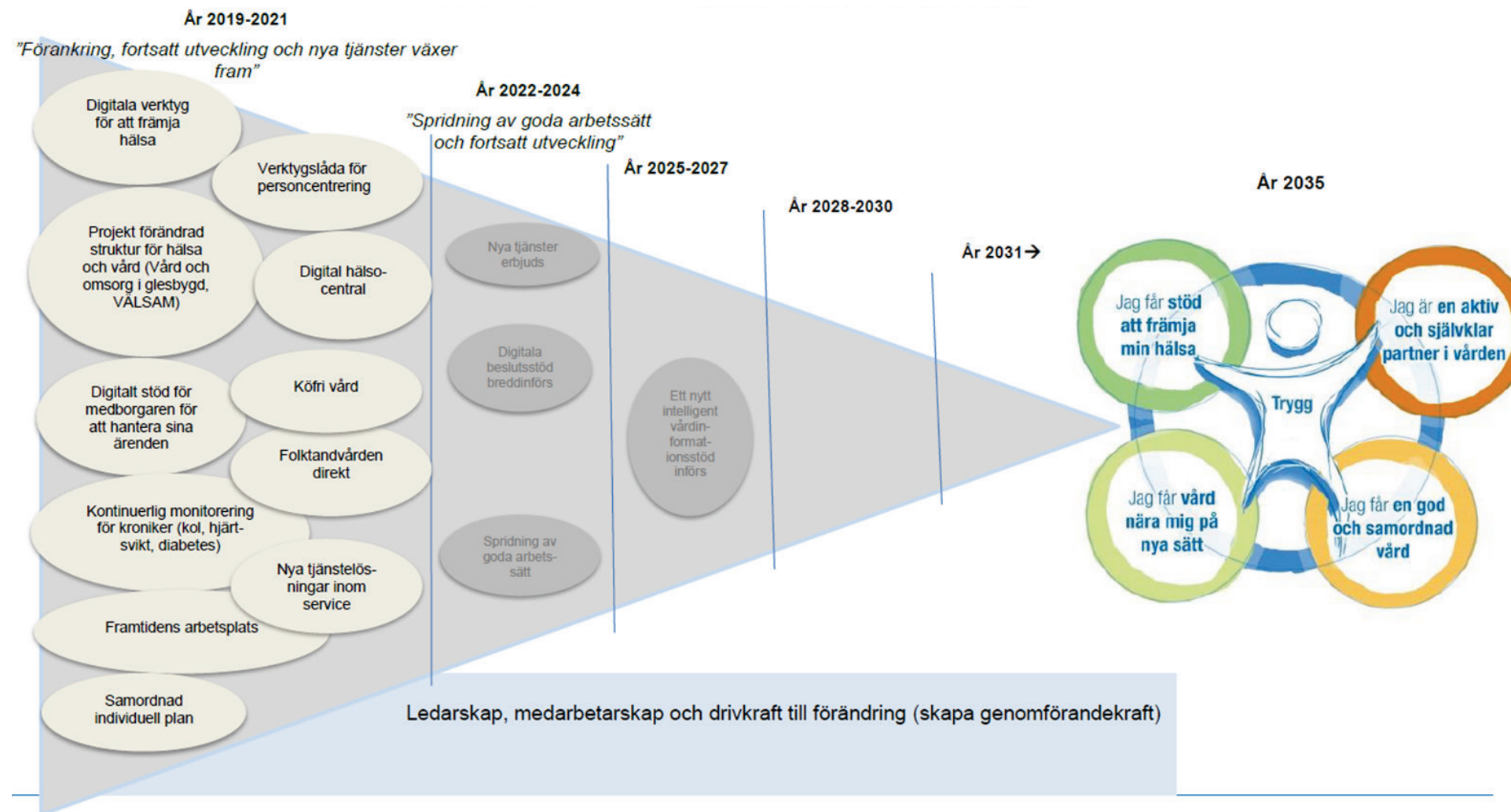
Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- För att nå målbilden, Hälsa och vård år 2035, har fyra riktningförändringar identifierats.
- Regionen har en verksamhetsmodell som ska stödja den strategiska inriktningen, och det finns en digitaliseringsstrategi som tar utgångspunkt i målbilden.
- Det finns en färdplan som utgör stöd för regionledning och stabsledning att koordinera och leda omställningsarbetet. I färdplanen presenteras hur riktningförändringarna ska följas.
- I divisionsplaner framgår en mer detaljerad planering för respektive verksamhet. Som stöd i arbetet finns även handlingsplaner och strategier för specifika områden.

Strategisk riktning: riktningförändringar för att nå målbilden

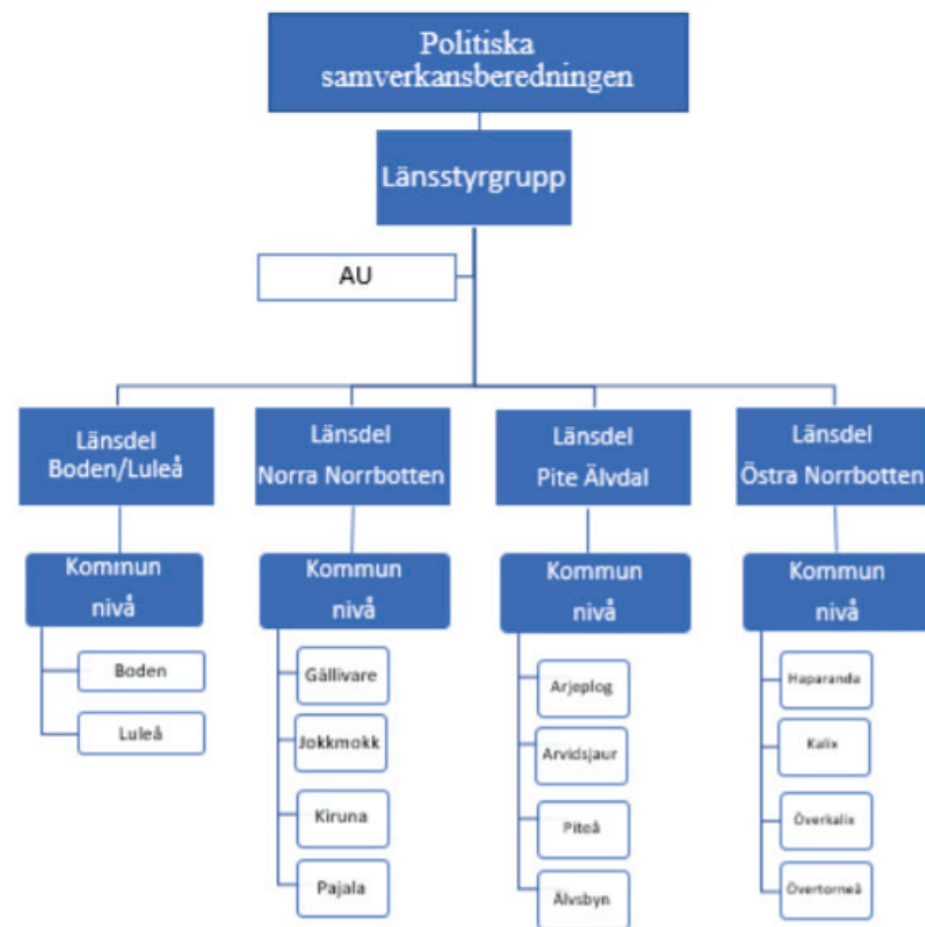

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Norrbotten finns en etablerad samverkans- och stödstruktur mellan Region Norrbotten och kommunerna.
- Den politiska samverkansberedningen utgör ett övergripande samverkansorgan. Beredningen, som består av förtroendevalda från kommunerna och regionen, är styrgrupp för länsstyrgruppen inom socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård.
- Länsstyrgruppen fungerar som styrgrupp för samtliga arbetsgrupper för gemensamma frågor inom hälso- och sjukvård, omsorg, socialtjänst och skola.
 - Tidigare var kommunerna representerade av fem socialchefer, men beslut har nu fattats om att samtliga kommuner ska vara representerade.
 - I arbetet med nära vård har samverkansstrukturen anpassats så att länsstyrgruppen nu är indelad i *övriga samverkansfrågor* och *nära vård*.
- Prioriterade områden i samverkan:
 - barn och unga
 - vård och omsorg av äldre
 - psykisk hälsa
 - främjande och förebyggande insatser.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- I Region Norrbotten pågår arbete med att ta fram en gemensam behovsbild för nära vård, och därefter är ambitionen att utveckla en gemensam målbild.
- Till följd av covid-19 har de ordinarie arbetsformerna för samverkan förändrats och det har blivit nödvändigt att komma igång med lösningar kring förstärkt hemsjukvård med kort varsel. I nära samverkan med kommunerna har arbete förts för att i största möjliga mån säkra att äldre och andra sköra personer i riskgrupper inte ska behöva komma till vården. Utifrån hur kommunen ser ut har olika lösningar tagits fram. I de flesta kommunerna har en speciell sorts primärvårdslösning utformats lokalt för dessa grupper för att få hembesök alternativt distansbesök via video eller telefon. Hemsjukvården är förstärkt med högre läkarmedverkan och lättare tillgänglighet för konsultation.

Region Norrbotten och länets kommuner driver även flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

- **Nära vård och omsorg för de mest sjuka äldre** – Samverkansprojekt för att utveckla nya arbetssätt baserat på mobila vård- och omsorgslösningar.
- **Hemsjukvårdsteam** – Pilot i samverkan mellan Region Norrbotten och Luleå kommun. Teamet består av primärvårdsläkare från regionen och sjuksköterska från kommunen.
- **Digital ungdomsmottagning, Ung i Norr-appen** – Tjänsten har erbjudits i två glesbygdskommuner och planeras nu att erbjudas i hela regionen.

Region Skåne

Inriktning, målbild och målområden

- Arbetet med omställningen till en god och nära vård sker inom ramen för Region Skånes arbete med strategin *Framtidens hälsosystem* med målbilden *Bättre hälsa för fler*, en målbild som utvecklades under 2018.
- Arbetet med nära vård har drivits i form av ett utvecklingsprojektet med målet att genomföra ett väl förankrat arbete för att bygga upp ett mera samlat system för den nära vården i Skåne.
- Efter att projektet avslutades i december 2019 ingår nära vård som en del i arbetet med Framtidens hälsosystem.
- Framtidens hälsosystem har beslutats i regionfullmäktige i april 2020. I förslaget till strategin finns fyra prioriterade insatsområden:
 - personcentrerat arbetssätt
 - hälsofrämjande och förebyggande insatser
 - nära vård
 - nivåstrukturering och profilering.

Region Skånes omställning

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Det finns en projektledare för nära vård – dock är projektet formellt avslutat i december 2019, men funktionen finns kvar tills vidare i hälso- och sjukvårdsdirektörens stab.
- Som stöd för omställningsarbetet finns också en processledare för *Framtidens hälsosystem* som har en samordnande funktion. Processledaren finns i hälso- och sjukvårdsdirektörens stab.
- Det finns även en nytillsatt strateg och ansvarig för omställningen via det ”Framtidskontor” som ligger direkt kopplat till regiondirektören.
- En handlingsplan ska tas fram för det fortsatta arbetet i enlighet med *Framtidens hälsosystem*. Handlingsplanen ska konkretisera aktiviteterna i omställningen i organisationen.

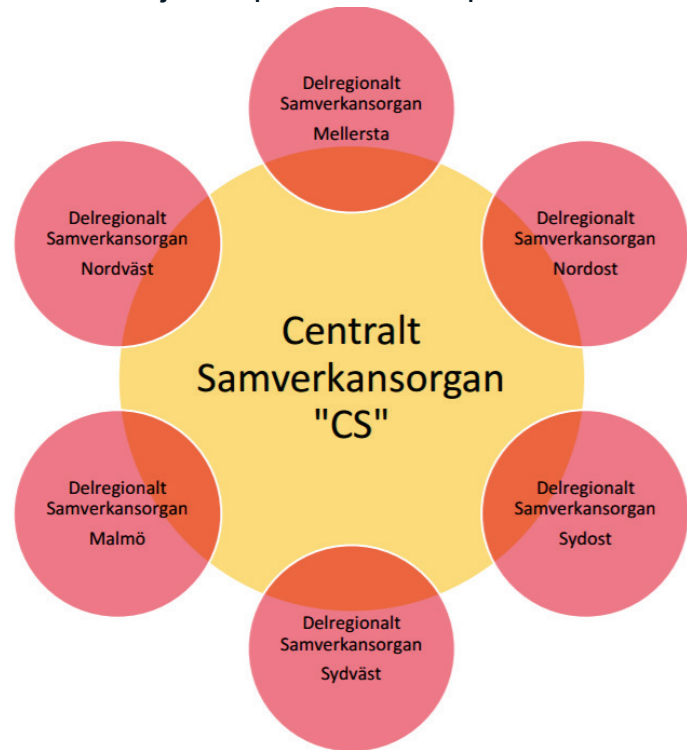
Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Region Skånes arbete med omställningen till en god och nära vård är en del i arbetet med Framtidens hälsosystem. Nedan ges några exempel på utvecklingsarbeten:

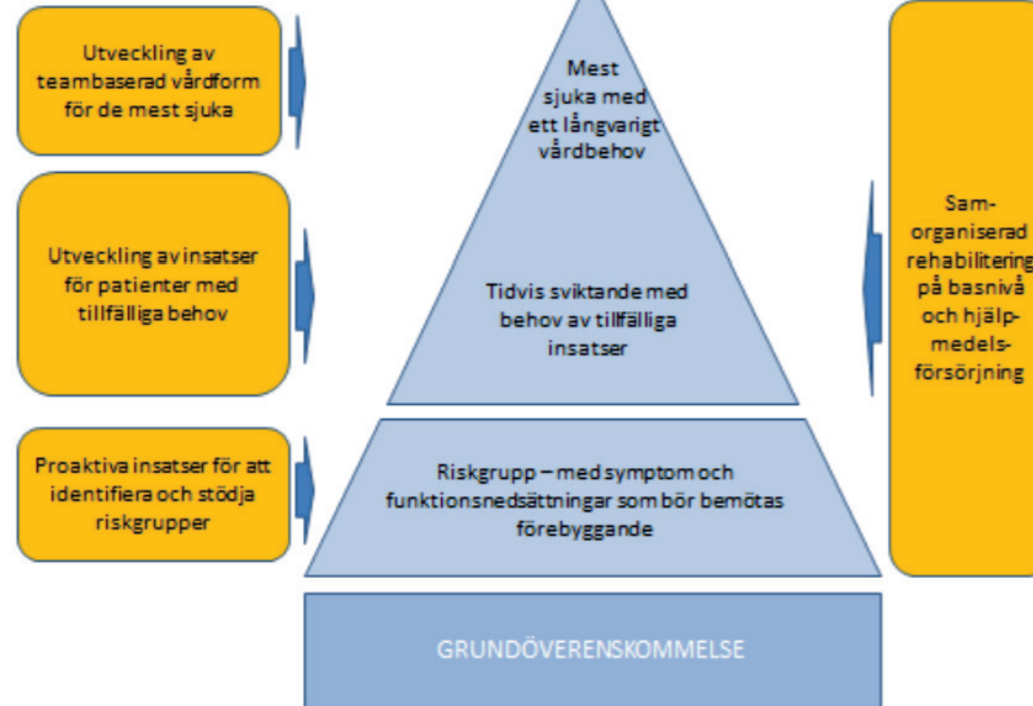
- **Utveckling av primärvården** – Beslut om att öka primärvårdens andel av den totala hälso- och sjukvårdsbudgeten och därmed skapa förutsättningar för en omställning mot en mera nära vård.
- **Hälsostaden Ängelholm** – I Ängelholm arbetar kommunen, vårdcentralerna och sjukhuset tillsammans i satsningen Hälsostaden. Syftet är att göra vård och omsorg mer personcentrerad, tillgänglig och preventiv.
- **Projekt ”Läkarstöd på distans”** i nordöstra Skåne – Ska testa om digitala lösningar kan bidra till bland annat: 1) En effektiv och patientsäker användning av resursen specialist i allmänmedicin 2) Att kommunens sjuksköterskor och läkare bygger tillit till varandra utan att befinna sig på samma plats.
- **Hälsosamtal** till valda åldersgrupper av vuxna invånare i Region Skåne. Ett pilotinförande ska inledas under 2020.
- **Single responder eller bedömningsbil** – Kan t.ex. användas då orsak till larmet är oklart och man väljer då att larma ut Single Responder för att få ytterligare underlag för bedömning eller prioritering.
- **Avancerade sjukvårdsinsatser utanför sjukhus** – Utförs dygnet runt inom den specialiserade palliativa vården.
- **Brukarstyrda inläggningar** – Försöksprojekt och forskningsstudie för patienter med självskadande beteende.
- **Försäkringsmedicin** – Satsning på rehabiliteringskoordinatorer.
- **UM-online** (ungdomsmottagning) – Digital videokontakt för samtliga ungdomsmottagningar som drivs i offentlig regi.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

I Skåne styrs samverkan mellan regionen och kommunerna genom hälso- och sjukvårdsavtalet, där prioriterade målgrupper och utvecklingsområden framgår av bilden till höger. Organiseringen bygger på en såväl central som delregional samverkan mellan både tjänstepersoner och politiker.

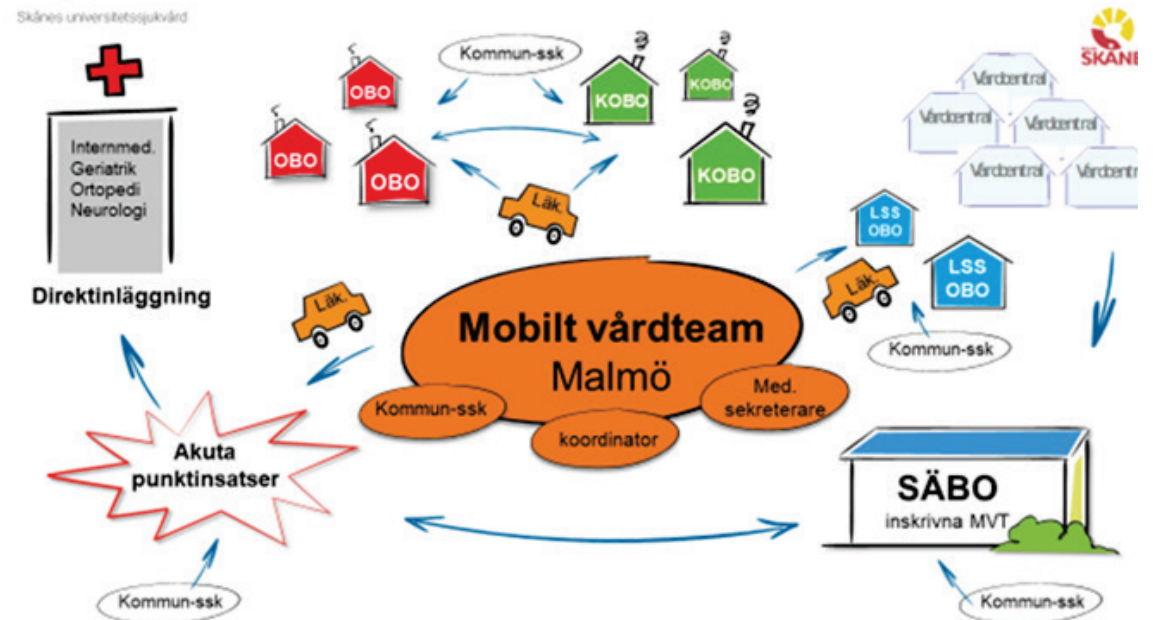

Målgrupper och utvecklingsområden

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Regionen och kommunerna driver många gemensamma utvecklingsarbeten som i stor utsträckning regleras i Hälso- och sjukvårdsavtalet, som sedan 2016 innehåller en utvecklingsdel.
- Sedan 2019 har Region Skåne och kommunerna genom Kommunförbundet Skåne en gemensam hemsida som beskriver det gemensamma arbetet.
- Samverkan omfattar alla grupper, men gruppen mest sjuka äldre är prioriterad. Detta sker bl.a. genom arbetet med mobila vårdteam.
 - Mobilt vårdteam Malmö är ett utvecklingsarbete för att skapa en hembesöksmodell som bygger vidare på det tidigare ÄMMA-teamet. Utvecklingsarbetet drivs av primärvården i Malmö tillsammans med Skånes universitetssjukhus och Malmö stad.

Region Stockholm

Inriktning, målbild och målområden

- Region Stockholm arbetar sedan 2011 med att ställa om till framtidens hälso- och sjukvård (FHS).
- Omställningen till en god och nära vård sker med stöd av *Primärvårdsstrategi för Region Stockholm 2019–2025* som har beslutats av regionfullmäktige.
- Det övergripande målet är *en tillgänglig och nära vård för en jämlik och förbättrad hälsa hos invånarna*.
- Primärvårdstrategin är uppdelat i två delar.
 - Första delen, framtagande av mål och strategisk inriktning, arbetades fram under våren 2019.
 - Den andra delen som omfattar att ta fram mått för uppföljning av prioriterade aktiviteter för genomförande beslutades i januari 2020.

Områden för uppföljning, utifrån de strategiska inriktningarna i primärvårdsstrategin

Övergripande mål	Strategisk inriktning	Områden för uppföljning:
 <p><i>"En tillgänglig och nära vård för en jämlik och förbättrad hälsa hos invånarna"</i></p>	A Tillhandahålla en primärvård med hög upplevd och faktisk tillgänglighet, medicinsk kvalitet, kontinuitet och förtroende som kontinuerligt förbättras utifrån invånarnas behov.	1. Tillgänglighet 2. Medicinsk kvalitet 3. Kontinuitet 4. Förtroende
	B Säkerställa effektiv resursanvändning, ändamålsenlig uppföljning och goda förutsättningar för vården att förbättra de medicinska resultaten för invånarna.	1. Resursanvändning 2. Förutsättningar för kontinuerlig förbättring
	C Ställa om till en mer förebyggande, hälsofrämjande och sammanhållen nära vård med invånaren som medskapare.	1. Förebyggande och hälsofrämjande 2. Sammanhållen vård 3. Invånaren som medskapare
	D Utveckla, behålla, attrahera och uppgiftsväxla rätt kompetenser efter både nuvarande och framtida behov.	1. Kompetensförsörjning
	E Skapa förutsättningar för att realisera de möjligheter en systematisk digitalisering ger.	1. Digitalisering

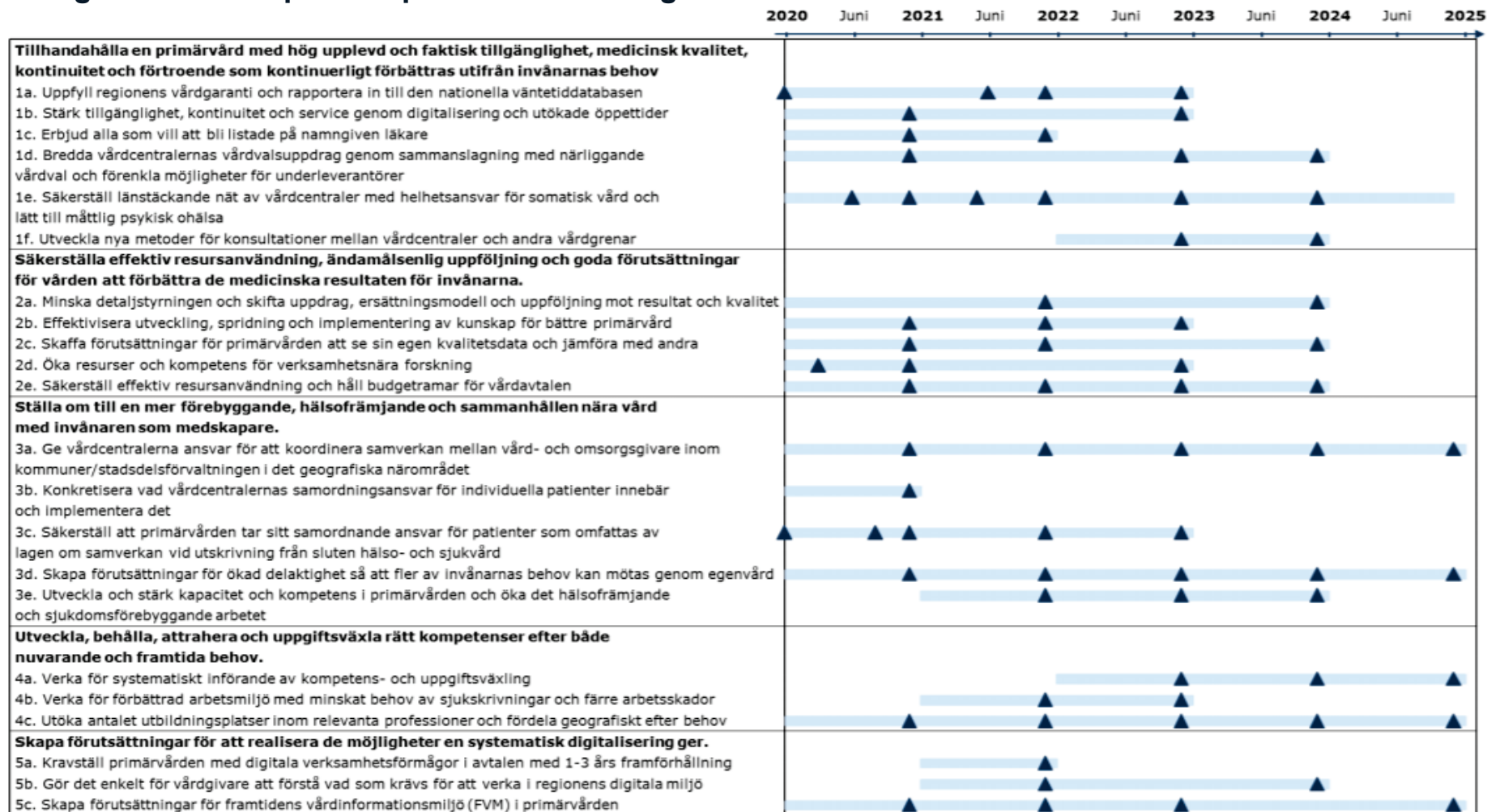
Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Framtagandet av primärvårdsstrategin har letts av en styrgrupp med hälso- och sjukvårdsdirektören, som ordförande, och avdelningscheferna för bland annat nära vård, slutenvård och digitalisering.
- Representanter för vårdgivare, kommuner och akademi har bjudits in att delta i utvecklingen av strategin. Regionen har även genomfört en enkät där invånare fick möjlighet att tycka till om förväntningar och tankar om sin vårdcentral och primärvården.
- Arbetet med att förverkliga strategin leds av en projektledare på enheten för allmänmedicin och geriatrik inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Från genomförandeplan för primärvårdsstrategin 2019–2025

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- Den politiska strukturen för samverkan mellan regionen och länets kommuner har anpassats utifrån regionbildningen 2019, och samverkan sker på flera nivåer.
- Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen arbetar för att vidareutveckla samverkan med länets kommuner, och det är ett prioriterat utvecklingsområde i primärvårdstrategin.
- Länets kommuner har bjudits in att bidra i arbetet med genomförandeplanen i primärvårdsstrategin. Kommunerna har involverats i prioriterade åtgärder som exempelvis utveckling av existerande samverkansarenor, etablering av husläkarmottagningar som nav i primärvården och stärkt samverkan vid utskrivning från slutenvården.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar aktivt med att utveckla samverkan med kommunerna. Det är ett komplext arbete givet det stora antalet aktörer.
- En del i omställningsarbetet har varit att införa rutiner för etablering av fast vårdkontakt i verksamheterna. I första hand har det handlat om att säkerställa fast vårdkontakt för patienter med komplexa behov. Detta har genomförts genom att regionen under 2018, i samverkan med vårdgivare och kommuner, tog fram riktlinjer för samverkan vid utskrivning från: 1) sluten hälso- och sjukvård, 2) somatisk slutenvård och 3) psykiatrisk heldygnsvård. I samband med införandet av rutiner genomfördes informations- och utbildningstillfällen.
- I den framtagna genomförandeplanen för primärvårdsstrategin finns flera åtgärder som omfattar samverkan med kommuner. För att nå målet *Ställa om till en mer förebyggande, hälsofrämjande och sammanhållen nära vård med invånaren som medskapare* har flera åtgärder prioriterats, bland annat att
 - ge vårdcentralerna ansvar för att koordinera samverkan mellan vård- och omsorgsgivare inom kommuner och stadsdelsförvaltningar i det geografiska närområdet.

Region Sörmland

Inriktning, målbild och målområden

- Region Sörmland arbetar med omställningen till en god och nära vård genom en långsiktig satsning på närvård samt utifrån inriktningen *Framtidens hälso- och sjukvård 2.0*.
- Arbetet med närvård inleddes 2003, då regionen uppmärksammade att utvecklingen av vårdutbudet var i otakt med utvecklingen av vårdbehoven.
- 2004 fattade landstingsfullmäktige beslut om riktlinjer för utveckling av närvård med målet att utveckla en långsiktigt hållbar hälso- och sjukvård i länet.
- Utvecklingen har gått från att bygga relationer och struktur för samverkan till att fokusera på gemensamt förbättringsarbete, på lokal och regional nivå.
- 2012 utarbetades inriktningsdokumentet *Framtidens hälso- och sjukvård*, och 2017 fattade landstingsfullmäktige beslut om *Framtidens hälso- och sjukvård 2.0*.

Framtidens hälso- och sjukvård 2.0 – målområden och mål

- Förebyggande och hälsofrämjande arbete
Mål: Förbättrad folkhälsa och mer jämlik hälsa
- Personcentrerad vård
Mål: Patienternas delaktighet i vården ska förbättras
- En utbyggd primärvård och en förstärkt närvård
Mål: Det ska bli enklare att söka och få rätt vård
- Patienter med komplexa behov – kroniker och multisjuka
Mål: Minska onödig vård med bättre omhändertagande direkt
- Det digitala landstinget
Mål: Fler digitala tjänster som är tillgängliga för och som lever upp till patienternas och medborgarnas förväntningar
- Främja det goda och närvarande ledarskapet
Mål: En attraktiv arbetsgivare där medarbetarna känner arbetsglädje

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Omställningen till en god och nära vård drivs i samverkan mellan Region Sörmland och länets kommuner inom strukturen för närvårdssamverkan.
- I länet finns tre närvårdskoordinatorer, en för varje länsdel, som har en drivande roll i arbetet med närvård. De stödjer samarbetet mellan kommunal vård och omsorg, vårdcentraler och sjukhus och utgör en länk mellan olika samverkansgrupper. De arrangerar mötesplatser, arbetar med överenskommelser och följer upp resultat av gemensamt utvecklingsarbete.
- På respektive sjukhus finns en sjukhuskoordinator som samordnar sjukhusets verksamheter.
- Närvårds- och sjukhuskoordinatorerna har ett nära samarbete och är exempelvis nyckelpersoner i införandet av en ny utskrivningsprocess i länet.

Prioriterade utvecklingsområden

I Region Sörmland sker sedan tidigare en rad satsningar för att främja en god och nära vård, exempelvis:

- Utbyggd SSIH, Specialiserad sjukvård i hemmet – Omfattar nu alla diagnoser, åldrar, boendeformer och kommuner.
- Samordningssköterska inom primärvården.
- Införande av vårdlots på sjukhus.
- Utveckling av teamarbete inom områden som palliativ vård och rehabprocessen i primärvården.
- Etablerande av mobila team inom psykiatri.
- Kompetensförsörjning – Fler ST-läkare i allmänmedicin, rekrytering av disputerade läkare på deltid, utbildningsvårdcentral, fortbildningsansvarig läkare.
- Hjärtsviktsmottagningar i primärvård – Som ett led i att utveckla effektiva vårdprocesser har primärvården tagit över huvuddelen av hjärtsviktsvården från medicinklinikerna.
- Förstärkning av psykosociala team i primärvården.
- Samordnat medicinskt omhändertagande, SMO-mottagningar – Förbättrat medicinskt omhändertagande för vuxna personer med komplexa funktionshinder.
- Hälsoprogram Sörmland – Digitaliserad modell för preventivt hälsoarbete som syftar till att stödja mer hälsosamma vardagsvanor för att påverka viktiga riskfaktorer.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden 2020:

- Identifiera nya arbetssätt och samarbetsformer för att uppnå en god och nära vård, exempelvis genom ökad digitalisering.
- Utveckla och etablera proaktiva insatser – att identifiera riskpatienter för att undvika onödig slutenvård.
- Upprätta SIP tillsammans med patienten när behov finns.
- Hembesök inom primärvården har riggats under våren och ambitionen är att arbetssättet ska vidareutvecklas.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Sörmland finns en etablerad samverkans-struktur genom nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård (NSV), en länsstyrelse samt berednings- och arbetsgrupper på regional och lokal nivå.
- I länsstyrelsen ingår 1–2 representanter per kommun, 4 divisionschefer från regionen, de 3 närvårdscoordinatorerna, FoU-chef samt verksamhetschef för regionalt stöd.
- Som stöd finns även en verksamhetschef för länsgemensamt regionalt stöd, en funktion som samfinansieras av regionen och kommunerna.
- Regionens närvårdscoordinatorer utgör en länk mellan de olika samverkansgrupperna.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Region Sörmland och länets kommuner har inlett ett arbete för att ta fram en gemensam målbild för omställningen till en god och nära vård.
- Arbetet inleddes hösten 2019 och fortsätter under våren 2020, då nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård, NSV, och länsstyrgruppen ska utarbeta målbild och handlingsplan för omställning till en god och nära vård.
- Gemensamt utvecklingsarbete drivs även inom FoU i Sörmland som samägs av länets kommuner och regionen. För närvarande sker exempelvis utveckling av länets familjecentraler och gemensam introduktionsutbildning för socialsekreterare i länets kommuner.
- Under 2019 inleddes arbete kring multiprofessionellt team i samverkan mellan Eskilstuna kommun och Region Sörmland. Syftet är att motverka behov av särskilt boende och sjukhusvård för multisyjuka äldre med komplexa behov.

Närvård i Sörmland

I uppföljningen av överenskommelsen om en god och nära vård har Socialstyrelsen fått möjlighet att genomföra en fallstudie i Region Sörmland, där Närvård i Sörmland lyfts som ett inspirerande exempel.

- Landstingsfullmäktige fattade 2004 beslut om riktlinjer för utveckling av närvård och den utgör i dag basen för hälso- och sjukvården. Det innebär att vården organiseras och genomförs lokalt och i nära samverkan mellan regionen och kommunerna.
- Nyckelord för närvården i Sörmland är närhet, tillgänglighet, kontinuitet, trygghet och patientorientering.
- Struktur och organisering av samverkan har byggts upp stegvis under femton år, och Närvård i Sörmland erbjuder i dag en struktur för gränsöverskridande systematiskt och långsiktigt utvecklings- och förbättringsarbete.
- Intervjupersoner beskriver tillit och god förståelse för varandras förutsättningar som särskilt betydelsefullt för att kunna ta nästa steg i att ställa om till en god och nära vård.

Region Uppsala

Inriktning, målbild och målområden

- Region Uppsala arbetar sedan 2017 med omställningen till en god och nära vård inom ramen för sitt arbete med *Effektiv och nära vård 2030*.
- Effektiv och nära vård 2030 innebär en omställning av länets hälsosystem, där målbilden om en nära, effektiv, förebyggande och hälsofrämjande samt samskapande vård ska uppnås i nära samverkan med länets kommuner. Målbilden ska uppnås genom arbete med ett antal prioriterade strategier.
- I februari 2017 fattade Vårdstyrelsen beslut om utveckling av primärvårdens roll. När arbetet med Effektiv och nära vård startade i juni 2017 integrerades primärvårdens roll där. Arbetet har baserats på utredningarna Effektiv vård och Samordnad utveckling för en god och nära vård.
- Effektiv och nära vård 2030 beslutades i regionstyrelsen och regionfullmäktige under 2018.

Färdplan – vägen till en Effektiv och nära vård 2030

Omställning till en effektiv och nära vård

Omställningens målområden:

- **Nära vård**
- **Effektiv**
- **Förebyggande och hälsofrämjande**
- **Samskapande**

Strategier för att nå målbilden

- Förnyad vårdstruktur
- Hållbara ekonomiska förutsättningar
- Utvecklad styrning och uppföljning
- Kompetensförsörjning, nya arbetssätt och nya kompetenser
- Kvalitetsdriven verksamhetsutveckling
- Digital infrastruktur
- Forskning för en god och nära vård
- Kommunikation
- Fastighetsutveckling

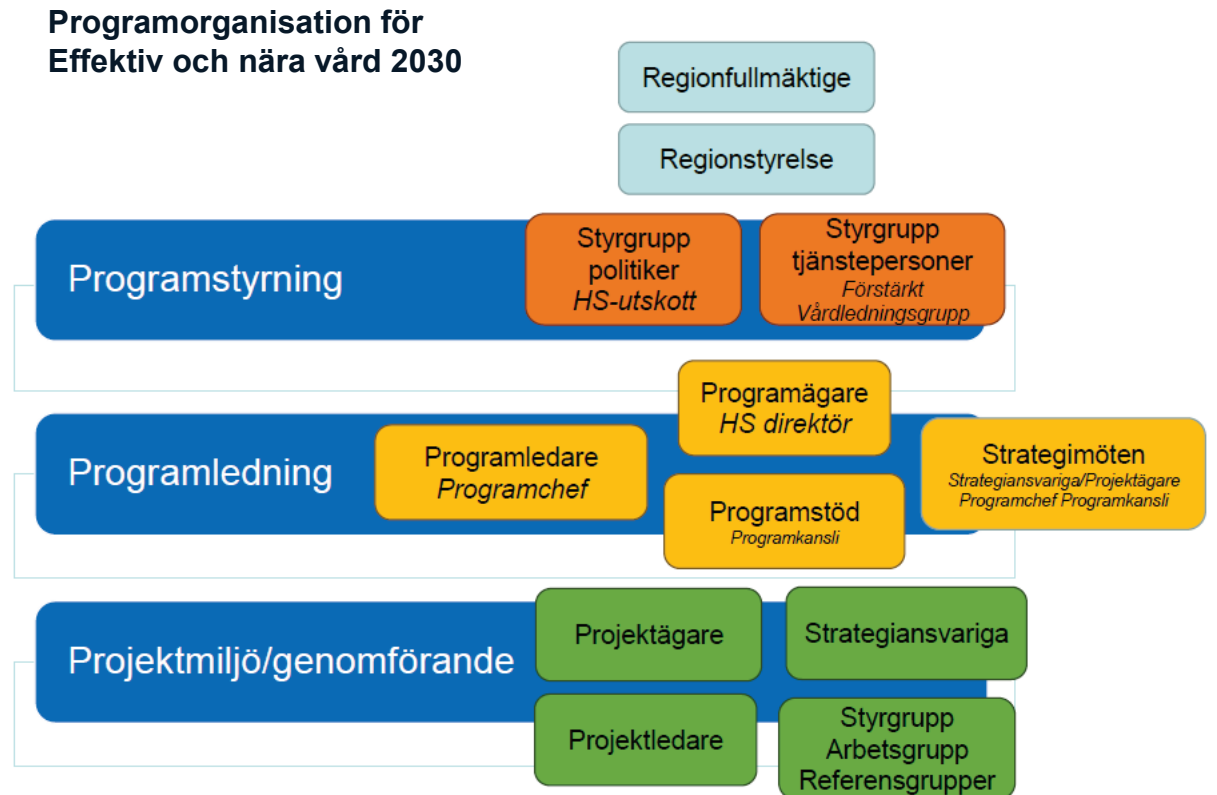
Målbild

En **nära vård** som bygger på kontinuitet och hög tillgänglighet. Vården är **effektiv** och utförs på rätt nivå med rätt kompetens. Utgångspunkten är ett **förebyggande** och **hälsofrämjande** arbete i samverkan med andra aktörer. Vården bygger på **samskapande** och tillit där patienter och anhöriga involveras som jämlika partners och experter i vården.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Utskottet för hälso- och sjukvård utgör politisk styrgrupp för programmet Effektiv och nära vård 2030. I en uppdragsplan tydliggörs milstolpar och beslutspunkter som löpande följs upp.
- För programmet finns ett programkontor som ska stötta, samordna och koordinera verksamheten att förverkliga de strategier som ska leda till målbilden. Programägare är hälso- och sjukvårdsdirektören, och sedan januari 2020 leds arbetet av en programchef tillsammans med en samordnare och ett antal andra roller.
- Funktionsansvariga i verksamheten ansvarar för strategi-arbetet, vilket gör att programmet är nära kopplat till det ordinarie arbetet.
- Respektive strategi innehåller ett antal aktiviteter, projekt och delprojekt. Omställningen och de olika delarna ska genomföras successivt under åren fram till 2030.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Inom respektive strategi inom Effektiv och nära vård 2030 sker olika utvecklingsinsatser. Nedan ges några exempel.

Förnyad vårdstruktur – stärkt vård utanför sjukhus

- Vårdcentrum
- Närvårdsavdelning
- Hälsocentraler
- Närmottagningar
- Förstärkt hälsoupdrag
- Mobila verksamheter

Hållbara ekonomiska förutsättningar

- Successiv resursöverföring till förmån för den nära vården

Utvecklad styrning och uppföljning

- Justerad kapiteringsersättning för utvecklingsarbete på vårdcentraler

Kompetensförsörjning, nya arbetssätt och nya kompetenser

- Fokus på förändringsledning och framtidens kompetensförsörjning

Kvalitetsdriven verksamhetsutveckling

- Kvalitetspolicy för en värdeskapande vård och omsorg
- Patientkontraktets fyra delar
- Anpassning av kvalitets- och kunskapsstyrningsarbetet

Digital infrastruktur

- Stöd för egenvård och utveckling av hemmonitorering
- Utveckling av samlad digital ingång och digitalt triageringsverktyg

Forskning för en god och nära vård

- Uppdatering av Forskningsstrategi för hälso- och sjukvården

Kommunikation

- Fokus på samverkan och samordning mellan olika nätverk samt på kunskap om omställningen bland chefer och medarbetare

Fastighetsutveckling

- Förstudie inför etablering av vårdcentrum i Tierp och Uppsala

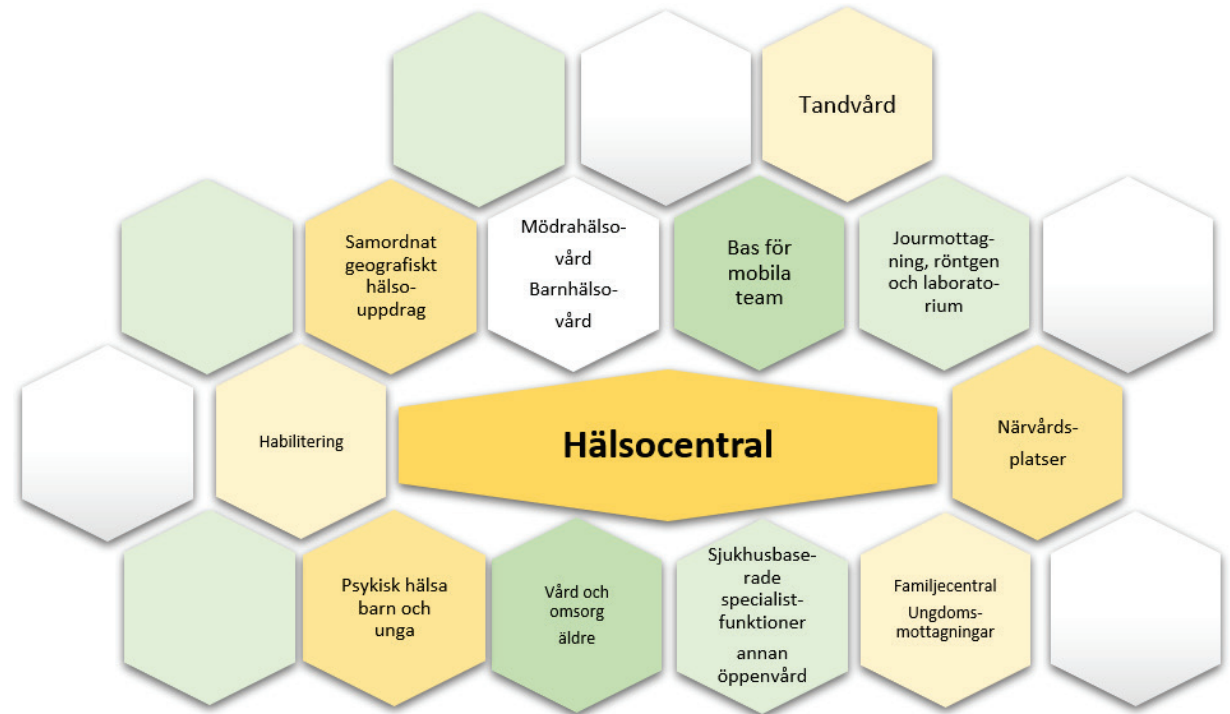
Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

Våren 2020 fattar länets kommuner beslut om att ställa sig bakom målbilden för Effektiv och nära vård 2030 och att inledningsvis samarbeta kring strategin förnyad vårdstruktur, där utveckling av vårdcentrum är en central del.

Beskrivning av vårdcentrum

- En nod för framtida hälsocentraler i ett geografiskt område, till vilken en mer omfattande vård- och omsorgsverksamhet koncentreras.
- Medarbetare från flera huvudmän och organisationer samarbetar nätverksbaserat utifrån invånarnas bästa och gemensamma resurser nyttjas effektivt.
- Regional och kommunal hälso- och sjukvård ingår i en gemensam vårdkedja, och hälso- och sjukvård och social omsorg ingår som en integrerad del i ett vårdcentrum.
- För att säkerställa långsiktighet och hållbarhet ingår ett förstärkt geografiskt hälsouppdrag.

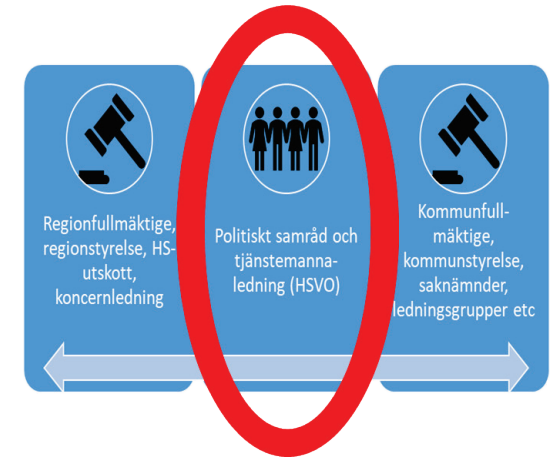
- Prioriterade målgrupper är patienter med komplexa behov, exempelvis barn och unga med psykisk ohälsa, multisjuka äldre och patienter med kroniska sjukdomar.

Från förhandlingskultur till samverkanskultur

I uppföljningen av överenskommelsen om en god och nära vård har Socialstyrelsen fått möjlighet att genomföra en fallstudie i Region Uppsala. I intervjuer beskrivs samarbetet för att ställa om från förhandlingskultur till samverkanskultur som ett inspirerande exempel.

- Under 2017 blev Region Uppsala region samtidigt som Uppsala kommun genomförde en omorganisation. Parallellt gjordes en översyn av länets samverkansstrukturer inom hälsa, stöd, vård och omsorg, och HSVO bildades. Ett inriktningsbeslut fattades om att etablera en samverkansstruktur, en inriktning som har prioriterats på högsta ledningsnivå i Region Uppsala, Uppsala kommun och därefter i länets samtliga kommuner.
- I strategin för närvårdssamverkan 2018–2020 tydliggörs att det ska finnas en samverkansstruktur och att bristande samarbete inte kan motiveras med bristande resurser.
- En framgångsfaktor som framhålls i intervjuer är att det nya förhållningssättet ska tillämpas på alla nivåer och i alla ärenden. För att synliggöra skillnaden i arbetssätt valde regionen och Uppsala kommun inledningsvis att samarbeta kring individärenden där det varit särskilt svårt att hitta gemensamma lösningar.
- Arbetssättet, som löpande utvecklas, har fokus på behovet hos individen och att prata i vi-form; vad regionen och kommunerna kan göra tillsammans för att möta detta behov. En central del i att lyckas hitta gemensamma lösningar är att särskilja diskussioner om vad som är den bästa lösningen för individen från diskussioner om kostnader och hur dessa ska fördelas.

Från förhandlingskultur till samverkanskultur!

”Det är ett förhållningssätt först och främst, men även ett arbetssätt med fokus på system och lösning.”

Region Värmland

Inriktning, målbild och målområden

- Region Värmland arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för sitt arbete med *Utvecklingsplan för framtida hälso- och sjukvård* som beslutades av landstingsfullmäktige 2015.
- Arbetet mot framtidens hälso- och sjukvård utgår från patientens behov och har ett långsiktigt perspektiv, fram till år 2030.
- Utgångspunkter i arbetet har varit:
 - Var bor värmlänningarna 2030?
 - Vilka sjukdomar har befolkningen?
 - Hur vill värmlänningarna ha sin hälso- och sjukvård i framtiden?
- Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om en revidering av utvecklingsplanen. Arbetet påbörjades under slutet av 2019.
- Framåt kommer hälso- och sjukvårdsledningen att ansvara för och leda arbetet med utvecklingsplanen.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Hälsa- och sjukvårdsledningen har inrättat fyra strategiska styrgrupper där nära vård utgör en.
- I styrgrupp nära vård ingår hälso- och sjukvårdsdirektör, bitr. hälso- och sjukvårdsdirektör, områdeschefer för öppenvård, slutenvård och vårdkvalitet samt utvecklingsledare med strategiska uppdrag.
- Pågående aktiviteter i de olika satsningsområdena ingår i ordinarie verksamhetsplaner. I de fall där dessa sker i projektform ingår de i regionens modell för projekt, Portföljkontoret.
- Utvecklingsarbetet ska utifrån utvecklingsplanen ske i fyra samverkande inriktningar:
 - Hälsöfrämjande och förebyggande – för att uppnå en jämlik hälsa.
 - Flexibla vårdnivåer – en behovsstyrd vård som är jämlik och kostnadseffektiv samt främjar rätt väg genom vården för patienter.
 - E-hälsa och digitalisering – hjälper patienter till ökad tillgänglighet och skapar bättre arbetsmiljö för personalen.
 - Utvecklande arbetssätt – samverkan, dels inom regionen och dels med kommunerna för patientens bästa väg genom vården.

FRAMTIDENS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Samtliga pågående aktiviteter utgår från utvecklingsplanen för framtidens hälso- och sjukvård och nedan ges några exempel på utvecklingsarbete:

- **Bästa effektiva omhändertagandenivå (BEON) i öppenvården** – Utvecklingsarbete som drivits sedan 2016. Syftet med utvecklingsarbetet är att förändra etablerade arbetssätt genom arbetsväxling så att fler kompetenser tar en framträdande roll i att möta framtidens vårdbehov.
- **E-hälsa** – Utveckling och revidering av basutbud för 1177, journal via nätet, webbtidbokning, formulärtjänst för ohälsosamma levnadsvanor, Patientens egen provtagning (PEP) m.m.
- **Vårdlogistiklösning** – Pilot där patientens väg genom vården och mellan organisatoriska gränser presenteras digitalt. Vårdenheter inom slutenvård, primärvård och kommunal vård kan enkelt följa patienten och planera dess vård.
- **1177 i egen regi** – 2019 tog regionen över 1177 i egen regi. Utvecklingsuppdraget är att gå från hänvisning via vårdkoordinering till en väg in i vården för patienter utan fast vårdkontakt.
- **Mobila närsjukvårdsteam** – Vänder sig till individer med omfattande behov av vård och omsorg på slutenvårdsnivå och ges i hemmet av sjuksköterska och läkare gemensamt.
- **Patienter med kroniska sjukdomar** – Pågående arbete med att ta fram en geriatrisk vårdkedja för att säkerställa en jämlik vård över hela länet. Uppdraget kommer att utgå från styrgruppen god och nära vård.
- **Patientinvolvering** – Dialog med bl.a. pensionärsråden samt breddning av initiativet med patient- och närståendebildning.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Värmland finns en etablerad samverkans- och stödstruktur som benämns *Nya perspektiv*.
- Nya perspektiv leds av en politisk styrgrupp som ansvarar för att följa och leda utvecklingsarbeten inom utmaningarna: barnalivet, ungdomslivet, vuxenlivet samt äldre livet.
- Det finns en strategisk beredningsgrupp vars uppdrag är att koordinera, samordna och initiera samverkan i länet. Beredningsgruppen utser, leder, styr och stödjer utmaningarnas arbetsgrupper.
- Den operativa samverkan i hälso- och sjukvårdsfrågor är sedan 2019 organiserad i geografiska ansvarsområden med utvecklingsledare som stöd.
- Arbetet inom Nya perspektiv styrs av ett politiskt inriktningsdokument som är underlag för den ordinarie planerings- och budgetprocessen i kommunerna och regionen.
- Inom samverkansstrukturen pågår arbete att formera en grupp för god och nära vård, dialog pågår också kring hur regionen och kommunerna ska arbeta framåt med nära vård.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

Region Värmland och länets kommuner driver flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

- **Patientsäkerhetskommitté** – Chefläkare och utvecklingsledare från regionen och MAR/MAS från kommunerna. Fokus på vårdens övergångar med inkomna avvikelser som underlag för att utveckla gemensamt arbetssätt.
- **Mobil hemsjukvårdsläkare** – Sjuksköterska i hemsjukvård och mobil hemsjukvårdsläkare möter patienten gemensamt. Målgruppen är patienter som har komplexa behov av medicinsk vård och omsorg, där vården kräver en samverkan mellan kommun, primärvård och slutenvård.
- **Utskrivning från rättspsykiatri** – Under 2019 startade en gemensam arbetsgrupp med uppdrag att ta fram en ny utskrivningsprocess för rättspsykiatri.
- **Första linjen för barn och unga med psykisk ohälsa** – Tidig insats för att barn och unga inte ska utveckla svår psykisk ohälsa eller missbruk.

Region Västerbotten

Inriktning, målbild och målområden

- Region Västerbotten har under 2018–2019 utvecklat målbilden och strategin för *God, effektiv och nära vård i Västerbotten 2019–2030*.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade att fastställa strategin våren 2019. I samband med det fick hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att implementera strategin och ta fram former för uppföljning.
- Efter beslut i regionstyrelsen har strategin inarbetats i Regionplanen 2020–2023 och den ska även inarbetas i hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan.
- Syftet med omställningen till nära vård är att
 - stärka och tydliggöra patientens ställning, främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet
 - tillhandahålla en kostnadseffektiv, hälsofrämjande, lätt tillgänglig och nära vård på lika villkor för hela befolkningen.

Målbild – God, effektiv och nära vård i Västerbotten 2019–2030

År 2030 finns hälso- och sjukvården närmare invånarna i Västerbotten på flera olika, och nya, sätt och vi ser partnerskap med patienten som ett naturligt förhållningssätt.

Vi bedriver vård utifrån patientens perspektiv, nära befolkningen och tillsammans med patienten, och genom det är vi effektiva och skapar vård av hög kvalitet där vi bidrar till en jämlik hälsa för hela befolkningen.

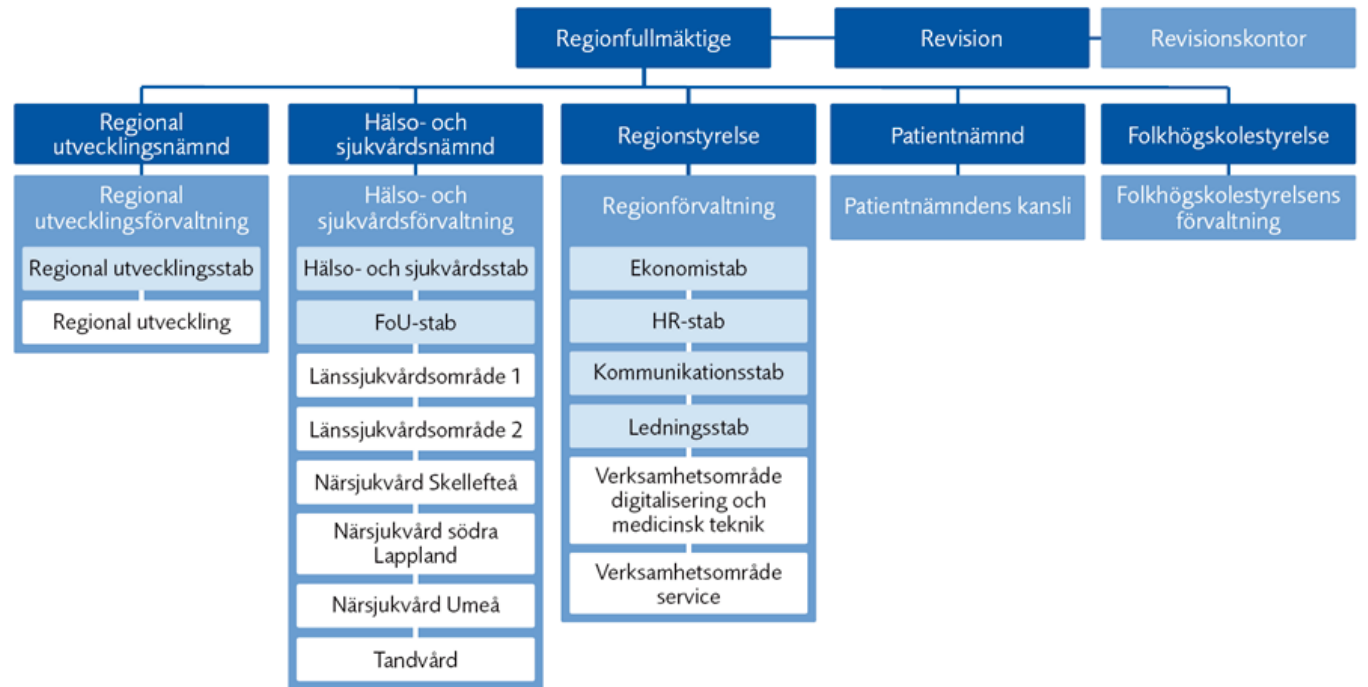
Vi utgår ifrån individens behov, förutsättningar och preferenser och vi tar tillvara individens egen förmåga.

Vi arbetar hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande och vår vision och vår värdegrund genomsyrar mötet med patienten.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

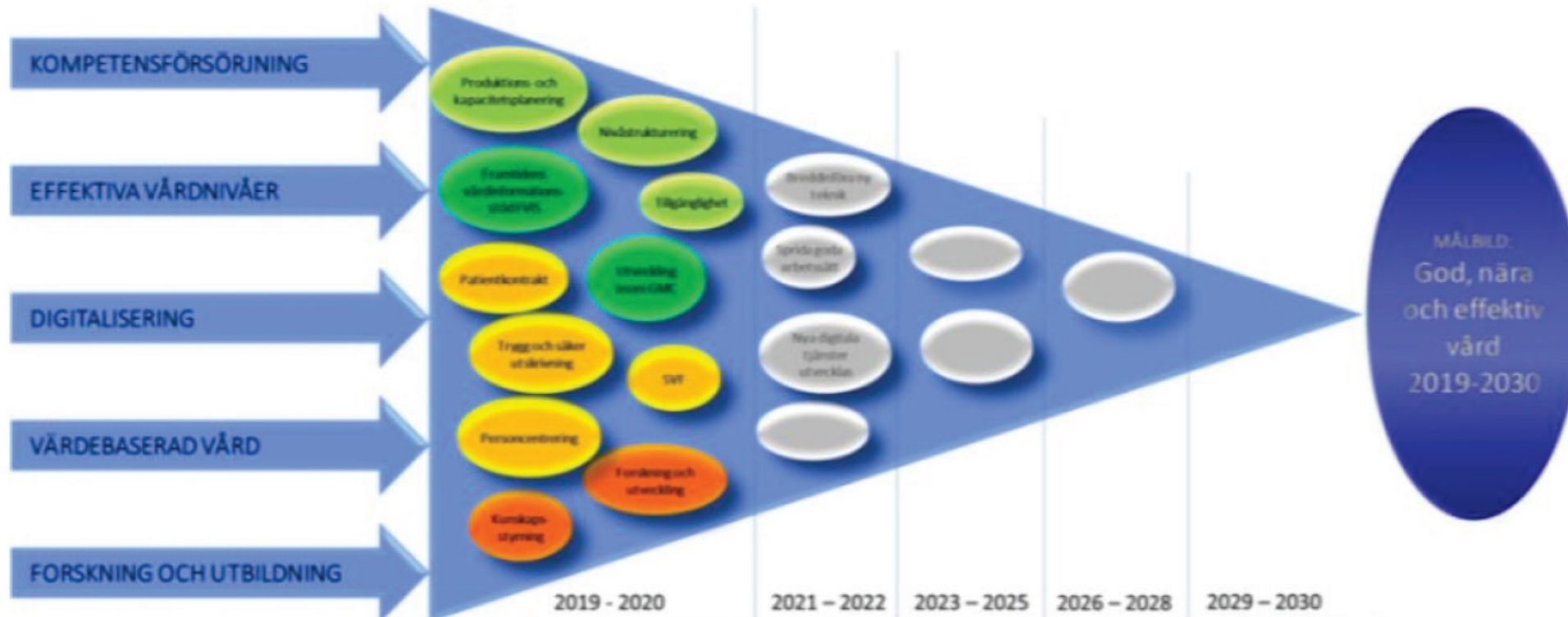
- I samband med regionbildningen 2019 förändrades hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde så att nämnden även fick ansvar för primärvården.
- Tjänstepersonsorganisationen omformades så att den nu består av sex sjukvårdsområden med tre närsjukvårdsområden.
- Att vård som behövs ofta och av många organiseras i närsjukvårdsområden ska ge goda förutsättningar för samordning, samarbete och en sömlös vård.
- Omställningen till en god och nära vård leds av hälso- och sjukvårdsdirektören.
- Som stöd för omställningsarbetet finns bl.a. förbättringsenheten Memeologen.

Tjänstepersonsorganisation

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Vi måste skapa en röd tråd

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Västerbotten pågår under våren 2020 ett projekt för att implementera en ny struktur för samverkan mellan regionen och länets kommuner inom hälso- och sjukvårdsfrågor.
- I den tidigare samverkansstrukturen har kommunerna i länet representerats av fyra kommuner. Målet är att utveckla en struktur där alla kommuner ska vara representerade. Beslut om ny struktur fattas under våren 2020.
- Parallellt sker utveckling av en gemensam målbild för en god och nära vård. I Södra Lappland och Skellefteå initierades detta arbete under 2019. I Umeå inleds arbetet under våren 2020.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

God och nära vård i Södra Lappland

- Region Västerbotten driver tillsammans med kommunerna, privata aktörer och civilsamhället i södra Lappland ett omställningsarbete mot en god och nära vård i glesbygd.
- I ett regeringsfinansierat projekt skapas ett modellområde för att omsätta och konkretisera en god och nära vård.
- Målet är att skapa kostnadseffektiv, hälsofrämjande, lättillgänglig och nära vård på lika villkor för hela befolkningen. Fokus ska flyttas från sjukdom och behandling till hälsofrämjande och förebyggande insatser. Vården ska ge ökad delaktighet, vara individanpassad samt bedrivs nära invånarna.
- Projektet har exempelvis resulterat i samhällsrum som ger möjlighet till digital vård och andra samhällstjänster på mindre orter.
- Hösten 2019 inleddes motsvarande omställningsarbete inom närsjukvårdsområdena Umeå och Skellefteå.

Min plan – Delaktighet på individnivå

- Region Västerbotten och Skellefteå kommun driver inom ramen för patientkontrakt ett utvecklingsarbete kring Min plan som har testats och tagits fram i samarbete med patienter och brukare.
- Min plan ska fungera som underlag för diskussion och planering samt information till patienten om fast vårdkontakt.
- Arbete pågår för att sprida arbetssättet och öka efterfrågan på Min plan. Som ett steg i att sprida kunskap om Min plan ska den presenteras på Skellefteå kommuns seniordag.
- Ambitionen är att Min plan på sikt ska finnas tillgänglig digitalt i stöd- och behandlingsplattformen.

Region Västernorrland

Inriktning, målbild och målområden

- Region Västernorrlands arbete med omställningen till en god och nära vård utgår från regionens målbild för framtidens hälso- och sjukvård som beslutades av regionfullmäktige 2016:
 - Hälso- och sjukvården befinner sig närmare patienterna. Primärvården har förutsättningar att ta ett större ansvar för akuta besvär, och för mer omfattade och komplexa vårdbehov.
 - Äldre patienter och kroniskt sjuka patienter upplever mer kontinuitet och delaktighet. En mer personcentrerad vård har etablerats inom en mer sammanhållen vårdkedja.
 - Medarbetarna får mer tid för direkt patientarbete. Kraven och strukturen för dokumentation är enklare och bättre. En tydligare prioritering och omfördelning av arbetsuppgifterna sker löpande i verksamheterna.
 - Länets sjukhus har tagit flera steg mot en specialisering. Dessa mer profilerade verksamheter erbjuder en bättre kvalitet, högre produktivitet och större patientsäkerhet.
- Ett reviderat/uppdaterat förslag till inriktningsdokument/målbild finns framtaget och är planerat för fastställande i regionfullmäktige juni 2020.

Förslaget innehåller följande huvudinriktningar:

1. Förebyggande arbete som stöd för att främja hälsa.
2. Patienten är aktiv i sin egen vård.
3. Utveckling av nya sätt att ge vård.
4. En sammanhållen, samordnad och anpassad vård.

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen beslutade 2018 om ett utvecklingsarbete, *God vård med rätt stöd 2020*. I juni 2019 beslutades om nästa steg i utvecklingsarbetet som omfattar att
 - ta fram en handlingsplan för utveckling av en god och nära vård
 - ta fram förslag till närsjukvårdsorganisation
 - vidareutveckla länsverksamheternas ledning, styrning och processer.
- En utredning om framtida organisation för att stödja utvecklingen av nära vård har genomförts och beslut ska fattas våren 2020.
- Det finns en styrgrupp Nära vård som består av vårdförvaltningscheferna och nyckelbefattningar i staberna som tillika är arbetsutskott till regionledningsgruppen. I styrgruppen ingår socialchefer från fyra kommuner som har mandat att företräda länets samtliga kommuner.
- Sedan januari 2020 finns en samordnare för omställningen mot en god och nära vård.

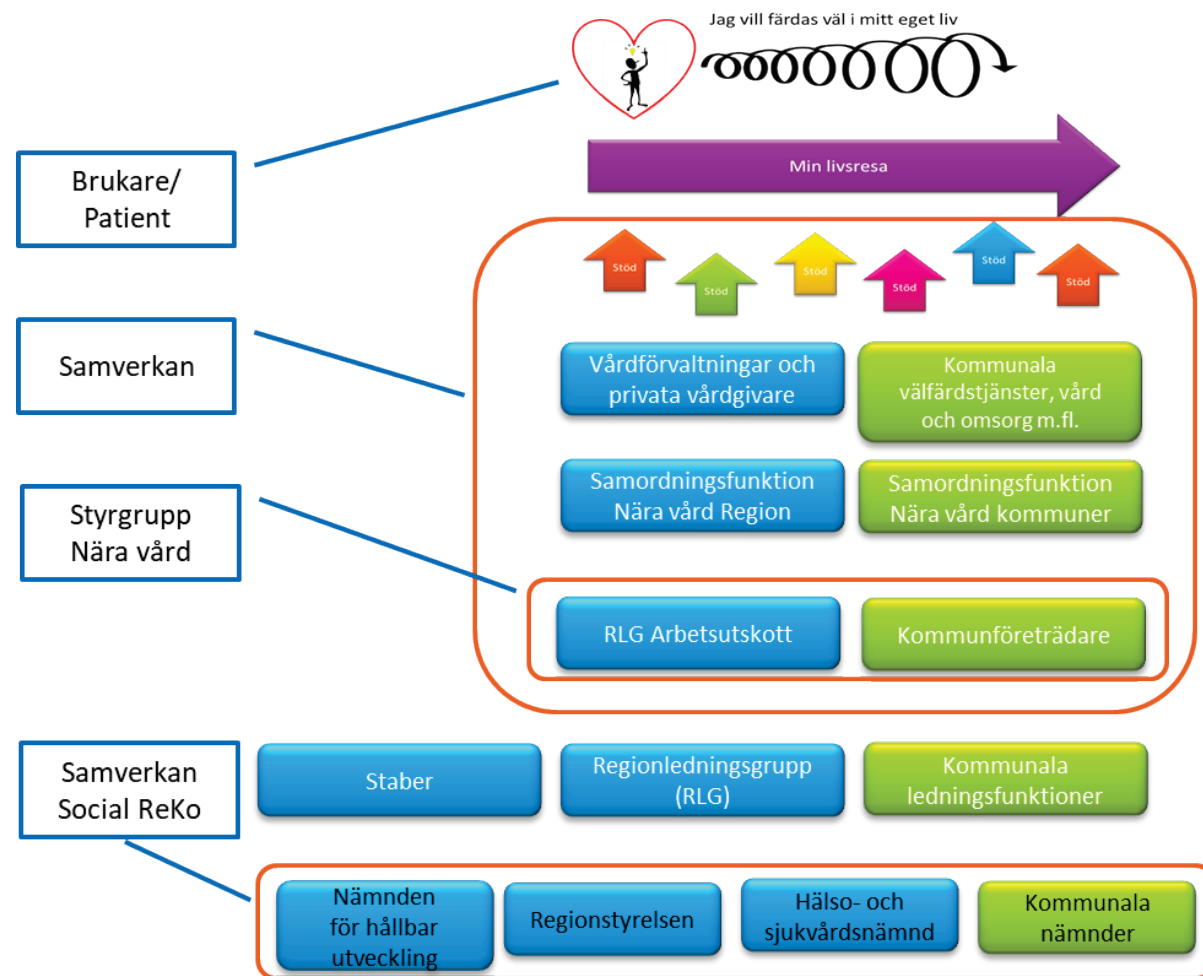

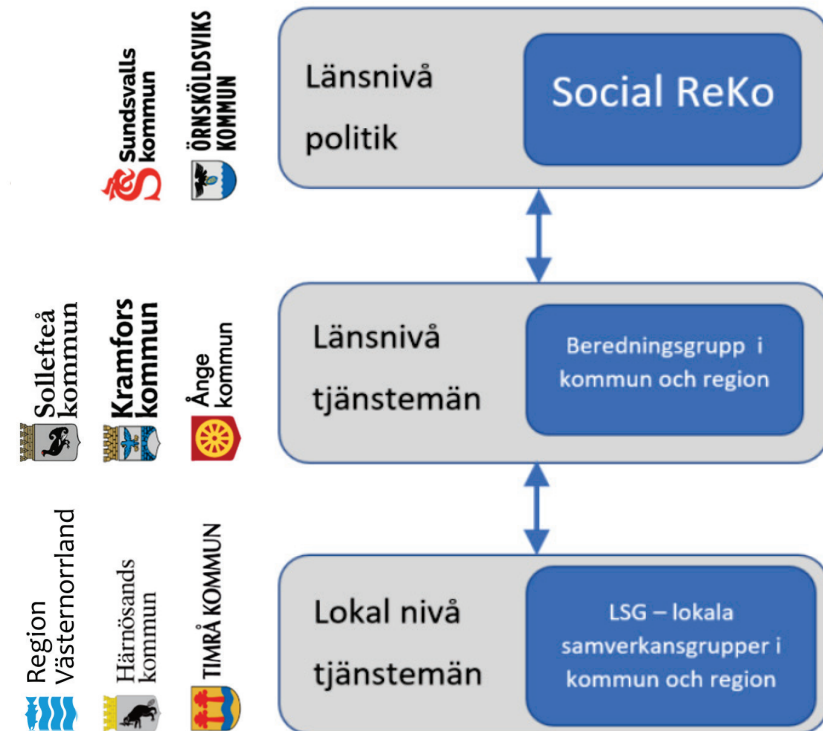
Bild: Schematisk skiss över samverkan nära vård

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

- **Utvecklingen av nära vård som en del av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och Agenda 2030** – Vården behöver vara en naturlig del av samhällets övriga utveckling.
- **Att utveckla systemförståelse** – Se och jobba med helheterna i hälso- och sjukvårdssystemet.
- **Medborgardialoger** – Att aktivt fördjupa ett utvecklande samtal med invånarna kring vården i dag och i morgon. Första dialogerna genomförda vintern 2020 tillsammans med länets kommuner – dialogerna återupptas när förutsättningarna finns igen.
- **Personcentrering** – Att utveckla vår gemensamma förmåga att tänka ”utifrån och in”, Konceptet Experiolab som ett verktyg för ett systematiskt utvecklingsarbete med brukare/patient som en aktiv part i arbetet. Handlingsplan finns för 2020.
- **Livsstilsmedicin Österåsen** – Bidra i arbetet mot nära vård genom en förflyttning i inriktning och arbetssätt.
- **Verksamhetsutvecklare i primärvård och vårdval** – Utveckla nya arbetssätt och effektivisering av verksamheterna.
- **Stöd och behandling** – Implementering av tjänster via plattformen Stöd och behandling på 1177. Sex behandlingsprogram är upphandlade och flera är under utveckling.
- **DIGGA Hälsocentral** – Samverkansprojekt mellan Region Västernorrland, privat vårdgivare samt Mittuniversitetet som syftar till att hitta e-hälsolösningar för vårdmöten och undersökningar på distans.
- **Patient- och närståendebildningar** – Initiera och stödja utvecklingen av patient- och närståendebildningar med ett personcentrerat förhållningssätt.
- **Framtidens vårdinformationsstöd** – Underlätta vårdkommunikationsflöden och bättre kunna möta de krav och behov som finns i vården samt stödja patienters delaktighet i sin vård.
- **Digitaliseringsstrategin** – Lägga grunden för ett systematiskt och samordnat digitaliseringsarbete.
- **Förebyggande arbete** – Fokus på beställningen av primärvård, där bl.a. stöd till preventionssamordnare införs 2020.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- Region Västernorrland och länets kommuner har en överenskommelse om samarbete och samordning för att den enskilde ska få sina behov av hälso- och sjukvård samt socialtjänst tillgodosedda. Överenskommelsen omfattar bland annat den samverkansorganisation som finns i länet.
- Samverkan omfattar äldre, barn och unga, missbruk och psykisk ohälsa och strukturen består av tre nivåer:
 - Social ReKo: Politiker från berörda nämnder i kommunerna och regionen.
 - Beredningsgruppen: Chefstjänstemän från kommunernas socialtjänst eller motsvarande samt regionens hälso- och sjukvård.
 - Lokala samverkansgrupper (LSG): Verksamhetschefer och enhetschefer från berörda verksamheter i kommunerna och regionen.
- Under 2019 har samverkansstrukturen kompletterats med "lill-ReKo" som fungerar som ett arbetsutskott till Social ReKo med ett särskilt uppdrag att arbeta med nära vård.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

I Region Västernorrland leder arbetsutskottet lill-Reko ett arbete med att ta fram en gemensam målbild. Som underlag för arbetet har det våren 2020 genomförts gemensamma medborgardialoger i respektive kommun.

Region Västernorrland och länets kommuner driver flera gemensamma utvecklingsarbeten, exempelvis:

- **Tidiga samordnade insatser (TSI)** – Ett nationellt initierat samverkansprojekt mellan primärvården, skolan och barn- och ungdomspsykiatrin. Projektet, som drivs inom Social ReKo, syftar till att utveckla samverkan mellan berörda aktörer och skapa förståelse för, kompetens kring och insyn i varandras professioner och ansvarsområden.
- **SIP på distans** – SIP på distans breddinförs i länet. Syftet är att utifrån erfarenheter från en pilot i Kramfors införa den tekniska lösningen i hela länet och därmed höja kvaliteten på arbetet.
- **Nära vård i glesbygd/landsbygd** – Se nästa bild.
- **Hela arbetet med fortsatt utveckling av Nära vård i Västernorrland** – Styrgrupp, medborgardialoger, metodutveckling, arbetssätt och övrig samverkan.

Nära vård i glesbygd

I uppföljningen av överenskommelsen om en god och nära vård har Socialstyrelsen fått möjlighet att genomföra en fallstudie i Region Västernorrland. I intervjuer beskrivs utvecklingen av modellområden för god och nära vård som ett inspirerande exempel.

- Under 2019 fick Region Västernorrland tillsammans med Region Västerbotten, Norrbotten och Jämtland Härjedalen medel av regeringen som stöd för att utveckla en god och nära vård i gles- och landsbygdsområden.
- Syftet är att utveckla modellområden där regioner och kommuner, inkl. privata aktörer och civilsamhället, gemensamt kan testa arbetssätt för omställningen mot en god och nära vård.
- I Region Västernorrland utgör Sollefteå kommun och Kramfors kommun modellområde tillsammans med regionen. I det fortsatta arbetet planeras för tre prioriterade utvecklingsområden:
 - doktor på sängkanten, digitalt med slutenvård och primärvård
 - hemmonitorering hjärtsvikt
 - framtidens hälsorum med fokus på psykisk ohälsa.
- Varje region driver utvecklingsarbete inom respektive modellområde men samordnar och samarbetar kring frågor som metod och koncept för medborgardialog och folkhälsa i glesbygd.

Region Västmanland

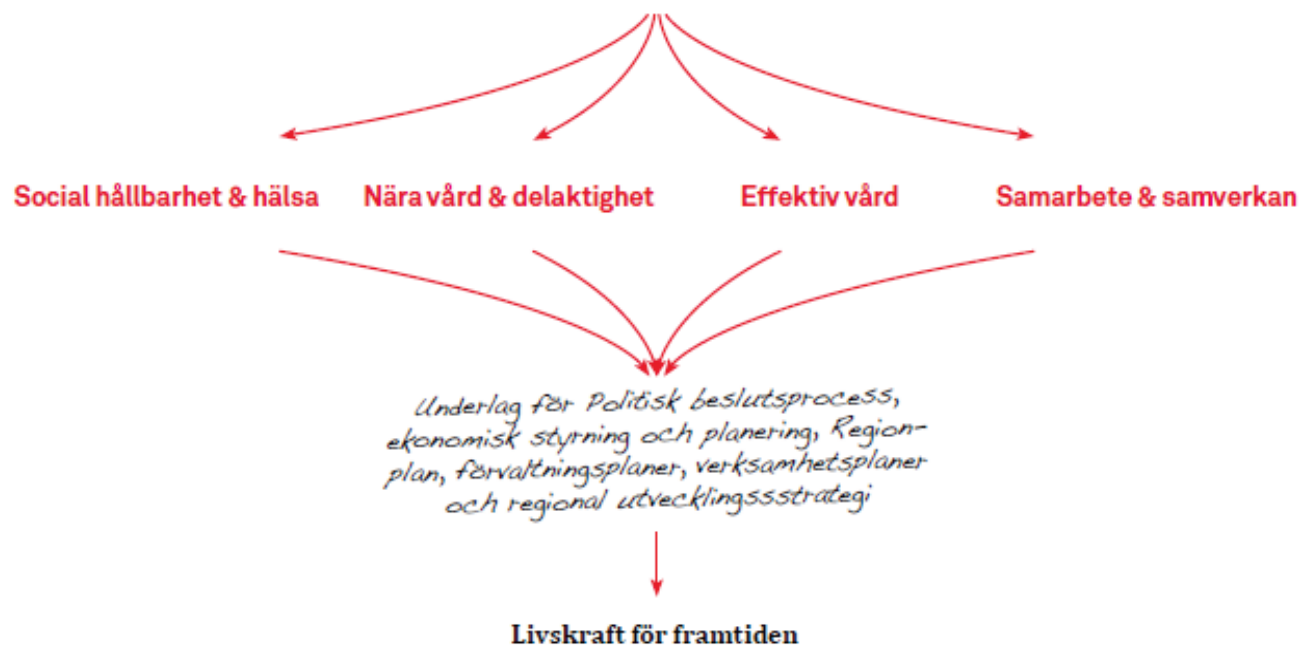
Inriktning, målbild och målområden

- Region Västmanland har fattat beslut om *Framtidens hälso- och sjukvård 2030 – Målbilder och förutsättningar för att vi ska kunna skapa Livskraft i Västmanland.*
- I Framtidens hälso- och sjukvård 2030 lyfts fyra fokusområden fram:
 - Social hållbarhet & hälsa
 - Nära vård & delaktighet
 - Effektiv vård
 - Samarbete & samverkan
- Målbild för fokusområdet Nära vård & delaktighet
 - Patienterna är delaktiga i utvecklingen av vården och sin egen vårdprocess. Vård som är ofta förekommande finns nära patienter och kan i stor utsträckning hanteras genom egenvård och vård på distans med stöd av samarbete med andra aktörer och digital lösningar.

*Utmaningar inom sjukvårdspolitiken
och sjukvårdssystemet*

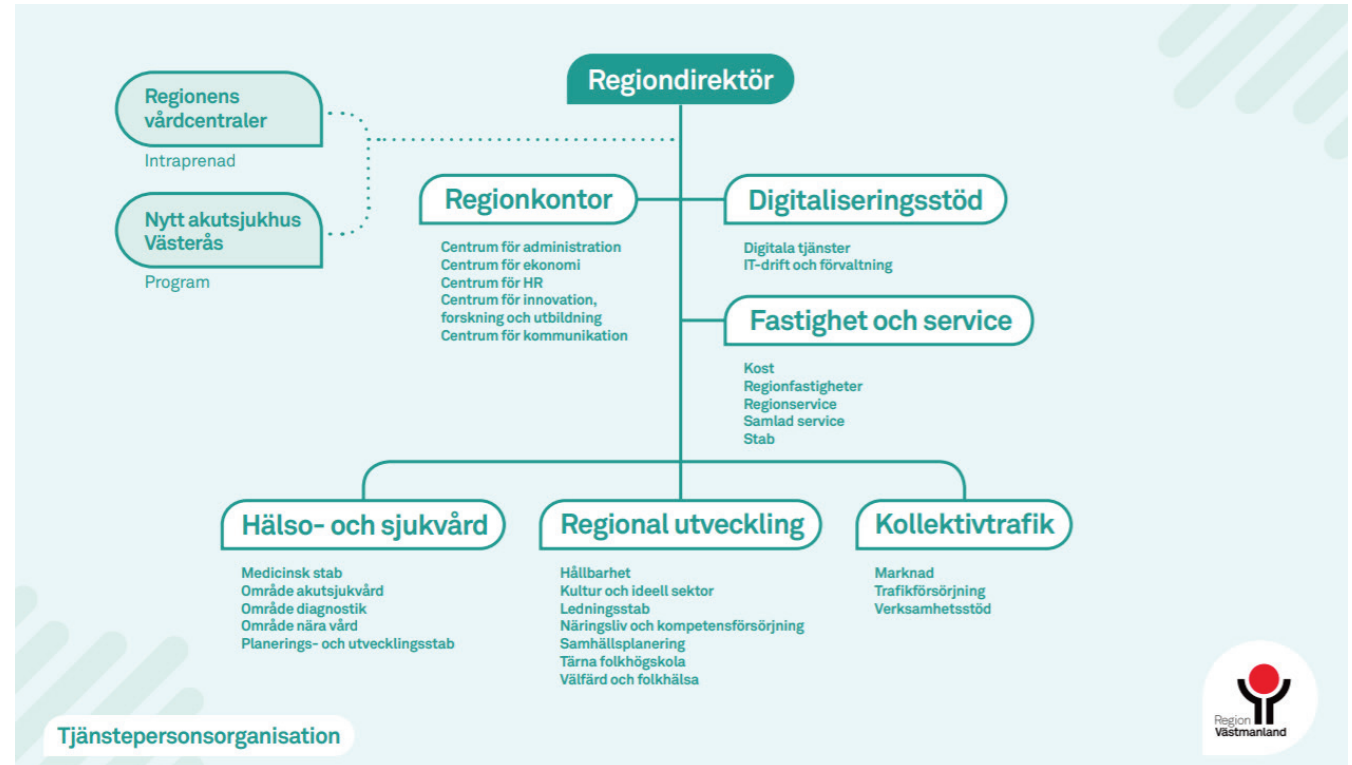
*Demografisk utveckling
Vårdbehov och förväntningar
Levnadsvanor och folkhälsa
Tillgänglighet och tillgång till vård
Bemanning och Kompetensförsörjning
Arbetsätt
Teknisk utveckling
Medicinteknisk utveckling
Läkemedel och läkemedelsutveckling
Digitalisering och innovation
Ekonomiska förutsättningar
Framtid och förutsägelser*

Underlag för fyra fokusområden

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Region Västmanland införde i januari 2020 en ny organisation som ska stötta arbetet med omställningen till framtidens hälso- och sjukvård.
- I den nya organisationen samlas all hälso- och sjukvård under hälso- och sjukvårdsdirektören i en gemensam förvaltningsledning. Två biträdande hälso- och sjukvårdsdirektörer ansvarar för varsin del av hälso- och sjukvårdsförvaltningen, den ena för den sjukhusbundna specialistvården och den andra för den nära vården.
- I området nära vård samlas de enheter och resurser som bedöms vara en del av den framtida nära vården.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

- **Mobila resurser** – Regionen har mobila resurser för exempelvis den palliativa vården och den avancerade hemsjukvården samt utskrivningsteam för äldre, rehabiliteringsteam och mobil familjeläkare. En projektledare är utsedd att tillsammans med kommunerna kartlägga samtliga mobila resurser inom hemsjukvården och den avancerade specialistsjukvården. Delprojekt ska sedan startas inom bl.a. multisjuka äldre och vuxna och barn med kronisk somatisk sjukdom med komplext vårdbehov.
- **Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande** – Utveckla det hälsofrämjande uppdraget så att det genomsyrar hela det framtida arbetet med omställningen, t.ex. riktade hälsosamtal. Region Västmanland erbjuder i dag hälsosamtal för 50-åringar och det ska inom respektive vårdcentral finnas en funktion som hälsokoordinator.
- **Multisjuka äldre** – Den organisationsförändring samt de mobila resurser som beskrivs ovan har stort fokus på att skapa bättre förutsättningar för den multisjuka äldre med målet att minska andelen oplanerade besök på akutmottagningen samt oplanerade inläggningar.
- **Psykisk ohälsa** – Under 2019 startade en processöversyn med mål att skapa en ny länsöverskridande vårdprocess för barn och unga med psykisk ohälsa. Syftet är att kartlägga hur barn och ungdomar med psykisk ohälsa omhändertas för att identifiera behov av fortsatt förbättringsarbete.
- **Kronisk somatisk sjukdom med komplext vårdbehov** – För att förbättra omhändertagandet av patienter med komplext vårdbehov är samverkan mellan regionen och kommunerna av största betydelse för att patienten inte ska hamna mellan stolarna.
- **Kompetensförsörjning** – Kompetensförsörjningsplan tas fram gemensamt för regionen och kommunerna inför bemanning av organisationen Nära vård. Gemensamt kommer kommunerna och regionen även att anordna kompetensförstärkande utbildningsinsatser, exempelvis inom personcentrerad vård och SIP.

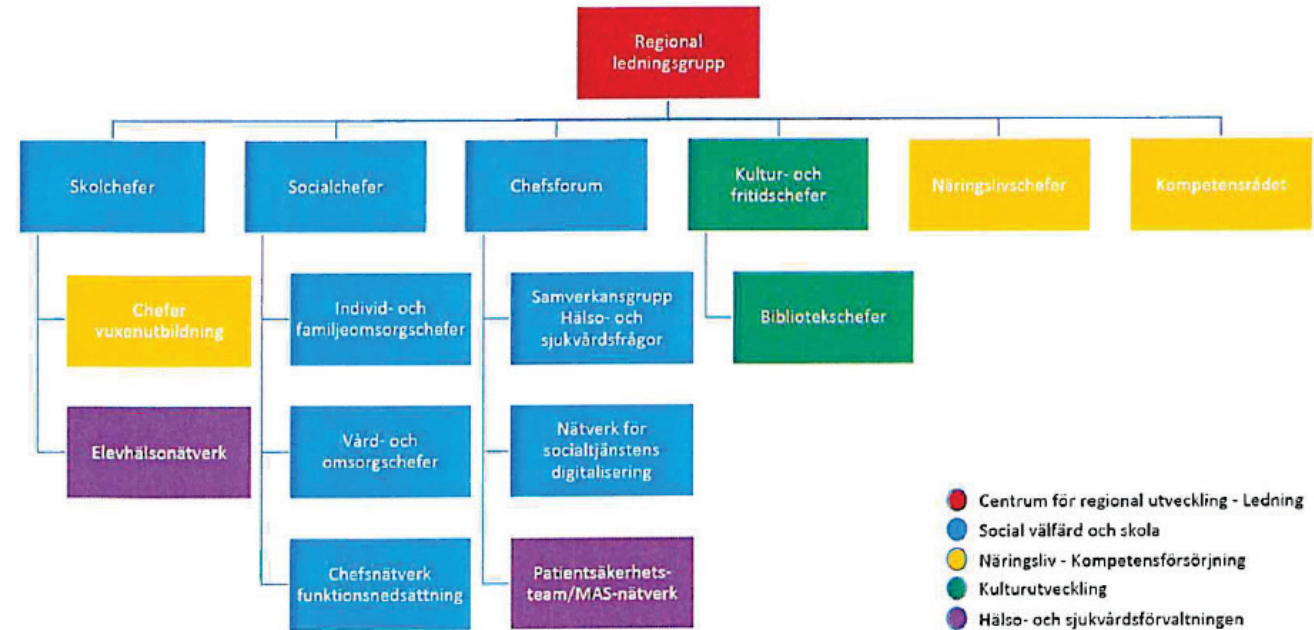
Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Västmanland finns en etablerad samverkans- och stödstruktur mellan regionen och kommunerna i länet.
- Det finns en regional ledningsgrupp, där regiondirektören är sammankallande och alla kommunchefer finns representerande. Sedan våren 2019 har nära vård varit en stående punkt på agendan.
- I oktober 2019 hade regionen och kommunerna ett gemensamt upptaktsmöte i syfte att skapa en gemensam målbild för nära vård.

De politiska samverkansformerna

Samverkansformer på tjänstemannanivå

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- I Region Västmanland finns en rad överenskommelser som bidrar till samordning och samverkan mellan regionen och länets kommuner. Bland annat finns överenskommelser om samverkan för trygg och effektiv utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, avseende vuxna personer med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning, avseende äldre och kring barn och unga med psykisk funktionsnedsättning och/eller sammansatt social och psykiatrisk problematik.
- Hösten 2019 diskuterade politiker och tjänstemän nära vård och kom fram till en gemensam målbild som därefter har konkretiserats till en programtext.
- Regionen och kommunerna har genomfört gemensamma informationsmöten om nära vård.
- Regionen har mobila resurser för exempelvis den palliativa vården. En projektledare är utsedd att tillsammans med kommunerna kartlägga samtliga mobila resurser inom hemsjukvården och den avancerade specialistsjukvården.
- För arbetet kring psykisk ohälsa genomförs en processöversyn och kartläggning av nuläget. I det arbetet samlas samtliga relevanta aktörer i region och kommun: elevhälsa, skola, socialtjänst, BUP, habilitering, barnklinik, ungdomsmottagning etc. De träffas varje vecka med syftet att skapa en process för barn, unga och unga vuxna (0–24 år) som ska säkra att patienter erbjuds rätt vårdnivå.

Västra Götalandsregionen

Inriktning, målbild och målområden

- Västra Götalandsregionen arbetar med omställningen till en god och nära vård inom ramen för arbetet med omställningen av hälso- och sjukvården.
- Omställningsarbetet är indelat i följande delområden:
 - Utveckla och stärka den nära vården.
 - Koncentrera viss sjukhusvård för bättre kvalitet, säkerhet och tillgänglighet.
 - Öka användningen av digitala vårdtjänster så att patienterna kan bli mer delaktiga.
 - Fokusera på kvalitetsdriven verksamhetsutveckling.
 - Utvecklingsuppdrag för hälso- och sjukvården för barn och unga.

Målbild för att utveckla och stärka den nära vården

- Ett bättre hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete.
- Stöd till patienter i att känna sig trygga att i högre utsträckning sköta sin egen vård och veta när och var man ska få vård.
- Ökad trygghet och tillgänglighet.
- Ökad medicinsk kvalitet och patientsäkerhet.
- Bättre samordning.
- Bättre arbetsmiljö.
- Vård på bästa effektiva insatsnivå. Det innebär bland annat minskat behov av besök på akutmottagningar och att ligga inne på sjukhus.

Inriktningsdokument och formella beslut

- Strategi för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen, Regionfullmäktiges beslut 2017
- Handlingsplan för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen (för 2020), Hälso- och sjukvårdsstyrelsens beslut 2019
- Lägesrapport – Omställningen av hälso- och sjukvården, Regionstyrelsens beslut 2019

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Hälsa- och sjukvårdsstyrelsen är ansvarig för genomförande av handlingsplanen för omställningen i enlighet med den av fullmäktige fastställda strategin och beslutar om årliga handlingsplaner.
- Det finns ett programkontor som tvärfunktionellt och koncernövergripande stödjer genomförandet av omställningen. På programkontoret, som leds av en programchef, finns även strateg, programledare, kommunikatör, ekonom, HR-specialist och analytiker.
- För respektive omställningsområde finns fastställda uppdragshandlingar och en uppdragstagare som utsetts av regiondirektören.
- Som stöd för att driva arbetet finns en programledare och en operativ styrgrupp för respektive område.

Omställningsområdet nära vård grupperas i tre delprogram:

- Utvidgat uppdrag för mobil närvård.
- Stärk det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet.
- Utveckla konceptet med samordningsfunktion.

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

I handlingsplan 2020 avseende omställning av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen prioriteras följande områden:

- **Utvidgat uppdrag för mobil närvård** – Under året ska ett utvidgat och enhetligt uppdrag för mobil närvård i krav- och kvalitetsbok och vårdöverenskommelser genomföras. Det avser t.ex. att mobil närvård även omfattar patienter inom LSS-boenden, korttidsenheter och särskilda boenden (SÄBO) och där mobil närvård förväntas ge större värde än traditionella vårdformer. Det avser också ett utökat och snabbare införande av närsjukvårdsteam inom sjukhusen. Regionstyrelsen har den 4 juni fattat särskilda beslut i dessa frågor. Vidare ska utvecklingen av den mobila hemsjukvårdsläkarverksamheten fortsätta, med målet att skapa en stabil verksamhet som är en integrerad del av den nära vården och av samverkan med kommunerna. När allt fler kan vårdas hemma behöver anhörigas delaktighet stärkas, vilket i sin tur ställer krav på ett utvecklat anhörigstöd både i hälso- och sjukvården och kommunerna. Aktiviteten är tillkommande i handlingsplan 2020.
- **Stärk det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet** – Under 2020 ska pilotprojekt med ambition till aktiv intervention inom det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet genomföras inom ett eller flera områden i Västra Götalandsregionen, där områden med låg socioekonomisk status bör prioriteras. Aktiviteten är en fortsättning på handlingsplan 2018–2019.
- **Utveckla konceptet med samordningsfunktion** – Under året ska de pilotprojekt som påbörjades under 2019 fortsätta. En första utvärdering ska genomföras för att pröva om inriktningen är den rätta eller om justeringar behöver göras. Aktiviteten är en fortsättning på handlingsplan 2018–2019.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- Samrådsorganet, SRO, är en etablerad mötesplats för Västra Götalandsregionen och kommunerna i välfärdsfrågor, främst hälso- och sjukvård och angränsande socialtjänst.
- SRO är en samråds- och beredningsgrupp som ska verka för samsyn i länsövergripande frågor och som kan rekommendera huvudmännen att fatta beslut i frågor som rör regionen och kommunerna. Regionen har företrätts av regionstyrelsens och hälso- och sjukvårdsstyrelsens presidier och kommunerna av respektive ordförande i de fyra kommunalförbunden.
- I syfte att utveckla den politiska dialogen finns förslag på att SRO ska utvidgas och att rollen ska förtydligas i beredning av gemensamma frågor, men även i beredningen av ärenden som får konsekvenser för andra huvudmän.
- Vårdsamverkan Västra Götaland, VVG, som bildades 2017, utgör regional ledningsstruktur för samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna.
- Representanter i VVG utses från de delregionala vårdsamverkansgrupperna, VästKom samt Västra Götalandsregionens Koncernledning.
- VVG hanterar frågor som de delregionala vårdsamverkansgrupperna bedömer som länsfrågor samt frågor som huvudmännen, via VästKom och Koncernkontoret VGR, definierar som länsövergripande samverkansfrågor.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Vårdsamverkan Västra Götaland, VVG, har i uppdrag att ta fram en gemensam målbild och strategisk färdplan som beskriver hur regionen och kommunerna i samverkan ska förflytta sig mot en god och nära vård.
- Uppdraget omfattar att ta fram en gemensam målbild, identifiera prioriterade målområden, ta fram en tidsplan fram till 2030 och ta fram förslag till gemensam uppföljning och analys.
- Hälso- och sjukvårdsavtalet ska utgöra grund vid framtagandet av färdplanen, tillsammans med den samverkan som i dag sker i VVG, på läns- och delregional nivå.
- Våren 2020 genomförs dialogmöten med chefer, medarbetare, patienter och brukare inom respektive delregionalt vårdsamverkansområde.

Förslag till målbild för god och nära vård

- En god och nära vård utgår från mina förutsättningar och behov.
- En god och nära vård startar med att jag ges möjlighet till att vara en aktiv och självklar partner där jag får stöd att främja såväl min hälsa som när jag blir sjuk.
- En god och nära vård bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet och grundas på ett gemensamt ansvarstagande.
- Vård som ges nära bidrar till trygghet och utformas genom ständiga förbättringar.
- En god och nära vård inkluderar nya arbetssätt där teknik och digitala lösningar är en självklar del av vår vardag.

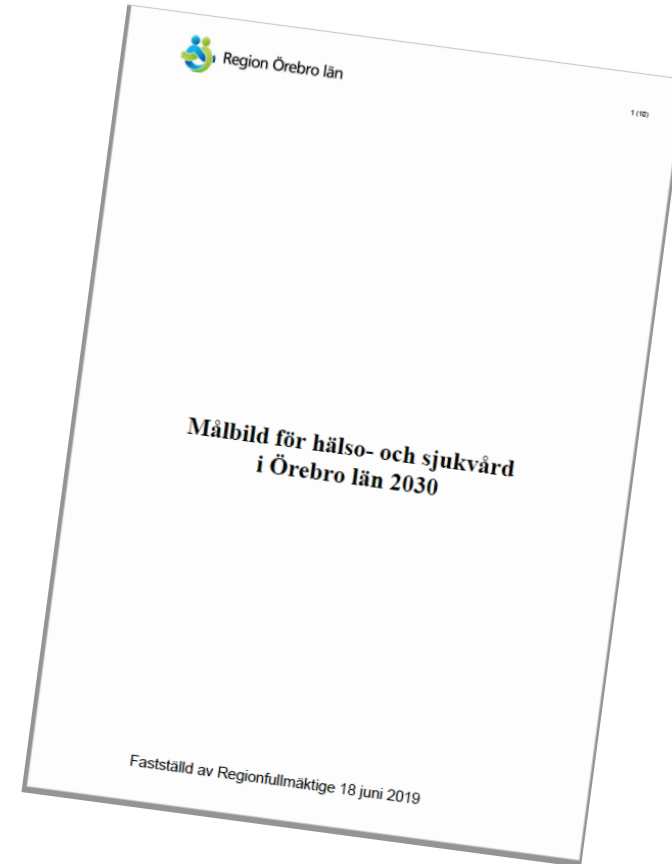
Identifierade målområden

- Kompetensförsörjning
- Vård utifrån bästa tillgängliga kunskap
- Verksamhetsutveckling och forskning för att hitta innovativa lösningar
- Lednings- och samverkansstruktur
- Avtal och överenskommelser
- Uppföljning och förbättringsarbete

Region Örebro län

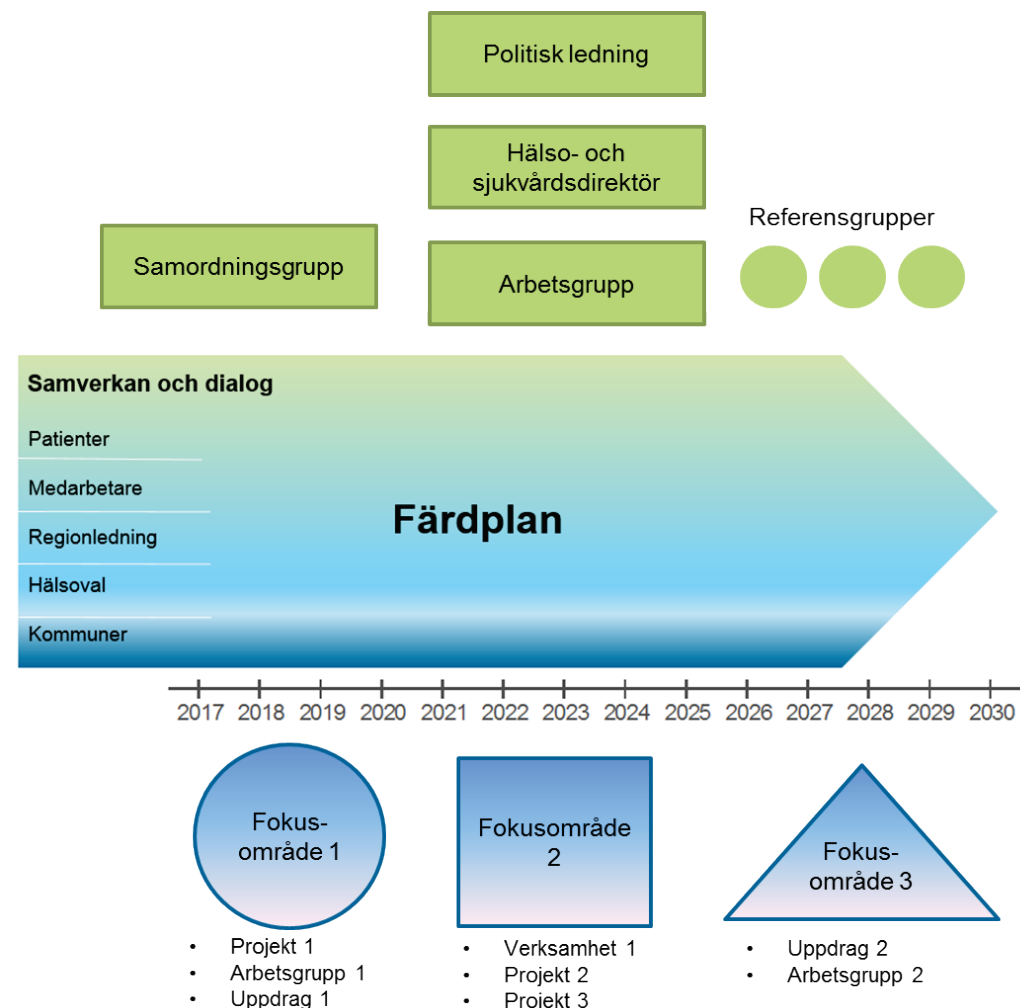
Inriktning, målbild och målområden

- Region Örebro län har tagit fram en målbild för hälso- och sjukvården i länet som utgör grunden för arbetet med omställningen till en nära vård.
- Målbilden, som antogs av regionfullmäktige 2019, har tre perspektiv som förutsätter varandra:
 1. invånar- och patientperspektiv
 2. medarbetarperspektiv
 3. organisationsperspektiv.
- I dokumentet beskrivs var Region Örebro län vill vara 2030: En hälso- och sjukvård där invånare, medarbetare och organisation fungerar på bästa sätt tillsammans.
- Målbilden utgör en grund för regionens fortsatta strategiarbete, *Färdplan för God, nära och samordnad vård i Region Örebro län.*

Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Arbetet mot en god, nära och samordnad vård i Region Örebro län leds av biträdande hälso- och sjukvårdsdirektör på uppdrag av hälso- och sjukvårdsdirektören.
- För att stödja chefer och medarbetare i omställningsarbetet finns en samordnare och en utvecklingsledare. Tillsammans med biträdande hälso- och sjukvårdsdirektör utgör de en arbetsgrupp.
- Till sin hjälp har de en samordningsgrupp där även andra viktiga funktioner som ligger utanför hälso- och sjukvårdsförvaltningen är representerade (Hälsoval, Regional samverkansstruktur och Digitalisering).
- Arbetet med att ta fram en färdplan för omställningen pågår.
- Samordnare och utvecklingsledare har även i uppdrag att samordna regionens samverkan med länets kommuner.

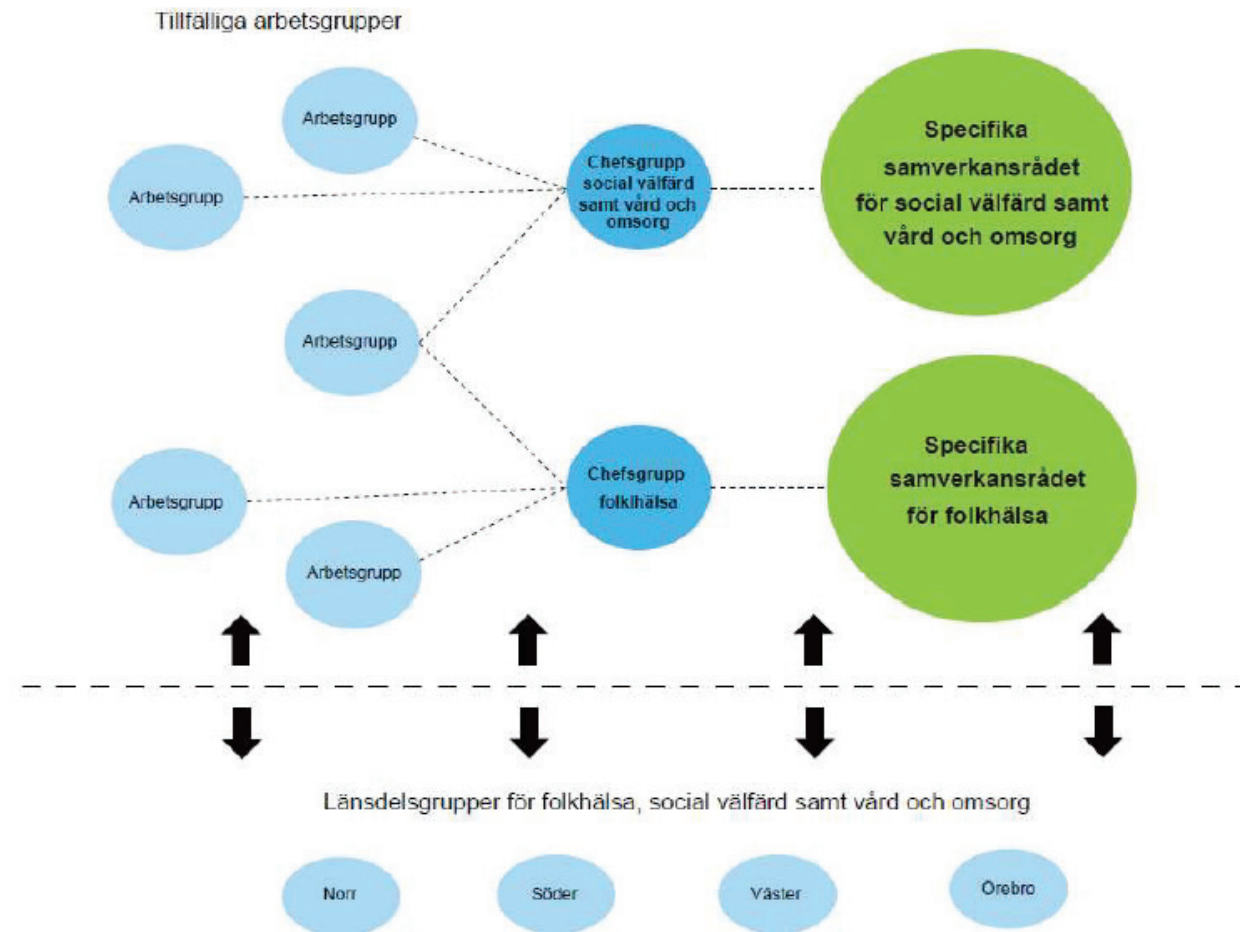

Exempel på prioriterade utvecklingsområden

- Förebyggande och hälsofrämjande arbete, t.ex. rehabiliteringskoordinatorer och samverkan med civilsamhället.
- Patientkontrakt, med införandeprojekt.
- Samverkan vid utskrivning och för att förebygga inskrivning.
- Mobila lösningar, med olika lösningar i de olika länsdelarna, t.ex. mobilt närsjukvårdsteam i Örebro.
- Riktade insatser för de svårast sjuka äldre, t.ex. genom förbättrat mottagande av äldre på vårdcentral och på akutmottagning.
- Psykisk ohälsa, med olika aktiviteter inom såväl primärvård som specialistvård psykiatri.
- Barn och unga, t.ex. genom utökat hembesöksprogram inom barnhälsovården för särskilt utsatta.
- Resursöverföring till första linjens vård.
- Bemanning och förändrat arbetssätt i primärvården, t.ex. genom handlingsplan för att bli oberoende av inhyrd personal.
- Stöd till planering av långsiktig kompetensförsörjning, t.ex. genom etablering av strukturerad kompetensförsörjningsprocess.
- Verksamhetsutveckling med stöd av digitala verktyg, t.ex. "Regional handlingsplan för samverkan mellan Region Örebro län och länets kommuner inom e-hälsa".
- Patientdelaktighet, t.ex. genom utbildade kulturkommunikatörer inom mödrahälsovården.
- Tillgänglighet i primärvården, t.ex. genom ökad digital tillgänglighet och "drop in"-mottagningar.
- Start av egendrivna digitala vårdcentraler.

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Örebro län finns en samverkansorganisation där chefer och politiker från flera nivåer möts regelbundet.
- På tjänstepersonnivå hanteras övergripande frågor som berör nära vård i chefsgruppen social välfärd samt vård och omsorg. I gruppen sitter samtliga socialchefer från länets kommuner samt flera av områdescheferna i regionen.
- På uppdrag av chefsgruppen har en särskild styrgrupp för samverkan i nära vård tillsatts.
- Det finns en regional utvecklingsstrategi (RUS) samt läns gemensamma handlingsplaner, bl.a. handlingsplan för sammanhållen vård och omsorg som reglerar samverkansarbetet. Handlingsplanen ligger till grund för aktivitetsplaner i de fyra länsdelarna och inkluderar nära vård.
- Det pågår en översyn av överenskommelsen om hemsjukvård mellan regionen och länets kommuner. Målet är att överenskommelsen ska bli mer heltäckande och innefatta även hemsjukvård för barn och patienter inom psykiatrisk vård, vilka tidigare reglerats via separata överenskommelser.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Region Örebro län och kommunerna driver gemensamma satsningar utifrån handlingsplanen för sammanhållen vård och omsorg. Handlingsplanen bryts ner till aktivitetsplaner i de fyra länsdelarna som arbetar parallellt med att ställa om till en god och nära vård.
- Till respektive länsdel finns en lokal samverkansledare som samfinansieras av region och kommun. Samverkansledarna har i uppdrag att samverka och förankra arbetet i organisationerna.
- I länsdelarna finns lokala nätverk med vårdsamordnare, utskrivningssamordnare och representanter från socialtjänst och sjukvård.
- Inom regionen finns en stor mängd mobila team där regionen och kommunerna samverkar på olika sätt, exempelvis närsjukvårdsteam Örebro som samfinansieras med kommunen.
- En annan gemensam satsning är verksamhetsutveckling med stöd av digitala verktyg, t.ex. genom "Regional handlingsplan för samverkan mellan Region Örebro län och länets kommuner inom e-hälsa".
- I Örebro kommun finns en väl utvecklad samverkan med kommunen runt den stora korttidenheten Tullhuset där bemanning med läkare, fysioterapeut och medicinsk vårdadministratör, MVA, sker från den geriatriska kliniken.

Region Östergötland

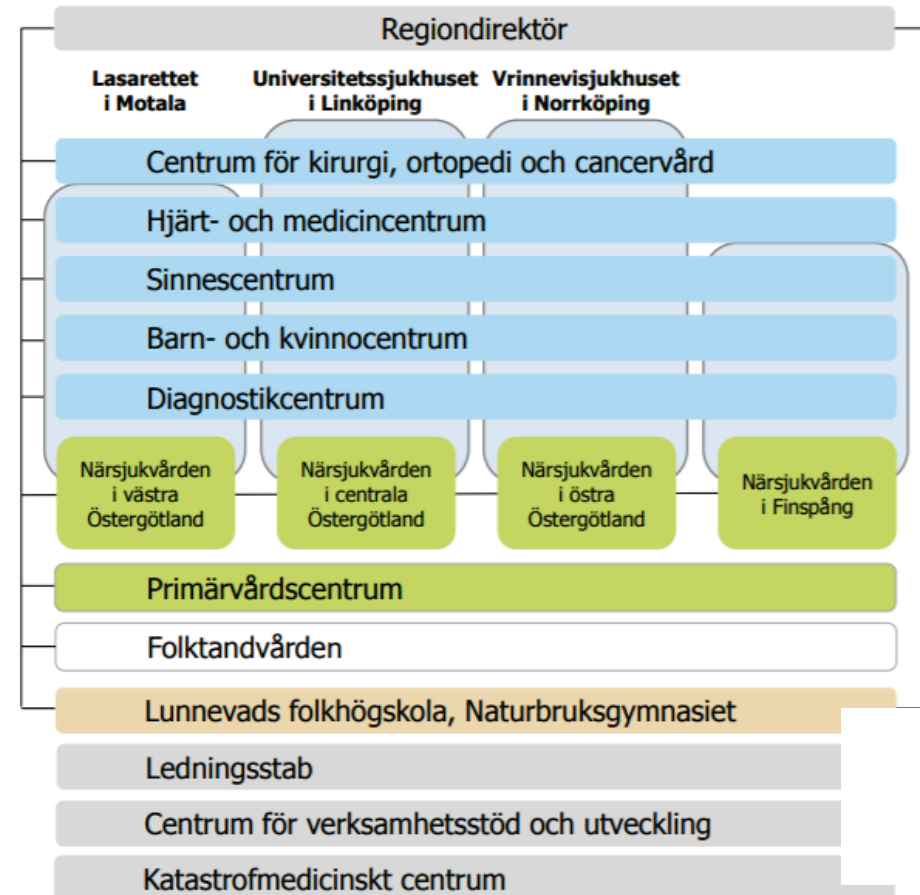
Inriktning, målbild och målområden

- Region Östergötlands arbete med omställningen till en nära vård tydliggörs i Strategisk plan med treårsbudget 2020–2022 som beslutades i regionfullmäktige 2019.
- Den strategiska planen är indelad utifrån fem perspektiv. Under området *medborgarperspektivet* beskrivs målsättningar för att tillgodose invånarnas behov på bästa sätt.
- Under rubriken *Trygg och nära hälso- och sjukvård* tydliggörs att regionen under den kommande treårsperioden ska
 - öka möjligheterna för patienter att få vård utanför sjukhuset med hjälp av mobila lösningar samt fler digitala besök och rådgivningar
 - förstärka primärvårdscentrum och utveckla vårdcentrum i samråd med kommunerna
 - fortsätta omställningen till nära vård
 - förbättra tillgängligheten så att fler patienter får vård inom rimlig tid och en fast vårdkontakt
 - utveckla vårdcentralernas mobilitet.

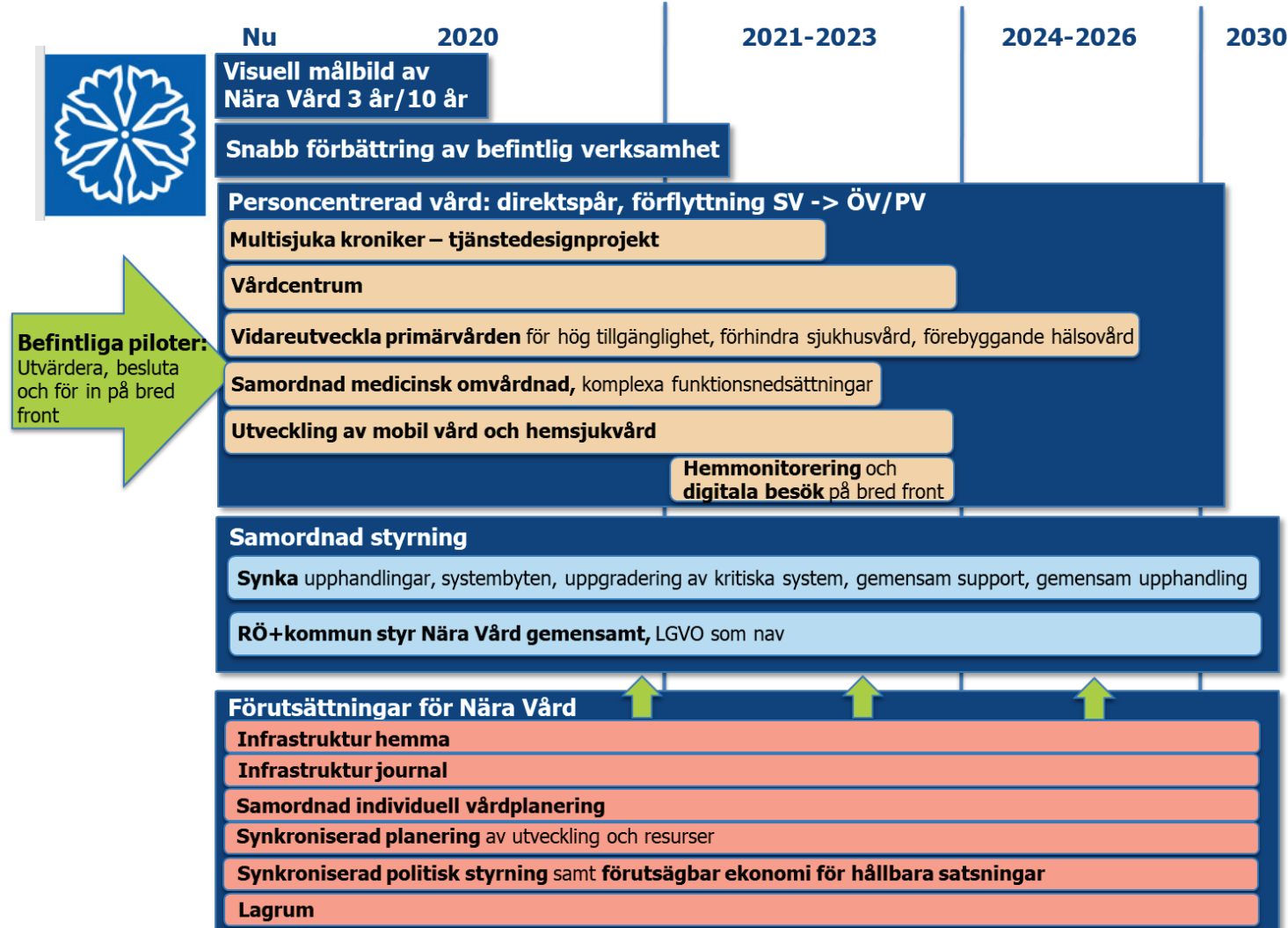
Organisation för att styra och leda omställningsarbetet mot en god och nära vård

- Omställningen till en nära vård är ett ansvar för hela hälso- och sjukvården och som innefattar både regionen och länets kommuner. Styrgrupp för det gemensamma arbetet utgörs av ledningsgruppen för vård och omsorg, LGVO.
- I regionen sker omställning främst genom den nya organisationen med en sammanhållen produktionsenhet, där ett viktigt uppdrag är att effektivisera och minska kostnader genom att ställa om till en nära vård. Huvudansvaret för strategiska frågor som behöver hanteras av regionen ligger på vårddirektörerna vid ledningsstaben.
- För att stärka genomförandekraften i omställningen till en nära vård, finns sedan 2019 två utvecklingsledare med uppgift att driva arbetet framåt. LGVO är uppdragsgivare och rekryteringen har skett i samverkan mellan regionen och länets kommuner.

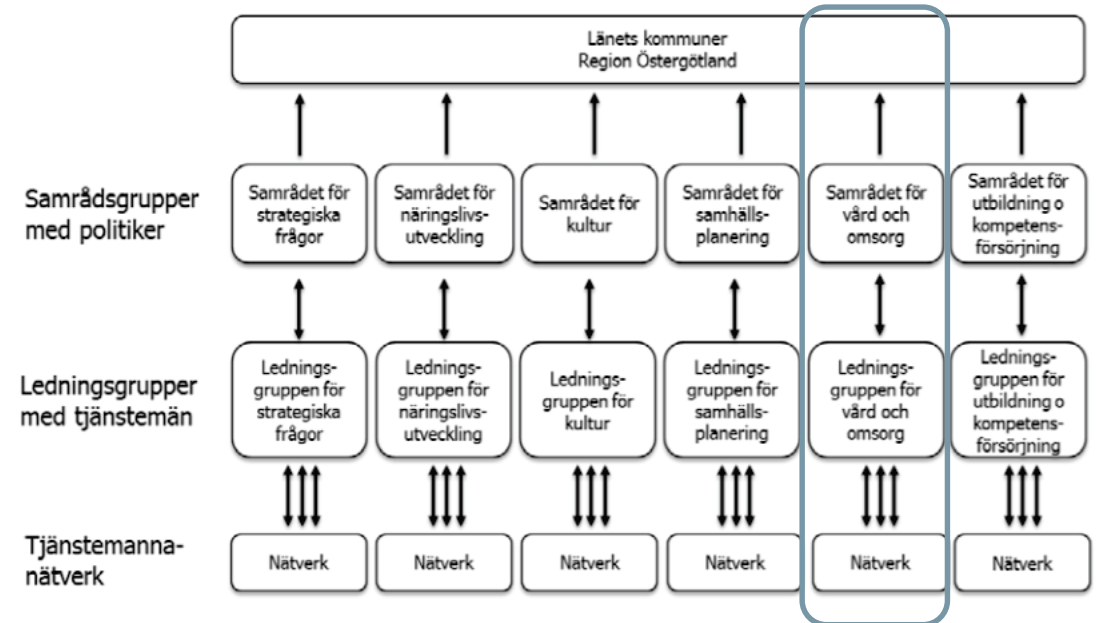
Exempel på prioriterade utvecklingsområden

Region Östergötlands färdplan för omställningen till en nära vård

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet

- I Region Östergötland finns en etablerad samverkansstruktur för regionen och länets kommuner.
- Samrådet för vård och omsorg, SVO, utgörs av länets högsta politiska nivå: kommunalråd inom omsorg och socialtjänst och regionråd inom hälso- och sjukvård.
- SVO har beslutat om följande medborgarlöften:
 - Genom en samordnad vård och omsorg ska varje invånare uppleva trygghet och delaktighet.
 - Sjukvård av hög kvalitet i hemmet utifrån individens behov.
 - En god och samordnad vård i livets slutskede ska erbjudas alla oavsett var vården bedrivs.
- LGVO, utgörs av samtliga kommuners social- och omsorgschefer samt regionens produktionsenhetschefer. Inom LGVO finns en styrgrupp för nära vård inom länet.

Exempel på gemensamma satsningar i samverkan mellan region och kommuner

- Våren 2019 hölls en gemensam workshop mellan Region Östergötland och länets kommuner där det diskuterades hur en framtida målbild skulle kunna se ut och vad som bör vara nästa steg.
- LGVO, och styrgruppen för nära vård inom LGVO, arbetar med att utveckla målbild och konkreta åtgärder.
- Arbetet innefattar att ta fram en handlingsplan på kort och lång sikt.